

*Yli kirjastondirektor. Fr. Puksola
pöytäkirja 1632—1710 ja muut ka.*

A. R. Cederberg

SUOMALAISET JA INKERILÄISET
YLIOPPILAAT TARTON JA TARTON-
PÄRNUN YLIOPISTOSSA

V. 1632—1710.

KIRJOITTANUT

A. R. CEDERBERG

HELSINKI 1939

SUOMALAISET JA INKERILÄISET
YLIOPPILAAT TARTON JA TARTON-
PÄRNUN YLIOPISTOSSA

V. 1632—1710.

KIRJOITTANUT

A. R. CEDERBERG

HELSINKI 1939

044378282

HELSINKI 1939
SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINON OY.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Suomalaiset ja inkeriläiset ylioppilaat Tarton ja Tarton Pärnun yliopistossa v. 1632—1710.

Kirjoittanut

A. R. CEDERBERG.

Muutamia kuukausia ennen kuolemaansa, kesäkuun 30 päivänä 1632, allekirjoitti kuningas Kustaa II Adolf Tarton yliopiston varsinaisen perustamiskirjan. Jo vuotta aikaisemmin oli hän ilmoittanut aikovansa muuttaa Tarton kimnaasin yliopistoksi ja määrännytkin erään henkilön silloin sinne professoriksi. Ilmeisesti on, niin on arveltu, yliopistollinen työ Tartossa ollut jossakin määrin käynnissä 1631 loppupuolella, onpa nähtävästi jo aivan vuoden lopussa 1631 eräs suomalainen opiskelija puolustanut väitöskirjaansa uudessa korkeakoulussa (vrt. Henricus Boismannusta allaolevassa luettelossa). Mutta yliopiston säilyneen matrikkelin mukaan on ensimmäinen ylioppilas merkitty yliopiston kirjoihin huhtikuun 20 päivänä 1632 ja depositio-matrikkelin ensi merkintä on seuraavalta päivältä.

Tartossa yliopisto, Academia Gustaviana, sitten jatkaa toimintaansa aina puoliväliin vuotta 1657, jolloin Venäjän ja Ruotsin välillä syttynyt sota karkoittaa sen Tallinnaan, missä yliopisto on väliaikaisesti toimessa aina vuoteen 1665. Sen jälkeen on sen toiminta kokonaan lakannut. Turhaan menevät yritykset herättää yliopisto uudelleen henkiin. Kuningas Kaarle XI:n käskykirjeellä 1689 uudistetaan jälleen yliopisto ja alkaa toimintansa 1690 Academia Gustavo-Carolinan nimellä jälleenkin Tartossa. Sieltä muutetaan korkeakoulu Pärnuun 1699, missä se toimii nimellisesti aina vuoteen 1710. Sen viime kuukausien toiminta on ollut aivan heikkoa, kunnes venäläisten valloitus sen kokonaan lopetti. Vähän

ennen Pärnun joutumista venäläisten käsiin oli yliopiston omaisuus, m.m. kirjasto siirretty Ruotsin puolelle.¹

Tarkastaessaan Tarton ja Tarton-Pärnun yliopiston vanhoja matriculeita, jotka ovat säilyneet Tarton yliopiston kirjastossa, ei voi olla toteamatta, kuinka paljon opiskelijoita varsinaisen Baltian ulkopuolelta on nauttinut opetusta tämän korkeakoulun kuuntelusaleissa. Näistä on huomattavan paljon Ruotsista, paljon myös Suomesta, Inkerinmaalta, Saksan eri osavaltioista, Tanskasta, ehkä vielä muualtakin. Ruotsalaisten lukumäärä on huomattavan suuri, kuten Johan Bergman yleiskatsahduksessaan osoittaa. Hänen laskujensa mukaan on ruotsalaisesta emämaasta jo yliopiston ensimmäisellä toimintakaudella ollut koko joukon yli 400. Näistä on yksinomaan Smålandista ollut lähes 150, Södermanlandista ja Nerikestä 70, Länsi-Götanmaalta 58 j.n.e. Bergmanilla on se käsitys, että Tarton yliopistoon nimenomaan koetettiin Ruotsista käsin toimittaa ylioppilaita siinä tarkoituksessa, että näistä opiskelijoista aikanaan tulisi virkamiehiä Baltiaan.² Tämä ei ole mahdotonta ja että samat toivomukset saattoivat olla voimassa myös Suomen suhteen, on yhtä hyvin ajateltavissa. Suomalaisia ylioppilaita on, kuten sanoin, koko joukko opiskellut sekä Tartossa—Tallinnassa 1632—1665, että Tarton—Pärnun yliopistossa myöhemmin. Kuitenkin toteamme helposti, että viimeksimainittuja on ollut suhteellisesti vähemmän kuin Ruotsista. Tulee kysyneeksi itseltään, eikö olisi ollut paljon luonnollisempaa, että Suomesta käsin olisi koitettu saada ylioppilaita vielä suuremmassa määrässä kuin Ruotsista. Olihan suomalaisilla mitä kieleen tulee suuremmat edellytykset vaikuttaa eestiläisillä alueilla ja Suomesta oli tietysti helpompi päästä Tarttoon kuin Ruotsista. Mahdollisesti nähtiin suopeammin silmin, että etenkin ruotsalaisia tuli opiskelemaan Tarttoon ja toiselta puolen oli varsinaisella Ruotsilla suuremmat sivistykselliset mahdollisuudet lähettää oppilasainehistoa pois omasta maasta kuin Suomessa. Mutta kuten sanottu, koko paljon suomalaisia opiskelee »Liivinmaan yliopistossa» mainittujen vuosikymmenien kuluessa.

¹ C. SCHIRREN, Zur Geschichte der schwedischen Universität in Livland (Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst- und Kurlands VII. Riga 1853); J. BERGMAN, Universitetet i Dorpat under svenska tiden (Uppsala 1932).

² J. BERGMAN e.m.t. Teokseen tarkkaan perehtyvä lukija huomaa kuitenkin, että Bergman ei ole erikoisella kriittillisyydellä käsitellyt tehtäväänsä eivätkä hänen tarjoamansa tiedot ole täysin luotettavia.

Varmaan on paljon vaikuttanut siihen, että suomalaisia siksi paljon tulee Tarttoon opiskelemaan se seikka, että Suomen rannikolta oli niin helppo päästä Baltian pohjoisrannalle. Siinä sen tosiasian lähin selitys, miksi Uudeltamaalta ja Viipurin seuduilta — ja samoin myös Varsinais-Suomesta — niin paljon nuorukaisia on merkitty yliopiston kirjoihin.

Vielä luonnollisempaa oli, että opinhaluinen nuoriso Inkerinmaalta riensi opiskelemaan Tarttoon. Siellä oli tietenkin Inkeristä tulevia varten lähin yliopisto. Me tapaamme tosin myös Turussa inkeriläisiä tai Inkerinmaalta kotoisin olevia ylioppilaita, mutta paljon vähemmän kuin Tartossa, jonka korkeakoulu kaikin puolin oli inkeriläisille sopivampi. Syynä siihen, että me olemme seuraavassa julkaistuihin luetteloihin ottaneet myös inkeriläiset ylioppilaat, on se, että he, vaikka he eivät kuuluneetkaan varsinaisesti suomalaisiin, olivat sekä kansallisessa että sivistyksellisessä suhteessa niin lähellä suomalaisia, että on usein varsin vaikea erottaa suomalaisia ja inkeriläisiä toisistansa. Kuuluivathan Käkisalmen lääni ja Inkerinmaa kauan aikaa hallinnollisessakin suhteessa yhteen ja olivat samassa asemassa muissakin suhteissa. Paljon suomalaisia virkamiehiä palveli Inkerissä ja on aivan luonnollista, että heidät yhä edelleen tulee lukea Suomeen kuuluviksi. Huomattakoon myös, että Inkerinmaalla palveli koko joukko ruotsalaisia virkamiehiä. Luonnollista on, että myöskin näiden Tartossa opiskelevat pojat ovat joutuneet luetteloihimme.

Sitä vastoin ei sellaisia ruotsinmaalaisia, jotka ovat opiskelleet Tartossa, vieläpä jotkut heistä sitten toimineet siellä opettajina, ja jotka hyvin läheisesti ja huomattavalla tavalla kuuluvat maamme historiaan, kuten esimerkiksi *Johannes Gezelius*-vanhempi ja *Mikael Olai Wexionius* ole otettu seuraavassa painettuihin luetteloihin. Samoin ei myöskään sellaisia, nyt jo aivan unhoon jääneitä, joista tiedetään, että heidän elämäntyönsä suurimmaksi osaksi on ollut pyhitettynä maamme palvelukseen, kuten esimerkiksi Pietarsaaren kirkkoherraa maisteri *Johannes Georgii Gezeliusista*, joka saavutti oppiarvonsa Tartossa, tai Tohmajärven kirkkoherraa *Johannes Laurentii Brobeckiusta*, joka myös siellä opiskeli, ole otettu seuraavissa luetteloissa huomioon.

Seuraavilla riveillä koetlemme Tarton ja Tarton—Pärnun yliopistojen säilyneiden luetteloiden pohjalla antaa jonkinlaisen yleiskatsahduksen siihen ylioppilasainehistoon, mikä näihin yliopis-

toihin tuli Suomesta ja Inkerinmaalta.¹ Lienee silloin tarpeellista huomauttaa, että olemme luetteloita laatiessamme noudattaneet alkuperäisiä matrikkeleita, ei vain *Th. Beisen* painattamia jäljennöksiä, jotka tavataan Riian Oppineen Seuran tiedonannoissa (Mitttheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst-, und Kurlands, herausgegeben von der Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der russischen Ostsee-Provinzen VIII ja XII), jotka monessa suhteessa ovat varsin puutteelliset.²

Ennenkuin käymme puheenaolevaan tarkasteluun, kiinnittäkäämme huomiota erääseen seikkaan, jolla on merkitystä, nimitäin saatavissa olevien elämäkerrallisten tietojen verrattain suureen puutteellisuuteen. Tällaisia luetteloja laatiessaan toteaa helposti, että tietojen saaminen asianomaisista henkilöistä kohtaa useinkin suuria vaikeuksia. Alkuperäiset painamattomat lähteet saattavat olla kovin laihat ja puutteelliset ja ikävällä toteaa, että opiskelevat ylioppilaat ovat olleet vapautetut tavallisten maksujen maksamisesta ja jääneet sentähden vero- ja maksuluetteloiden ulkopuolelle. Yhtenä ja tärkeänä syynä siihen, että siksi monesta opiskelijasta puuttuvat tiedot, on se, että heistä monet joutuivat sotapapeiksi, eivätkä koskaan tulleet seurakuntavirkoihin, joissa toimissa palvelleista on enemmän tai vähemmän täydellisiä painettuja luetteloita. Tällaista työtä tehdessään tulee selvästi huomaamaan, kuinka hämmästyttävän suuria aukkoja sivistyssukujemmekin geneologioissa 1600-luvulta ja 1700-luvun alulta vielä on. Niinpä näemme, että 1640-luvulla kaksi *Porthanus*-veljestä, *Michael Gustavi* ja *Laurentius Gustavi*, jotka olivat porvarinpoikia Viipurista, olivat opiskelleet Tartossa, mutta toteamme myös ihmetyksellä, että heidän myöhemmistä vaiheistaan ei mitään tarkempaa tiedetä. Tartossa on 1650-luvulla opiskellut *Henricus Platzman*, Narvensis, joka yliopistossa väitteli

¹ Näiden rivien kirjoittaja julkaisi jo lähes kaksi vuosikymmentä takaperin luettelon Tarton ja Tarton-Pärnun yliopistoissa opiskelleista ylioppilaista, mikä luettelo lyhyine esipuheineen ilmestyi Historiallisessa arkistossa XXIX (Helsinki 1922). Tällä kertaa on ollut tilaisuus täydentää useilla kohdin silloin annettuja tietoja.

² Käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni Tarton yliopistonkirjaston ylikirjastonhoitajaa *Fr. Puhsoita* siitä erinomaisesta ystävällisyydestä, mitä hän on osoittanut lainatessaan mainitut ylioppilaaluettelot Helsinkiin ja muutenkin kaikella tavalla avustaessaan allekirjoittanutta yliopiston historiaa koskevissa tutkimuksissa.

maisteriksi 1655. Tiedot hänen sukuperästänsä, jotka luettelossa annetaan, lienevät kyllä oikeat, mutta mitään tietoja siitä, minnekkä korkeastioppinut maisteri yliopistolliset tutkinnot suorittuaan on joutunut ja millä elämänoilla hän on vaikuttanut, ei julkaisijan ole onnistunut hankkia. Samoin on asia *Jonas Pauli Spinckius'en*, jonka sanotaan olevan suomalaisen ja Etelä-Pohjanmaalta kotoisin. Hän on väitellyt Tartossa 1640-luvulla, mutta itse mies katoaa täydellisesti näkyvistämme eikä ole ollut mahdollista hankkia mitään tietoja hänen myöhäisemmistä elämänvaiheistaan. Myöskin puuttuu täydellisesti tietoja *Jeremias Petri Tavoniuksesta*, jonka olemme luettelossa nimiyhtymien perusteella olettaneet historiallisesti todettavan Karjaan kirkkoherran Petrus Matthiae Tavian pojaksi. Tavalliset käsikirjat eivät Jeremias Petri'ä tunne. Tai vielä esimerkin mainitaksemme tältä matrikkelikaudelta on todettava, että minkäänlaisia tietoja ei ole ollut tavattavissa sellaisesta henkilöstä kuin *Matthias Matthiae Krogeruksesta*, josta yliopiston matrikelissa mainitaan, että hän on ollut Uudeltamaalta kotoisin ja että hänet v. 1657 on merkitty yliopiston kirjoihin. Ja kuitenkin kuuluu hän ilmeisesti maamme tunnettuihin kulttuurisukuihin!

Jotenkin samoihin tuloksiin olemme tulleet myöhempään matrikkeliin merkittyjen henkilöiden suhteen, joskin myönnämme, että asianomaisten henkilöiden toteamismahdollisuudet ovat olleet jonkin verran suuremmat kuin edellisessä matrikelissä esiintyneihin opiskelijoihin nähden. Yliopiston kirjoihin merkittiin samanaikaisesti *Ericus* ja *Johannes Petri Masalinus*, jotka molemmat ilmoituksen mukaan ovat inkeriläisiä. Nimiyhtymien ja eräiden toisten viitteiden perusteella olemme olettaneet, että he ovat veljeksiä ja Tyrön kirkkoherran, Petrus Christierni Masalinuksen poikia. Ericus Petristä on jälkimaailmalle säilynyt joitakin tietoja, Johannes Petristä ei meidän ole onnistunut saada mitään ilmoituksia. Perin vähän tiedämme *Laurentius Schepperuksesta*, joka merkittiin yliopiston kirjoihin 1690. Hän on »finno», hän kuuluu »inkerialäiseen kansakuntaan», mutta merkitsee itsensä »pohjalaiseksi». Meitä kiinnostaisi hyvin saada yksityiskohtaisia tietoja ylioppilas *Henrik Reuterista* (kuuluu ilmeisesti tähän aikaan Hämeessä elävään Reuter-sukuun), joka oli Hämeestä kotoisin ja merkittiin yliopiston kirjoihin vuonna 1700. Hänen varsinaisista elämänvaiheistaan ei kuitenkaan mitään tiedetä. Meidän tiedos-

samme on kyllä, mitä *Henrik Kors* yliopistossa toimitti ja miten hän täällä puolusti väitöskirjaansa, mutta mitkä hänen myöhemmät vaiheensa ovat, se on jäänyt luettelon toimittajalle täysin tuntemattomaksi.

Täytyy todeta, että vain osasta — joskin hyvin suuresta — sitä ylioppilasjoukkoa, joiden nimet luetellaan allaolevissa luetteloissa, on voitu saada elämäkerrallisessa suhteessa jotenkin täydellisiä tietoja. Että ne monessa kohden ovat hyvin paljon täydellisemmät kuin esim. Kustavi Grotenfeltin antamat vastaavissa luetteloissaan ja että esim. tiedot suomalaisten opiskelijoiden tieteellisistä edistysaskeleista monessa tapauksessa täydentävät Strandbergin, Akianderin ja ennen kaikkea Leinbergin antamia, on tietysti luetteloiden julkaisijalle jonkinlaiseksi lohdutukseksi.

Olemme jakaneet ylioppilasluettelon kahteen osaan, ensimmäiseen, joka käsittää vuodet 1632—1665, ja toiseen, joka käsittää vuodet 1690—1710. Mainitut ajanjaksot poikkeavat koko joukon toisistaan, mitä ylioppilasainehistoon tulee, etenkin sen jakautumiseen kotipaikkakunnan mukaan. Samoin kuin Academia Gustaviana ja Academia Gustavo-Carolina perusluonteeltaan ja sisäiseltä kokoonpanoltaan jonkin verran poikkesivat toisistansa, kuten painetussa kirjallisuudessa on huomautettu, poikkeaa myöskin niissä opiskellut akateeminen nuoriso jonkin verran toisistaan. Tämä tulee seuraavista numeroista kylläkin nähtäville.

Ensi jakson, 1632—1665, kuluessa on suomalaisia ja inkeriläisiä ylioppilaita kaiken kaikkiaan korkeakoulussa opiskellut 193. Heistä on, sikäli kuin me olemme voineet todeta:

<i>Karjalaisia</i> (heihin luettuna kolme <i>savolaista</i>) ..	47
<i>Uusmaalaisia</i>	44
<i>Turkulaisia</i>	16
<i>Hämäläisiä</i>	13
<i>Pohjalaisia</i>	13
<i>Inkeriläisiä</i>	24
<i>Baltiasta kotoisin olevia</i>	3
<i>Ilman ilmoitettua kotipaikkaa</i>	33

Yhteensä 193

Mitä *karjalaisiin* tulee, on heidän joukossaan kokonaista 32, joita kutsutaan viipurilaisiksi, jolloin kuitenkin on otettava huomioon,

että kotipaikkamerkintä yhtä hyvin saattaa tarkoittaa vain koulu-kaupunkia. Käkisalimesta ilmoitetaan olevan kotoisin 2, Vehkalahdelta 1 ja 1 kustakin seuraavista pitäjistä, nimittäin Äyräpäästä, Jääskestä, Taipaleelta ja Koivistolta. Viidestä opiskelijasta mainitaan ainoastaan, että he ovat karjalaisia. Savolaisista on 2 kotoisin Suur-Savosta, oletettavasti siis Mikkelistä, ja 1 Ristiinan pitäjästä.

Mitä *uusmaalaisiin* tulee, on heistä 7 kotoisin Helsingistä ja 2 Porvoosta, kahdesta mainitusta Uudenmaan pitäjästä on kustakin 1, 33:sta on mainittu ainoastaan, että he ovat uusmaalaisia. Erikoisesti pistää silmään, että uusmaalaisia tavallista runsaamassa määrässä on kirjoittautunut korkeakoulun kirjoihin sen väliaikaisesti toimiessa Tallinnassa, siis vuoden 1657 jälkeen.

Mitä *turkulaisiin* tulee voisi matrikkelimerkinnöistä päättäen arvata, että heitä maan silloisesta pääkaupungista on ollut 13 ja erikseen mainituista pitäjistä 3, jolloin kuitenkin äskeinen huomautus koulukaupungista kotipaikan sijasta on otettava huomioon. Mitä pääkaupungista kotoisin oleviin tulee, on niistä runsaasti toinen puoli merkitty Tarton yliopiston kirjoihin ennen Turun yliopiston perustamista.

Hämäläisiä oli 13. Näistä on 8 mainittu vain maakunnan mukaan, toisista tiedämme, että 3 oli Hattulasta, 1 Hollolasta ja 1 Sääksmäeltä — jos Saxmontanus-tulkinta on oikea.

Pohjalaisia on 3 eri luokkaa, nimittäin 1) *Ostro l. Austro-Bothnienses*, joita on 6, 2) *Bothnienses*, joita samaten on 6 ja 3) *Norr-Bothnienses*, joita on 1. Onko pohjalaiset käsittävään osastoon mahdollisesti tullut kuulumaan joku, jota ehkä on pidettävä ruotsalaisena, täytyy jättää avoimeksi ja mahdollisen uuden harkinnan varaan. Useistakin syistä olemme katsoneet asiaksemme merkitä luetteloihimme kaikki ne, jotka ovat mainitut pohjalaisiksi.

Inkeriläisistä on 5 Narvasta, 4 Nevanlinnasta, 3 Pähkinälinnasta, ja 2 nimeltään mainituista Inkerin pitäjistä. 10:stä ei ole luettelossa muuta mainintaa, kuin että he ovat Inkerinmaalta kotoisin. Julkaisijalle on ollut varsin ilmeistä, että luettelossa mainituista «inkeriläisistä» ylioppilaista koko joukko mieluummin olisi luettava ruotsinmaalaisiin ylioppilaihin, koska nimenomaan tiedetään, että he ovat Ruotsista Inkerinmaalle siirtyneiden miesten poikia. Täydellisyyden vuoksi ja koska rajat erinäisissä tapauksissa ovat hyvin epäselvät, on kuitenkin ollut välttämätöntä antaa inkeriläisten muodostaa itsenäisen ryhmänsä.

Niistä, jotka olemme merkinneet *balttilaisiksi*, tiedetään ainakin joltisellakin varmuudella, että he ovat suomalaisten miesten poikia. Heidätkin on sentähden merkitty suomalaisten ylioppilaiden joukkoon.

Viimeiseen ryhmään on luettelossa otettu ne, joista luettelossa on merkintä, että he ovat *suomalaisia* (Finno, Finlandus) ja ne, joiden kotipaikasta ei ole mitään merkintää, mutta joista olemme voineet todeta, että he kuuluvat suomalaisiin. On mahdollista, että »suomalais-ryhmään» nimenomaan on luettava varsinais-suomalaisia.

Myöhempi ajanjakso osoittaa, kuten sanottu, huomattavia poikkeuksia edellisestä.

Mitä tähän ajanjaksoon tulee, tiedämme, että sen kuluessa merkittiin kaiken kaikkiaan yliopiston luetteloihin suomalaisia ja inkeriläisiä ylioppilaita 112. Heistä oli

<i>Inkeriläisiä</i>	37
<i>Karjalaisia</i> (heihin luettuna kolme <i>savolaista</i>) ..	35
<i>Uusmaalaisia</i>	5
<i>Turkulaisia</i>	13
<i>Hämäläisiä</i>	3
<i>Pohjalaisia</i>	2
<i>Baltiasta kotoisin olevia</i>	4
<i>Ilman ilmoitettua kotipaikkaa</i>	13

Yhteensä 112

Erikoisesti pistää tässä luettelossa silmään *Inkeristä* kotoisin olevien ylioppilaiden suuri lukumäärä; heitähän on jonkin verran enemmän kuin *karjalaisia*, joita edellisessä luettelossa oli kaksi kertaa niin paljon kuin inkeriläisiä. Erittäin huomattava on myöskin *uusmaalaisten* lukumäärän merkittävä lasku. Kun *turkulaisten* prosentti on vieläpä jonkin verran noussut, on *hämäläisiä* ja *pohjalaisia* luettelossa vain aivan mitätön määrä. Suurin piirtein katsoen voi sanoa, että pääasiallisin ylioppilasainehisto, kaikissa tapauksissa jokseenkin $\frac{2}{3}$ kaikista opiskelijoista, tämän taulukon mukaan rekrytoidaan Inkeristä ja Karjalasta ja toiset maakunnat ovat jääneet kokonaan taka-alalle, maan pääkaupunkia lukuunottamatta, jonka prosenttiluku vielä nousee jonkin verran yli

kymmenen. Voinee vielä mainita, että niiden prosenttimäärä, jotka ovat luettelossa ilman määrättyä kotipaikkaa, on huomattavasti jälkimmäistä ajanjaksoa koskevassa taulukossa pienentynyt.

Tarjonnee mielenkiintoa katsella, mistä *yhteiskuntaluokista* ne ylioppilaat olivat, jotka Suomesta ja Inkerinmaalta tulivat Tarttoon ja Pärnuun opiskelemaan mainittujen ajanjaksojen kuluessa. Että tässä suhteessa ei voida tarkkoja numeroja tarjota, riippuu niistä puutteellisista tiedoista, mitä meillä luetteloihin merkityistä ylioppilaista on.

Mitä ensimmäiseen säätyyn, v a p a a m i e s l u o k k a a n, nobiles, tulee, on laskujemme mukaan ensimmäisen aikakauden kuluessa merkitty suomalaisia ja inkeriläisiä aatelismiehiä tasan 20. siis yli 10 % koko lukumäärästä. Joku ehkä huomauttaa tähän, että suomalaisista aatelismiehistä sinänsä tuskin voinee puhua. Nyt on asianlaita kuitenkin niin, että toiset heistä ovat nimenomaan merkinneet taikka antaneet merkitä nimensä jälkeen nobilis finno, suomalainen aatelismies, mikä osoittaa, että on tehty nyt, kuten niin usein myöhemminkin Ruotsin vallan aikana, ero Ruotsista ja Suomesta kotoisin olleiden aatelismiesten välillä, joskaan tällä erolla ei olisi ollut mitään muuta merkitystä kuin suorastaan paikkakunnallinen. Jälkimmäisen ajanjakson kuluessa on aatelismiehiä ainoastaan kolme, kaikki, mikäli voimme nähdä, Suomesta kotoisin. Vähennys on siis varsin huomattava.

Ei ole mitään epäilystä siitä, että oppinut sääty, p a p i s t o j a k o u l u n o p e t t a j a t, lähetti kaikkein suurimman määrän opiskelijoita korkeakouluun. Onko tässä suhteessa mitään eroa molempien ajanjaksojen välillä, on vaikeata sanoa. Sitä vastoin tuntuu siltä kuin k a u p u n g e i s t a olisi tullut suurempi prosentti Tarton yliopiston ensimmäisen toiminta-ajan kuluessa kuin myöhemmän. On hyvin mahdollista, että aatelittomien virkamiesten poikia tulee enemmän yliopiston kahden viimeisen vuosikymmenen kuluessa korkeakouluun kuin sen aikaisemman toimintakauden kuluessa. Onko ylioppilaiden joukossa myöskin v a r s i n a i s e e n r a h v a a s e e n kuuluvaa ainesta ja kuinka paljon, sitä emme mainintojen puutteessa saata sanoa. Yhdessäkään ainoassa tapauksessa ei ole mainittu, kuten on tietoja esim. Upsalasta, että opiskelija olisi varsinaisesta kansasta lähtöisin.

Seuratessamme niiden nuorten suomalaisten ja inkeriläisten *opintoja*, jotka Tartossa ja Pärnussa opiskelevat, huomaamme, että heistä kaikkein suurin osa antautui papeiksi ja koulunopettajiksi. Vuosina 1632—1665 sisäänkirjoitetuista ylioppilaista on merkinöistä päättäen noin 60 antautunut papeiksi ja koulunopettajiksi, mikäli lausumamme arvelut pitävät paikkansa. Kaikissa tapauksissa tunnemme puoliväliin kuudettakymmentä Tartossa opiskellutta, jotka ovat antautuneet kirkon palvelukseen. Tavallinen tie oli, että nuoret miehet tulivat joko koulun palvelukseen tai alempiin pappistoimiin, mistä he sitten saivat vakinaiset toimet itsellensä. Jälkimmäisen ajanjakson ylioppilaista on varmasti 40 antautunut kirkon palvelukseen, koulunopettajia mainitaan 6. Jälkimmäiset numerot osoittavat siis jonkin verran suurempia prosenttilukuja kuin edelliset, mikä kyllä hyvin voi riippua siitä, että tiedot edelliseltä ajanjaksolta ovat huomattavasti puutteellisemmat kuin jälkimmäiseltä. Jos korkeimmissa hallintotehtävissä toimineet luetaan lakimiehiin, voimme todeta, että 1632—1665 opiskelleista ylioppilaista kai 8 on luettava tähän luokkaan; vuosina 1690—1710 on vastaava luku 7. Seuraava luokka on sotilaiden. Heitä on edellisen ajanjakson kuluessa 9, jälkimmäisen jälleinkin ainoastaan 2, mikä eroavaisuus johtuu yksinkertaisesti siitä, että aatelisia ylioppilaita kirjoittautui yliopiston kirjoihin siksi paljon enemmän edellisen kuin jälkimmäisen ajanjakson kuluessa. Viimeksimainituista suuri prosentti antautui nim. sotilasuralle. Toiset elämänurat ovat tunnettujen tietojen mukaan heikosti edustetut. Ensimmäisen ajanjakson kuluessa mainitaan 1 lääkäri, pari tilanomistajaa, 1 tilanhaltija, 1 tehtaan hoitaja ja 1, joka on antautunut kauppa-alalle. Myöhemmän ajanjakson kuluessa mainitaan pari tilanomistajaa, 1 oppinut raatimies, 1 amanuenssi j.n.e.

Meitä kenties myös huvittaa todeta, minkä ikäisinä nuoret suomalaiset ja inkeriläiset aloittivat Baltian korkeakoulussa opiskelunsa. Muutamat hajanaiset tiedot antavat valaistusta tähän kysymykseen.

Niinpä tiedämme, että *Creutz*-veljeksistä merkittiin Tarton opiskelijoiksi vanhempi vuonna 1632 17-vuotiaana, nuorempi vuonna 1633 14-vuotiaana. *Forbus*-veljeksiä kirjoittautui samana päivänä vuonna 1638 kokonaista neljä korkeakoulun kirjoihin, jolloin

vanhin oli 14-vuotias, nuorin 9. *Horn*-veljeksistä oli toinen 16, toinen 15-vuotias. Aatelisista voitaneekin sanoa, että heidän luokkansa nuorukaiset usein varsin kehittymättömällä iällä merkittiin korkeakoulun kirjoihin ilman, että saattoi olla puhetta varsinaisista korkeakouluopinnoista. Aatelisnuorukaiset tai sanosiko -poikaset tulivat kotiopettajiensa kanssa yliopistokaupunkiin ja opiskelu rajoittui kotiopettajien johdolla harjoitettuihin lukuihin. Kahdesta ei-aatelisiin kuuluvasta nuorukaisesta nim. *Hjärne*-veljeksistä, jotka vuonna 1655 alkoivat Tartossa opiskelunsa, mainitaan, että vanhempi oli 17-vuotias, nuorempi ainoastaan 14 vuotta. Soikkinan vuokraajan *Martti Enbergin* poika *Martinus* oli ilmoituksen mukaan 15-vuotias tullessaan yliopistoon, Sortavalan pormestarin *Johan Metherin* poika *Henricus M.* oli ennättänyt 16 vuoden ikään, kun hän alkoi opintonsa Tartossa. Sitä vastoin oli Rautalammilta kotoisin oleva *Nicolaus Limatius* 26 vuotta tullessaan Tarttoon opiskelemaan; huomioon on kuitenkin silloin otettava, että hänet 6 vuotta aikaisemmin oli kirjoitettu Turun yliopiston kirjoihin. On ilmeistä, että sivistyneeseen säätyyn kuuluneiden pojat 14—18 vuoden iässä tavallisesti ovat alkaneet yliopistolliset opintonsa.

Tässä yhteydessä tahdomme kiinnittää huomiota tosiseikkaan, joka on hyvin tunnettu Ruotsi-Suomen sivistyshistoriasta, nim. siihen, että ennen aikaan oli varsin usein tapana, että ylioppilaat, kuten vielä Saksassa tapahtuu, kuljeskelivat yliopistosta toiseen opiskellen lukukauden taikka pari yhdessä yliopistossa siirtyäkseen sitten koettelemaan toisen korkeakoulun etuisuuksia. Onpa nyt lueteltujen ylioppilaiden joukossa joku esimerkki siitä, että nuori tieteen adepti on vertaillut toisiinsa viiden eri yliopiston etuisuuksia ja nauttinut opetusta niissä; *Henricus Brünningin* (*Bruningk*) mainitaan opiskelleen, paitsi Tarton yliopistossa, Kielin, Hallen, Leipzigin ja Wittenbergin yliopistoissa. Useat esimerkit osoittavat, että ylioppilaat ovat siirtyneet Upsalasta Turkuun taikka Tarttoon ja päinvastoin Tartossa opiskelleet jonkin ajan kuluttua siirtyneet Turkuun tai Upsalaan, mahdollisesti opiskelleet molemmissakin tai vielä jossakin kolmannessa yliopistossa. *Justus Albo*-*gius* opiskeli sekä Tartossa että Turussa, *Mathias Forbus* ensin Tartossa, sitten Upsalassa, molemmat *Creutz*-veljekset Tartossa ja Leydenissä j.n.e. *Benjamin Simonis Krook* oli ennen Tarttoon

tuloansa opiskellut Turun yliopistossa ja siirtyi Tartosta Upsalaan. *Matthias Nicolai Schogmannuksen*, joka oli Sipoosta kotoisin ja merkitty Tarton yliopiston kirjoihin v. 1658, tie kulki Tartosta Turkuun ja sieltä Upsalaan. Saman tien kävi myös viipurilainen *Michael Aeschilli Hyvälii*. Nuoresta *Wacchliniuksesta* on merkitty, että hän ensin opiskeli Tartossa, siirtyi sitten Turkuun ja sieltä Upsalaan. Tämä johtui ilmeisesti kuitenkin, mitä Wacchlinukseen tulee, enemmän aikojen ankeudesta kuin halusta perehtyä eri korkeakouluihin. On ilmeistä, että tämä tapa siirtyä yhdestä korkeakoulusta toiseen kuitenkin oli mahdollinen ainoastaan varakaista piireistä kotoisin oleville ja että useimmat ilmeisesti ovat olleet hyvin tyytyväisiä saadessaan lukunsa päätökseen siinä korkeakoulussa, minne ovat jaksaneet vain suurin ponnistuksin ja niin yksityisen kuin myös yleisen avun turvin saapua.

Mitä *saavutettuihin opinarvoihin* tulee, voimme mainita, että 1632—1665 väitteli 9 suomalaista ja inkeriläistä Tarton yliopistossa maistereiksi puolustettuaan oppinäytteitä, joista asianomaisissa kohdissa mainitaan. Vuosina 1690—1710 on vastaava lukumäärä huomattavasti korkeampi. Väitöskirjaansa ovat silloin puolustaneet 17 nuorukaista, joista meidän kuitenkin yhteen nähden täytyy lausua epäilyksemme, Leinbergin yksityiskohtaisista tiedonannoista huolimatta.

Silmäillessämme laatimiamme ylioppilasluetteloita luulemme voivamme muutamissa tapauksissa päätellä, mistä johtui, että luettelossa mainittujen nuorukaisten *tie johti Tarttoon*. Tämän ovat ilmeisesti useissa tapauksissa aiheuttaneet vanhat perinteet ja sukulaisuussuhteet. Meillä on useitakin esimerkkejä siitä, että kaksi toisiansa seuraavaa polvea on opiskellut Tarton ja Tarton—Pärnun yliopistossa. *Petrus Christiernin* (Masalinus), joka itse oli opiskellut Tartossa 1650-luvulla ja josta aikanaan tuli Tyrön kirkkoherra Inkerinmaalle, poika *Ericus Petri Masalinus* kirjoitettiin Tarton yliopiston kirjoihin 1692. Samoin tuli *Laurentinus Gabrielis Pumalensiksen*, joka oli opiskellut Baltiassa 1660-luvulla ja kuoli Ristin kappalaisena joskus 1680-luvulla, poika *Johan Pomoelius* Tarttoon opiskelemaan vuonna 1696. Myös kulki Koprinan kirkkoherran *Johannes Georgii Kyanderin*, joka aikanaan oli opiskellut Tartossa, poika *Georgius Johannis* isänsä jälkiä ja valmis-

tautui pappisvirkaan Tartossa 1690-luvulla. Muita esimerkkejä voisi vielä mainita, kuten Goviniuksista.

Sukulaisuussuhteet, kaukaisemmat kuin äsken mainitut, ovat ilmeisesti usein näytelleet yliopiston valinnassa huomattavaa osaa. *Creutz-* ja *Forbus-*veljekset olivat serkkuja keskenään, samoin *Cardiaster-*veljekset ja *Bartholdus Simonis Göös*. Samoin olivat *Andreas Willander* ja *Georgius Kyander* keskenään sukua. Voimme todeta, että *Boismanneilla* ja *von Borgeneilla* oli sukulaisia Baltiassa, samoin *Brennereillä*, *Sarcovius-*veljeksillä, *Svenskeillä*, mahdollisesti myöskin *Willandereilla*. *Hornit* ja *Forbus-*veljekset, *von Nummers* ja *Ollengren* olivat virkamiesten poikia Baltiasta, samoin *Brenner*, *Moller*, *Scheperus* ja *Stählfoot* ja näiden opiskelu Baltian korkeakoulussa on siis ehkä myös nämä seikat huomioon ottaen selitettävissä.

Vielä olemme eräissä tapauksissa todenneet siirtymisen syyksi ilmeisen epäonnistumisen opin ohdakkeisella tiellä joko Turussa taikka Upsalassa, mikä on aiheuttanut uuden yrityksen Suomenlahden eteläpuolella olevassa yliopistossa.

Tahdomme vielä ohimennen huomauttaa, että siinä kirjallisuudessa, mikä on julkaistu Tartossa taikka Tarton—Pärnun yliopistossa nyt puheenaolevien ajanjaksojen kuluessa opiskelleista ylioppilaista, vilahtelee nimiä, joiden omaajien luulisi opiskelleen mainitussa yliopistossa. Tällainen on esimerkiksi *Johannes Johannes Forsenius*, joka on Tartossa julkaissut eräitä painotuotteita 1690-luvulla, mutta josta ei tiedetä, että hän olisi Tartossa opiskellut. Sellainen on, toisen esimerkin mainitakseni, *Ericus Ahlbom*, jonka nimi myös esiintyy Tartossa painetuissa kirjallisissa tuotteissa ja josta näiden rivien kirjoittaja ensin epäili, että hänet myöskin mahdollisesti on luettava Tartossa opiskelleiden suomalaisten ylioppilaiden joukkoon, mikä kuitenkin ei ole ollut todettavissa. Voisi mahdollisesti vielä esittää eräitä samanlaisia esimerkkejä.

Se yli 300 päätä käsittävä suomalainen ja inkeriläinen ylioppilasjoukko, joka vuosina 1632—1665 ja 1690—1710 opiskelee Tarton ja Tarton—Pärnun yliopistossa, on tietysti verrattain kirjavaa. Siinä on luonnollisestikin hyvää jos huonoakin ainehistoa. Siitä joukosta on lähtenyt varsin huomattavia miehiä yhteiskunnan palvelukseen, kuten esimerkiksi sittemmin valtaneuvokset ja kenraali-

kuvernöörit *Pentti Klaunpoika* ja *Krister Klaunpoika Horn*, lääkäri ja runoilija *Urban Hjärne*, professori ja piispa *Abraham Thawomius*, professori *Arvid Mollerus*, tuomiorovasti *Claudius Thesleff*, eversti *Martti Enberg-Segercrantz*, aikanaan tunnettu hovioikedenneuvos *Clas Jägerskiöld*, huomattava historiallinen kirjailija *Thomas Hjärne* j.n.e. Mutta siinä joukossa on myöskin heikkoa ainesta, josta aikanaan ei ole ollut iloa eikä erikoisempaa hyötyä sille yhteiskunnalle, jonka palveluksessa — tai mieliharmina — se on ollut. Viimeksimainittujen heikkoon ainehistoon luettavien henkilöiden nimiä ehkä ei tarvitse mainita; ne käyvät kylläkin alempana painetuista luetteloista ilmi.

* *

*

Tulee kysyneeksi itseltänsä, mikä tällaisten ylioppilasuetteloiden merkitys on ja kannattaako uhrata verrattain paljon vaivaa tietojen keräämiseen henkilöistä, jotka suurimmalta osalta ovat näytelleet hyvin vähän merkittävää osaa isänmaan vaiheissa. Voisi ehkä sanoa, että tulokset eivät vastaa työhön uhrattua vaivannäköä. On kuitenkin pidettävä silmällä, että esitys suomalaisten ylioppilaiden opiskeluista varsinaisen kotimaan ulkopuolella on erikoinen luku — ja nähdäksemme varsin tärkeäkin luku — kotimaan sivistyshistoriassa. Sen nuorisojoukon vaiheet, mikä tässäkin lyhyessä esityksessä on tullut käsittelynalaiseksi, todistaa elävällä tavalla Suomen kansan sivistystarvetta ja miten sitä mahdollisimman vaikeista olosuhteista huolimatta on koetettu tyydyttää. Luku todistaa myöskin Suomen kansan sivistyskelpoisuutta ja osallisuutta valtakunnallisessa sivistystyössä, mitä osuutta kylläkään aina ei ole kyllin korkeaksi ja oikeudenmukaisesti arvioitu. Niissä lyhyissä elämäkerroissa, jotka seuraavassa julkaistaan, on kiinnitetty verrattain paljon huomiota siihen *kirjalliseen tuotantoon*, mikä suomalaisten ja inkeriläisten ylioppilaiden ansioksi on luettava. Olemme erikoisesti tahtoneet huomauttaa näistä seikoista ei vain sentähden, että se puoli suomalaista sivistyselämää anteeksiantamattomalla tavalla on jäänyt unohduksiin, vaan myös sentähden, että

suomalaisten osuutta yleisessä sivistystyössä sen kautta selvemmin ja näkyvämmiin korostetaan, mikä nähdäksemme on täysin paikallaan.

Näin tahtoisin puolustaa sitä kohtuuttoman suurelta näyttävää vaivannäköä, mikä seuraavassa julkaistuu luetteloon on uhrattu ja joka mahdollisesti joidenkin tarkastajien mielestä näyttää hyvin vähän tarkoituksenmukaiselta.

Sen pitkän ajan kuluessa, minkä olen tehnyt muistiinpanoja Tartton ja Tarton—Pärnun yliopistossa opiskelleista suomalaisista ja inkeriläisistä ylioppilaista, ovat varsin useat henkilöt antaneet minulle arvokasta apuansa. Näistä mainitsen ensimmäisenä vaimoni, rouva *Solfriid Cederbergin*, joka itä-suomalaisia sukuja koskevista kokoelmistaan on antanut minulle hyvin arvokkaita henkilöhistoriallisia tietoja, sitten vapaaherra, tohtori *Tor Carpelanin*, herra *Oscar Körberin*, ylikirjastonhoitaja *Fr. Puksoon* (Tartto), arkistonhoitaja *Ragnar Rosénin* ja arkistonhoitaja *A. Soomin* (Narva). Näille, samoin kuin kaikille muille, jotka ovat minua työni kuluessa auttaneet, lausun sydämelliset kiitokseni.

Huomautettakoon vielä, että olen lyhykäisyyden vuoksi käyttänyt luetteloihin merkittyä kirjallisuutta mainitessani seuraavien teosten otsikoiden lyhennyksiä:

Akiander, Herdaminne = Herdaminne för fordna Wiborgs och nuvarande Borgå stift. I—II. Helsingfors 1868—1869.

Akiander, Ingermanland = Bidrag till kännedom om evangelisk-lutherska församlingarne i Ingermanlands stift. Helsingfors 1865.

Akiander, Skolverket = Skolverket inom fordna Wiborgs och nuvarande Borgå stift. Helsingfors 1866.

Alopaeus = Borgå gymnasii historia. Åbo 1804—1817.

Anrep = Svenska Adelns ättartaflor. I—IV. Stockholm 1858—1861.

Bergholm = Sukukirja. Suomen aatelittomia sukuja. I—II. Kuopiossa 1901.

Bergman = Universitetet i Dorpat under svenska tiden. Uppsala 1932.

Cederberg, Baltian suomalainen aines = Suomalainen aines Baltian kirkon ja koulun palveluksessa vuoden 1561:n jälkeen (Suomen Sukututkimusseuran Vuosikirja 1937).

Elgenstierna = Den introducerade svenska adelns ättartavlor. I—IX. Stockholm 1925—1936.

Grottenfelt = Suomalaiset ylioppilaat ulkomaan yliopistoissa ennen v. 1640. I—II. (Historiallinen Arkisto XIII; XVII). — Tarttoa koskeva jae on edellisessä osassa.

Lagus = Åbo akademis studentmatrikel. I—II ja Supplement. Helsingfors 1891—1895; 1906.

Leinberg, Dissertationes = Dissertationes fennorum extra patriam. Ett bidrag till Finlands kulturhistoria. (Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk 58). Helsingfors 1900.

Leinberg, Handlingar = Handlingar rörande finska kyrkan och presterskapet. I—VII. Jyväskylä—Helsingfors 1892—1907.

Leinberg, Herdaminne = Åbo stifts herdaminne 1554—1640. Helsingfors 1903. (Suomen Kirkkohistoriall. Seuran toimituksia V.)

Leinberg, Orationes = Orationes academicae fennorum extra patriam habitae. Ett bidrag till Finlands kulturhistoria. (Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk 61). Helsingfors 1902.

Lewenhaupt = Karl XII:s officerare. I—II. Stockholm 1920—1921.

Napiersky = Beiträge zur Geschichte der Kirchen und Prediger in Livland. I—IV. Riga—Mitau 1843—1852.

Neovius = Ur Finlands historia. I—III. Helsingfors 1890—1895.

Paucker = Ehstlands Geistlichkeit in geordneter Reihenfolge. Reval 1849.

Ramsay = Fräsesläkter i Finland intill stora ofreden. Helsingfors 1909—1916.

Recke-Napiersky = Allgemeines Schriftsteller- und Gelehrten-Lexicon der Provinzen Livland, Estland und Kurland. I—IV. Mitau 1827—1832.

Simolin = Wiborgs stifts historia. Helsingfors 1909.

Strandberg = Åbo stifts herdaminne. I—II. Åbo 1832—1834.

Sitäpaitsi on käytetty seuraavia kirjastojen ja arkistojen nimien lyhennyksiä:

H.Y.K. = Helsingin yliopiston kirjasto.

R.K.A. = Ruotsin kamariarkisto.

R.V.A. = Ruotsin valtakunnanarkisto.

S.V.A. = Suomen valtionarkisto.

T.K.A. = Tarton keskiarkisto.

T.K.K. = Tukholman kuninkaallinen kirjasto.

U.Y.K. = Upsalan yliopiston kirjasto.

I.

Tarton yliopistossa 1632—1665.

Abrahamus Isaaci

Aboensis, Finno 23/11 1632.

Depos. luettelossa: Agricola, Aboensis. »In aedibus Decani.»

Kirjoittautuu Turun yliopiston kirjoihin 1640. Mainitaan v. 1646 Palvasalmen (Saarijärven) kappalaisena ja kutsuu silloin itseensä varakirkkoherraksi.

Lagus, I. s. 1; *Akiander*, Herdaminne II s. 254; *Consist. acad. aboens. prot.* I. s. 228, 231.

Agricola, kts. Abrahamus Isaaci.

Albogius, Ericus

Suecus, Pastor et Praepositus Ivangrodenensis 18/3 1651.

Jos merkintä matrikkelissa on oikea, on A. merkitty yliopiston kirjoihin kaksi viikkoa myöhemmin kuin poikansa Justus Erici (kts. tätä). Akiander mainitsee, että Ericus Johannis A:lla on ollut Ericus niminen poika, joka myöhemmin on tullut Nevanlinnan kirkkoherraksi. Voisi ajatella, että tämänniminen poika on isän asemesta kirjoitettu yliopiston matrikkeliin vuonna 1651 ja hänelle myöhemmin annettu väärä arvonimi. Akianderin tiedonanto on kuitenkin erehdyttävä: Nevanlinnan mainittu kirkkoherra on superintendentin pojanpoika.

Onko Ericus A. jo aikaisemmin opiskellut Tartossa, kuten muutamista lähteistä voisi päätellä, on tietämätöntä.

A. on respondenttinä prof. Johannes Stregnensiksen esimiehyydellä 19/3 1651 tarkastetulle väitöskirjalle »Disputatio philosophica

de modestia et magnanimitate». U. Y. K.; H. Y. K. Respondenti on teoksen kirjoittaja, »Author et Respondens». Väitöskirja on omistettu superintendentti Henrik Stahlille ja Narvan tuomiokapitulille.

A. oli 1639—1643 Kattilan kirkkoherrana Inkerinmaalla, 1643—1673 Ivangorodin kirkkoherrana ja vuodesta 1673 Inkerinmaan superintendenttinä, missä virassa kuoli 1678.

Akiander, Ingermanland s. 64; *Recke—Napiersky*, I. s. 30.

Albogius, Justus Erici

Ingria-Suecus, stip. 4/3 1651.

Depos. luettelossa: pastoris filius in Ivangorod.

On, kuten deposiittien luettelossa on merkitty, edellä mainitun Ivangorodin kirkkoherran, maisteri Ericus A:n poika.

Kirjoittaa v. 1651 onnittelukirjoituksen isänsä (kts. tätä) väitöskirjaan.

Kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 16/3 1663, »Dorpati depositus».

Oli vv. 1671—1674 Kosemkinan varakirkkoherrana Inkerinmaalla ja tuli isänsä jälkeen 1679 Ivangorodin kirkkoherraksi, missä virassa kuoli 1684.

Kutsutaan maisteriksi, mutta väitöskirjaa ei tunneta. Eikö mahdollisesti olekaan väitellyt?

Lagus, I. s. 95.

Alnquist, Aaron Henrici

Bothniensis, 3/5 1658.

On asetettava kysymyksenalaiseksi, onko A. katsottava suomalaiseksi. A. on merkitty yliopiston kirjoihin samalla kertaa neljän ruotsinmaalaisen kanssa. Bergman arvelee hänen olevan kotoisin Norrlannista ja esittää, että nimi olisi luettava Almquistiksi.

Bergman, s. 183.

Andreas Bartholdi

Wiburgo-Carelius, 24/4 1648.

Kirjoitettu matrikkeliin yhdessä Georgius Matthiæen kanssa (kts. tätä).

Eräs Andreas Bartholdi on Waski-Narvan saarnaajana 1655—1658 ja (sama henkilö?) Globitsan kirkkoherrana 1661—1685.

Akiander, Ingermanland, s. 73, 78; *Grottenfelt*, I. s. 125.

Andreas Georgii

Savonius 21/6 1650.

Depos. luettelossa: Kyanus, Finno 17/6 1650.

A. oli Ristiinan kirkkoherran Georgius Andreae K:n († 1659) poika.

Mainitaan yliopiston stipendiaattiluettelossa 1651 »per annum habebit quam primidem(!) disput». Nimi kirjoitettu Lyancius (?) Carel.

Andreas G. Kyander, Brahelinnæ Savonius, kirjoittaa v. 1652 latinankielisen valittelurunon Samuel Matthiae Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652. 4:o. H.Y.K.

Andreas Georgii Kyander, B[rahe] Linnae Savonius, kirjoittaa muistosanat Johannes Bartholdin (kts. tätä) kuoleman johdosta 1653.

On 1654 respondenttina prof. Petrus Lideniuksen esimiehyydellä julkaistulle väitöskirjalle »Disputatio de virtute morali in genere». Kirja julkaistu Recke-Napierskyyn mukaan Tartossa 1654. 4:o. Kirjoittaja on liittänyt nimeensä B[rahe] L[inna] S[avonus].

Oli rykmentin saarnaajana kenraalimajuri Erik Krusen rykmentissä. Rantasalmen kirkkoherra vuonna 1659. Valtiopäiväedustajana Tukholmassa 1672. Kuollut Rantasalmella 4/9 1693.

Bergholm, s. 749; *Akiander*, Herdaminne I, s. 410; *Nordinin kok.* N:o 66 fol. U.Y.K.; *Recke-Napiersky*, III. s. 59.

Andreas Johannis

Wiburgensis, 26/1 1644.

Depos. luettelossa: Limasius (dep. 24/1 1644).

Voisi arvata, että tämä ensimmäinen tunnetun Limatius-suvun jäsen olisi ollut kotoisin Liimatan kartanosta Viipurin läheltä. Liimatta-nimisiä mainitaan useita Viipurissa 1600-luvun ensi puolella, mutta ei Hans 1. Johannes nimisiä. Arkistonhoitaja Rosénin

tiedonannon mukaan on Andreas Johanniksella ollut Viipurissa kaksi veljeä Jöran ja Markus.

Piti v. 1646 »die Michaelis Archangeli» Tartossa puheen »De Diabolo», painettu s. v. Tartossa, 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

Kirjoitti onnittelurunon Johannes Hindrici'n (kts. tätä) puheen johdosta 1645. Kirjoittaa silloin nimensä Limacius.

L. oli 1663—1690 Kelton kirkkoherrana Inkerinmaalla.

Akiander, Ingermanland s. 85; *Recke—Napiersky*, III. s. 71; *Leinberg*, Orationes s. 281; *Grottenfelt*, I. s. 124.

Aridlander, kts. Johannes Hindrici.

Arvidus Andreae

Helsingfor[siensis], Finno 2/5 1632.

Mainitaan saaneen julkista avustusta Tarton yliopistossa helmik.—elokuuhun 1632. On nähtävästi opiskellut Tarton kimnaasissa.

Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.

Aspegreen, Nicolaus Erici

Wiburgensis 13/7 1653,

Depos. luettelossa: Aspegren.

Mahdollisesti maanmittari Erik Nilsson Aspegrenin poika Viipurista. Erik A. kuoli ja haudattiin Viipurissa 25/2 1672.

Durchman, Domkyrkans i Viborg räkenskaper s. 164.

Austermannus, Samuel

Neolandus, 29/3 1649.

Luultavasti se Henrik Samuel Austermannus, joka vuonna 1663 mainitaan Audrun [Audern] seurakunnan kirkkoherrana Liivinmaalla. Erotettiin vuonna 1665 toimestaan, mutta valitti kuninkaalle, joka määräsi Liivinmaan kenraalikuvernöörin asiaa tutkimaan.

Austermannuksella oli pitkä riitajuttu kirkkoherra Jacobus Johannis Segiuksen kanssa vuonna 1663.

Napiersky, I. s. 7; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 23; *Livonica II.*, 231. R.V.A.

Avonius, Nicolaus Laurentij**Aboënsis, finno 17/2 1653.**

Nicolaus L. Avonius ilmoittaa omakätisessä kirjelmässä, jätetty yliopiston konsistorille helmik. 23 p. 1653, olevansa «orphanus pauperrissimus» (hyvin köyhä orpo), joka aina on elänyt mitä suurimmassa köyhyydessä, mutta siitä huolimatta koettanut lukujansa jatkaa. »Sed paupertas ita me vexat, valde res rationesq. meas conturbat, ut non possim in studijs proficere.» Pyytää itselensä apua.

Omakätinen kirjelmä Livonica II. 626. R.V.A.

Bartholdus Henrici**Wiburgo-carel. 4/12 1647.**

Eräs Bartholdus Henrici on linnansaarnaajana Ivangorodissa v. 1650.

Bartholdus Henrici on v. 1653 eversti Berendt Mellinin rykmentin (Hämeenlinnan jälkäväkirykmentin) saarnaajana.

Grottenfelt, I. s. 124; Suomen sukututk. seur. vuosik. VIII. s. 206.

Beniamin Matthiae**Wiburgo-Carelus 7/8 1652.**

Arkistonhoitaja R. Rosénin arvelun mukaan lienee Beniamin Matthiae Viipurin kirkkoherran, sittemmin kimnaasin lehtorin Matthias Jacobæus Toljan poika. Hänestä tuli Akianderin tiedon mukaan pappi ja on mahdollisesti se Benjamin Matthiae, joka vuosina 1663—1671 on Akianderin mukaan Koiviston kirkkoherrana sekä on kuollut 1671. Hän on vuodesta 1656 avioliitossa piispa Petrus Bjuggen tyttären Malinin kanssa.

Christiernus Kuth vaatii Benjamin Matthiaen puolesta maalisk. 1654 eräitä vaatekappaleita Magnus Porstadiukselta. (Kuthin omakätinen todistus Tartossa 23/3 1654. R. V.A.)

Akiander, Herdaminne I. s. 96, II. s. 408; *Durchman*. Domkyrkans i Viborg räkenskaper s. 114, 162.

v. Birkholtz, Claudius Hieronymi

Ainoastaan depos. luettelossa: 13/4 1633. »In aedibus Decani» kolmen veljensä kanssa yhdessä.

Turun hovioikeuden asessorin Hieronymus v. B:n († 1639) poika. Lfl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121 (R.K.A.) on merkintä: »Hieronimus Birkholtz Söhner till ährligit stipendium 24 tr. Spanmähl». Tämä on maksettu julkisista varoista.

Cl. v. B. kuoli nuorena 1639.

Ramsay, s. 27.

von dem Birckholtz, Ericus

Nob. finno 30/3 1637.

Depos. luettelossa: v. Birkholtz, Ericus Hieronymi, Nobilis. Stipul. est. Finno. » In aedibus Decani.»

Edellisen veli.

Kartanon omistaja Uskelassa. Osallistui Upsalan valtiopäiviin 1654. Kuoli 1656.

Ramsay, s. 28.

v. Birkholtz, Gustavus Hieronymi

Ainoastaan depos. luettelossa: 13/4 1633.

Edellisten veli.

Antautui sotilasalalle ja yleni kapteeniksi. Kaatui v. 1643 Saksan sodassa.

Elgenstierna, I. s. 392; Ramsay, s. 27, 38.

v. Birkholtz, Hieronymus Hieronymi.

Ainoastaan depos. luettelossa: 13/4 1633.

Edellisten veli.

Kartanonomistaja Yläneellä. Oli v. 1642 valtiopäivillä. Kuollut ennen vuotta 1651.

Elgenstierna, I. s. 391; Ramsay, s. 27.

a Birkholtz, Magnus Hieronymi.

Ainoastaan depos. luettelossa: 13/4 1633.

Edellisten veli.

Mainitaan stipendiaattien joukossa vuonna 1638.

Vaiheet tuntemattomat. Lienee kuollut nuorena.

Ramsay, s. 27; Ingermanlands specialräkningar 1638. S.V.A.

Biur, Henricus Laurentii**Kexholmensis 12/5 1647.**

Oli Käkisalmen kirkkoherran Laurentius Sigfridi B:n poika.

Piti Tartossa 14/6 1648 puheen »De liberorum erga parentes pietate», joka painettiin siellä s.v., 4:o. T.K.K.

Mainitaan kauppakirjan allekirjoittajana Viipurissa 1651 (Viipurin raastuv. oik. ptk. 2/3 1609. Arkistonhoitaja R. Rosénin tiedonanto.)

Tuli 1650-luvulla Käkisalmen kappalaiseksi. Akiander mainitsee hänen kuolleen jo 1660.

Akiander, Herdaminne I. s. 371.

Bock, Johannes Michaëlis**Wiburgensis 1/5 1652.**

Depos. luettelossa: Bärk.

On ehkä Viipurin lukkarin Michel Bockin poika; lukkari mainitaan Viipurin raastuvanoikeuden pöytäkirjassa 1645 (Herra Arvi Ilmoniemen tiedonanto ja arvelu.)

Michel Bock mainitaan asuneen v. 1635 Viipurin Vallissa. Hänen poikansa oli ehkä se Michel Michelsson Bock, joka 1650-luvulla on Viipurin tuomiokirkkoseurakunnan lukkarina. (Arkistonhoitaja Ragnar Rosénin tiedonanto).

Dominus Johannes Michaelis Bockin tytär haudattiin 21/6 1663 Viipurin kirkkoon.

Durchman, Domkyrkans i Viborg räken skaper s. 144.

Boismannus, Heinricus.

Puuttuu yliopiston luetteloista.

Viipurin pormestarin Reinhold B:n poika, joka v. 1627 kirjoitettiin Upsalan yliopiston kirjoihin.

»Hindrick Bössman» nautti julkista avustusta Tarton yliopistolta maalisk. lopulta elokuuhun 1632 (Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.).

Esitti Tarton kollegissa 26/8 1631 opinnäytteen »Disputatio theologica de sacrosancta scriptura» jumaluusopin professori Georgius Manceliuksen esimiehyydellä (ad Disputationem Publicamin Collegio Regio Dorpat. proposita). Kirja on painettu Upsalassa 1631. U.Y.K.

Puolusti Tarton yliopistossa 31/12 1631 prof. Andreas Virginiuksen esimiehyydellä väitöskirjaa »De miraculosa et salutifera salvatoris nostri conceptione et nativitate» (Dorpati Livonorum 1631). Kappale säilynyt Tallinnan Litterärische Gesellschaft'in kirjastossa.

Väitteli 24/3 1633 Tartossa puolustaen väitöskirjaa »Dissertatio theologica de Ecclesia» ja lienee tullut täällä maisteriksi. Kirja on U.Y.K:ssa. — Samassa niteessä on pitkä käsinkirjoitettu vastine väitöskirjaa vastaan »Questiones nonnullae.»

Tuli v. 1635 Viipurin triviaalikoulun rehtoriksi ja v. 1653 Käksälmen ja Pyhäjärven kirkkoherraksi. Kuoli v. 1688.

Alopaeus, s. 279; *Grotenfelt*, II. s. 306, 313; *Leinberg*, Dissertationes s. 464; *Fr. Puksov*, Tartu ja Tartu-Pärnu rootsiaegse ülikooli trükikoda (Tartu 1932) s. 18. ✓

Boistrenius, Johannes Johannis

Ingermannia-Fenno 31/1 1651.

Depos. luettelossa: Boëstrenius.

Kutsuu itseänsä Nötheborgensis, Ingerman[nus].

Johannes Boëstrenius kirjoittaa välittelurunon v. 1652 Maria Brandskyldin kuoleman johdosta (*Querulae lugubres* —). Painettu Tartossa 1652. T.K.K.

Boëstrenius on v. 1652 prof. Andreas Virginiuksen esimiehyydellä puolustanut respondenttina väitöskirjaa »Disputatio theologica in Psalmum Decimum Davidis selectissimas Notas exhibens», painettu Tartossa 1652. 4:o, H.Y.K. Onnittelurunoja ovat kirjoittaneet siihen m.m. Benjamin Krook ja Erlandus Erlandi Hiärne (kts. näitä).

Nähtävästi sama henkilö, joka vv. 1666—1680 mainitaan Liihsilän kirkkoherrana Inkerinmaalla. Ainakin jo v. 1682 on hän vainajana.

Akiander, Ingermanland s. 87; *Recke-Napiersky*, IV. s. 443.

von Borgen, Henricus

Wyburgensis 25/1 1654.

Depos. luettelossa: Henricus Hermanni & Börger.

Oli Viipurin kauppiaan ja raatimiehen Herman v. B:n poika.

Siirtyi Tartosta Turkuun opiskelemaan ja merkittiin Turun yliopiston matrikkeliin 5/9 1655, Viburgensis, Dorpati depositus, nobilis. Mahdollisesti on hän se Henrik von Börger, joka mainitaan yliopiston pöytäkirjoissa suurena elämöitsijänä.

Tallinnassa mainitaan porvarina 1650-luvulla Johan v. Borgen, jonka talossa depositio-menoin otettiin vastaan yliopistoon 1658 joku suomalainen ylioppilas.

Henrik v. B:n myöhemmät elämänvaiheet tuntemattomat.

Lagus, I. s. 67, 73; *Ruuth*, Viborgs stads historia s. 1102 ja passim; *Akiander*, Herdaminne I. s. 350.

Brotherus, kts. Joannes Sigfridi.

Buderbergius, kts. Duderbergius.

von Börger, Olaus

Wiburgo-Carelus. stip. est. 15/2 1648.

Juravit 30 febr. (!) 1651

Depos. luettelossa: v. Börger.

Hänen nimensä mainitaan uudestaan ja samassa muodossa matrikkelissa tammikuun 30 päivän kohdalla 1651: »Juramentum praestitit, anno 1647. 15 Febr.: inscriptus».

Oli Viipurin kauppiaan ja raatimiehen Herman B:n poika ja siis Henricus v. B:n veli, mahdollisesti velipuoli.

Mainitaan stipendiaattiluettelossa 1651, mutta nimen jälkeen merkitään silloin »abest».

Puolusti 1651 prof. Stregnensiksen esimiehyydellä väitöskirjaa »In tres Libros Aristotelis *περὶ τῆς ψυχῆς* sive de Anima». Väitöskirjaan merkitsee kirjoittaja nimekseen à Börger. Kirja painettu Tartossa 1651, 4:o. T.K.K. + *U⁴R. 80*

Recke-Napierskyn mukaan on von Börger prof. Andreas Virginiuksen esimiehyydellä vuonna 1652 puolustanut respondenttina väitöskirjaa »Disputatio theologica in Psalmum IX Davidis selectissimas notas exhibens», 4:o, painettu Tartossa 1652. Kirjoittaja merkitsee nimekseen Olaus a Börger. Leinberg ei tunne mainittua väitöskirjaa.

Puolusti 1652 Recke-Napierskyn mukaan respondenttina prof. Johannes Stregnensiksen esimiehyydellä väitöskirjaa »Disputatio

de principiis corporis naturalis in genere et de internis in specie». 4:o. Painettu Tartossa 1652.

Kirjoitti 1652 latinalais-saksalaisen valittelurunon Samuel Mattiæ Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652, 4:o. H.Y.K.

Olaus von B. mainitaan konrehtorina Narvan koulussa 1655—1661 (jälkimmäinen vuosiluku on mahdollisesti erehdys!). Palveli ensin pappina Lappträskissä, Kerimäellä armovuoden saarnaajana vuosina 1657—1659, sitten kirkkoherrana kuolemaansa asti v. 1679.

Ruuth, Viborgs stads historia I, passim.; *Akiander*, Herdaminne I. s. 350; *Akiander*, Ingermanland s. 96; *Leinberg*, Dissertationes s. 467—468; Stipendiaattiluettelo Nordinin kok. n:o 66 fol. U.Y.K.; *Recke-Napiersky*, IV. s. 446; *Mikko Saarenheimo*, Kerimäen pitäjän historia s. 95—98; Viipurin raastuvan oik. ptk. 9/5 1650; Rouva Solfrid Cederbergin tiedonanto.

Callenjus, Stephanus

Finlandus, 17/12 1654.

Nähtävästi se Stephanus Nicolai Kiuloensis, joka kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin v. 1646 ja jota kutsutaan pöytäkirjoissa Calleniukseksi. Opiskelee Turussa vielä 1653.

Arvattavasti sama, joka 25/3 1652 pitää Turussa puheen »Oratio continens ebrietatis incommoda». Puhe on painettu Turussa 1652, 4:o. T.K.K.

Sakotetaan kaksintaistelun takia kaksikin kertaa. Kuuluu muutenkin levottomiin opiskelijoihin.

Lagus, I. s. 34; Consist. acad. aboens. prot. I. s. 530, 534, 543, 549, 550.

Camenaëus, Isacus Georgij

Tavastensis, stipulatus est 27/5 1663.

Depos. luettelossa: corn. dep. 10/7 1662.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Cardiaster, Bartholdus Gregorii

Ei ole yliopiston matrikelissa; depos. luettelossa: Finno, 11/10 1637.

Nähtävästi Hattulan kirkkoherran Gregorius Cardiasterin poika. Oli Tarton kommunitetissa toukokuusta elokuuhun 1638 (Mensa II).

Oli Tarton stipendiaattina 1641 ja 1642.

Bartholomaeus Gregorij Cardiaster, Raumannus, kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon Jonas Pauli Spinckiuksen (kts. tätä) väitöskirjaan 1642.

Grotenfelt, I. s. 122; *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1641, jae 308. R.K.A.; N:o 9647, S.V.A.

Cardiaster, Elias Gregorij

Finno, 4/2 1639.

Arvattavasti edellisen veli. Mainitaan yliopiston stipendiaattina vv. 1640 ja 1641.

Special Räckningen utöfver Ingermanland pro Anno 1640. N:o 9651. S.V.A. — *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1641, jae 308. R.K.A.

Carelius, Gustavus Thomae

Nylandus, 30/8 1663.

Kirjoitettu Turun yliopiston kirjoihin v. 1668. Elämänvaiheet ovat tuntemattomat.

Lagus, I. s. 123.

Carstenius, Ericus Andreae

Puuttuu yliopiston luetteloista.

Deponeerattiin Tallinnassa Philippus Vinhagenin talossa 11/6 1661 yhdessä Matthias Henrici Tyrensis'en kanssa.

On mahdollisesti rykmentinkirjurin, sittemmin Lappeenrannan kaupungin kapteenin Anders Carstenssonin poika (mainit. Viipurin raastuvanoikeuden pöytäk. 26/2 1649 ja Lappeenrannan raastuvanoikeuden pöytäk. 6/5 1663). Andersin leski Walborg Larsdotter mainitaan v. 1676.

Viipurin kämnerinoikeuden pöytäkirjoissa 1688 mainitaan rykmentinkirjuri Anders Carstens vainajana.

Wilskmanin Släktbok ei Carstenius-suvun sukuselvityksessä mainitse Ericus Andreae Carstenius nimistä henkilöä.

Prof. J. Scheleniuksen luettelo 1662. *Livonica* 233 A, R.V.A. Herra Arvi Ilmoniemen tiedonanto.

Carstenius, kts. Karstenius.

Cauratus, Martinus Georgii

Wiburgensis, 7/7 1642.

Depos. luettelossa: Kauratus, Wiburgensis.

Arkistonhoitaja R. Rosén on lausunut arvelun, että Martinus Georgii mahdollisesti saattaisi olla sen Jöran Kauraisen poika, joka 1627—1656 asui Siikaniemellä Viipurissa ja jonka leski mainitaan siellä 1665.

Eräs Martinus Georgii mainitaan Luumäen kappalaisena vuonna 1650. Onko sama henkilö?

Padasjoella on Kauratun kylä.

Akiander, Herdaminne II. s. 33.

Cramerus, Johannes Henricus

Nylandus, 27/3 1663.

Depos. luettelossa: corn. dep. 10/7 1662, stipulatus est.

Johan Cramerus tuli Tuusulan kappalaiseksi 1670 ja kirkkoher-raksi 1682. Kuoli Tuusulassa 16/6 1693.

Sukua tavataan Porvoossa 1700-luvulla.

Akiander, Herdaminne II. s. 350, 354.

Creutz, Ernestus Johannes

Nylandus, Nobilis, Stipulatus 30/5 1633.

Depos. luettelossa: Creutz, nobilis Finno. »In aedibus Licent. Mancelij.»

Oli Norrlannin, Pohjanmaan ja Länsi-Pohjan maaherran Ernst Cr:n, joka omisti suuria maa-alueita Liivinmaalla, poika. Synt. 20/5 1619. Siirtyi 1637 opiskelemaan Leydeniin. Svean hovioikeu-den asessori 1644. Uudenmaan ja Hämeen läänin maaherra 1652. Koroitettu vapaaherralliseen säätyyn vanhemman veljensä Lau-rentiuksen kera v. 1654. Turun ja Porin läänin maaherra 1666. Västmanlannin läänin maaherra 1674. Turun hovioikeuden presi-dentti s. v. Kuoli Turussa 1684.

Julkaisi 1642 Amsterdamissa Trajanus Boccalinuksen: »Lapis Lydius Politicus», jonka hän oli italiankielestä kääntänyt.

Ramsay, s. 77; Grotenfelt, I. s. 118.

Creutz, Laurentius**Nob. Finn. Stipul. 15/5 1632,**

Edellisen veli. Synt. 1615. Kirjoitettu 1637 Leydenin yliopiston kirjoihin. Vuorikollegin asessori 1638. Turun läänin maaherra 1649. Vapaaherra 1654. Valtaneuvos 1660. Turun hovioikeuden asessori 1662. Länsi-Pohjan kihlakunnan tuomari 1670. Kamarineuvos 1673. Amiraali 1675. Pohjois-Suomen laamanni 1676. Sai surmansa Ölannin meritaistelussa 1/6 1676.

Ramsay, s. 75—76; *Grottenfelt*, I. s. 117, 120.

Cunander, Thomas Henrici**Tawastiensis, 29/4 1663.**

Depos. luettelossa: Hunander.

Elämänvaiheet. tuntemattomat.

Cunelius, Benedictus Canuti**Finno, 6/3 1650.**

Depos. luettelossa: Kunelius, Wib. Carelius.

Oli mahdollisesti Viipurista kotoisin. Mainitaan siellä teininä v. 1648. Seuraavana vuonna syytetään C:ta miestaposta: hän oli muka lyönyt kuoliaaksi Viipurin Siikaniemessä eläneen Sven Olavinpoika Pijhlin, joka mainitaan suureksi tappelupukariksi. K. pääsi asiasta korkeilla sakoilla.

Kirjoittaa v. 1652 latinankieliseen valittelurunon Samuel Mattiae Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652. 4:o. H. V. K.

C. oli ensin pappina Luumäellä 1660—1663 ja tuli kirkkoherraksi Viitasaarelle, missä virassa kuoli 1690. Eräässä muistutpanossa mainitaan, että C. oli ollut kirkkoherrana Viitasaarella 36 vuotta, mikä ehkä olisi selitettävissä siten, että hän ennen Luumäelle tuloa oli papinvirassa mainitussa pitäjässä.

Akiander, Herdaminne II. s. 443; *Neovius*, s. 603, 604. Viipurin raastuv. ptk. 17/5 1648, 9/7 1649 (Rouva Solfrid Cederbergin tiedonanto).

Cupraeus, Jacobus Andreae**Borgensis 15/3 1656,**

Depos. luettelossa: Jacobus Andreae, Finno.

Häntä ei ole sekoitettava Porvoon kappalaiseen Jacobus C:een, joka on Porvoossa jo 1670 ja siirtyy sitten Askolan kappeliin.

C. ilmianto hänen luonaan asuneen turkulaisen ylioppilaan Isaac Gunneruksen siitä, että tällä oli eräs nekromanttinen teos, minkä johdosta G. vangittiin ja lähetettiin pois maasta.

Venäjän tsaarin käskynhaltija, voivoodi, lähetti C:n elok. vuonna 1660 Tallinnaan vihittäväksi papiksi ja määrättiin hänet Ottepään (Liivinmaalla) kirkkoherran viransijaiseksi, missä toimessa oli syyskuuhun 1661. Hän oli sitten lyhyen aikaa v. 1662 pappina Sangastessa (Sagnits) ja tuli v. 1666 Tallinnan suomalaisen ja eestiläisen tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherraksi. Siellä hän kuoli 11/3 1674.

Paucker, s. 81; *Napiersky*, s. 46—47; *Akiander*, Herdaminne I. s. 115; *Neovius*, s. 549—550; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 31.

Curmannus, Matthias Clementis

Aboënsis 13/3 1647.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Duderbergius, Matthaeus Matthiae

Ingria-Suecus, stip. 4/3 1651.

Depos. luettelossa: Duderbergius.

Kirjoittaa latinankieliset onnittelusanat Erlandus Hjärnen (kts. tätä) puheeseen De »castitate» v. 1652 merkiten nimekseen Duderberg.

Oli sittemmin Jaaman kirkkoherrana Inkerinmaalla. On vainajana vuonna 1689, jolloin hänen leskensä hautajaisrahoja maksetaan.

Narvan kirkontilit 1689. S.W.A. Rouva Solfrid Cederbergin tiedonanto.

Duraeus, Magnus

Comminister. Neoviensis 30/1 1656.

Depos. luettelossa: Duraeus, Magnus Christofori, Schenningia-Ostro-Gothus.

Ilmeisesti Ruotsista kotoisin oleva henkilö, joka oli joutunut Inkerinmaalle.

Oli Nevanlinnassa ruotsal. seurakunnan kappalaisena 1648—1661 ja siellä koulunopettajana 1649—1655.

Akiander, Ingermanland s. 84, 96.

Ericus Henrici

Wiburgo-Carelius 25/6 1649.

Depos. luettelossa: Heveselius.

Tuntematon.

Porvoon pitäjässä mainitaan v. 1606 Hevonseljän kylä.

Ericus Thomae

Nyland. 15/10 1632.

On niiden ylioppilaiden joukossa, jotka kesällä 1633 elävät Tarton ylioppilaskommuniteetissä.

Piti 7/8 1637 Tartossa puheen »De natura obedientiae Dn: Professoribus debita» (4:o, Tartossa 1637). T.K.K.

On toukokuusta elokuuhun 1638 Tarton yliopiston ruokalan jäsenenä (1 Mensa). Hänen nimekseen merkitään silloin *Ryttanus, Nylandensis*.

Lif- och Ingermanlands Journal 1633. T. K. A. Inkerinmaan tilit 1638, N:o 9647, S.V.A.

Ericus Suenonis

Saxmontanus (!) 5/10 1634.

On epävarmaa, onko luettava Saxmontanus tai Sarmontanus. Onko suomalainen? Sääksmäeltä emme ole onnistuneet toteamaan tähän aikaan tämännimistä henkilöä.

Fabricius, kts. Laurentius Laurentij.

Favonius, Arvidus Henrici

Nylandus, 26/9 1659.

Depos. luettelossa: Helsingforsensis.

Sai deposition Tallinnassa 16/9 1659 leskirouva Wachtmeisterin talossa.

Sama, joka kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin v. 1660—1661. Tuli Helsingin triviaalikoulun kolleegaksi 1669 ja kuoli samassa virassa 1684.

Lagus, I. s. 87; *Akiander*, Skolverket s. 248; *Simolin*, s. 255.

Forbuss, Arvidus

Nobilis Nilandus, 13/9 1638 stipulatus.

Eversti Matthias F:n (Forbes), joka omisti maataloja Myrskylässä, Pernajassa ja Porvoossa, poika. Synt. 1627. Oleskeli Saksassa 1648, mahdollisesti sotilaana. Kuoli Puolassa 1656.

On neljän veljensä kanssa yhdessä kirjoittanut isän kuoleman johdosta 1641 runon »Lassus Filialis Quintuplex In Obitum — — Matthiae Forbes», 4:o. Riga 1641. T. K. K.

Elgenstierna, II. s. 788; *Ramsay*, s. 129.

Forbuss, Ernestus

Nobilis Nilandus, 13/9 1638 stipulatus.

Edellisen veli.

Synt. 7/10 1624. Astui sotaväkeen 1642 kohoten aikaa myöten everstiksi. Kuoli 19/10 1677.

Ramsay, s. 129.

Forbuss, Laurentius Johannes

Nobilis Nilandus, 13/9 1638, Stipulatus.

Edellisten veli.

Synt. 1629. Oli v. 1653 toimessa Ruotsissa? Kapteeni Närken ja Värmlandin rykmentissä v. 1654 ja 1659. Kuollut ennen vuotta 1665.

Merkitsee nimekseen Johannes Laurentius siinä runossa, joka on v. 1641 kirjoitettu isän muistolle (kts. edellä).

Elgenstierna, II. s. 788; *Ramsay*, s. 129.

Forbuss, Matthias

Nobilis Nilandus, 13/9 1638 stipulatus.

Edellisten veli.

Synt. 1628. Kirjoittautui Upsalan yliopistoon 3/12 1644.

Osallistui valtiopäiviin 1650. Oleskeli 1651 Riiassa. Kapteeni. Kuollut Suomessa 29/8 1652.

Elgenstierna, II. s. 788; *Ramsay*, s. 129.

Forselius, Joannes Haquini**Bothniensis 5/9 1636.**

Epävarmaa, onko Suomesta kotoisin. Bergman lukee hänet ruotsalaisiin.

Oli nähtävästi se Joannes Haquini, joka v. 1634 määrättiin Tallinnan tuomiokoulun opettajaksi ja v. 1638 on saman koulun rehtorina. Kutsuttiin v. 1641 Maddisen seurakunnan (Pohjois-Eestissä) kirkkoherraksi. Oli Tallinnan tuomiokapitulin asessori. Kuoli 1684.

Missä hän on suorittanut maisteritutkintonsa, ei ole tunnettu.

F. oli tunnetun teoksen »Der Einfältigen Ehsten Abergläubische Gebräuche, Weisen und Gewohnheiten etc.» jonka J. W. Boeckler omalla nimellään julkaisi v. 1685, tekijä.

Paucker, s. 68, 107; *W. Reiman*, *Kiwid ja killud* I. s. 12; *Ajalooline Ajakiri* 1923 s. 65; *Eesti Biograafiline Leksikon* I. s. 92; *Bergman*, s. 183.

Franckh [Francus], Martinus**Narva-Livonus, 29/6 1647 stipulus.**

Depos. luettelossa: Franck.

Oli ehkä Narvan suomalaisen saarnaajan Jakob Franck'in (kutsutaan Abo-Finlandus) poika.

Vuonna 1644 mainitaan Moloskovitsan (Inkerinmaalla) kirkkoherrana Balthasar Francke ja vuonna 1646 mainitaan Narvassa Daniel Franck.

Akiander, *Ingermanland* s. 71; Narvan kaupungin arkistonhoitajan maisteri A. Soomin tiedonanto.

Freese, kts. Fresaeus.**Fresaeus, Reinholdus Petri****Viburg[ensis] 21/10 1652.**

Viipurin kauppiaan ja raatimiehen Peter Freesen poika. Arvatavasti sama, joka merkittiin Turun yliopiston luetteloihin 1649 Frisiuksen nimellä ja uudestaan kaksi vuotta myöhemmin Freesen nimellä. Antautui kauppa-alalle.

Lagus, I. s. 44, 52; *Ruuth*, *Viborgs stads historia*, passim.

Frondenius, kts. Johannes Petri.

Gabriel Henrici**Nylandus, 15/10 1640.**

Depos. luettelossa: Nylandus Finno. »d. 3 Octob. in aedibus Viduae Dn. Henrici Kemneri Pastoris quondam Finnonici eodem Depositore [Martinio Faxelio].»

Eräs Gabriel Hindricj mainitaan stipendiaattina Tartossa elokuusta alkaen v. 1640 ja sitten koko vuoden.

Special Räckningen utöfwer Ingermanland pro Anno 1640. S.V.A.

Georgius Dionysii**Ostrobothnien[sis] 2/3 1635.**

Depos. luettelossa: G. D. Sompi, Östhbotniensis, Chyröensis, Finno. »In aedibus M. Petri Schomeri». 27/2 1635.

Luultavasti silloisen Lapuan pitäjän Kauhavan kylän poikia. Siellä mainitaan v. 1636 kaksikin Sompi-nimistä taloa.

Georgius Henrici**Wiburgo-Finlandus 9/9 1633.**

Depos. luettelossa: »In aedibus M. Michaëlis Savonij.»

Eräs Georgius Wiburgensis mainitaan kesällä 1633 Tarton yliopiston kommuneettiluetteloissa.

Pappismies Georgius Henrici'llä on v. 1636 rikosjuttu Viipurin raastuvanoikeudessa (raastuv. oik. ptk. 19/3 1636, arkistonhoitaja R. Rosénin tiedonanto). Onko sama henkilö?

Lif- och Ingermanlands Journal 1633. T.K.A.

Georgius Matthiae**Wiburgo-Carelius 24/4 1648.**

Kivennavalla on kappalaisena vuosina 1656—1665 ja kirkkoherrana 1665—1680 Georgius Matthiae. Onko nimikkeessä mainittu henkilö?

Akiander, Herdaminne I. s. 392, 396; Grotenfelt I. s. 125.

Gislo Isaaci**Nylandus, 16/11 1634.**

Beise lukee nimen Christo, mikä myös on depos. luettelossa.

Tuntematon.

Gropmannus, Reinholdus Johannis**Nylandus 23/6 1663.**

Mahdollisesti Porvoon porvarin Johan Gr:n poika; isä mainitaan kaupungissa porvarina 1650-luvulla.

Ilmeisesti sama henkilö, joka mainitaan kaupunginkirjurina Porvoossa 1675.

On mahdollisesti sama henkilö kuin porvari Reinhold Gropman, joka edusti Porvoon kaupunkia Halmstadin valtiopäivillä 1678.

Hartman, Borgå stads historia I. s. 193, 204, 222; Hist. Ark. XIII. s. 72.

Göse, Bartholdus Simonis**Finlandus 18/12 1654.**

Beise lukee erehdyttävästi nimen *R o e s e*.

Kokemäen kirkkoherran Simon Bartholdi Göösin l. Cardiasterin poika. Opiskelee vuodesta 1648 tai 1649 Turussa, missä esiintyy pahaksitunnuttuna elämöitsijänä. On 1653 respondenttina Turussa ja seur. v. stipendiaattina, mutta poistetaan s. v. kirjoista, jolloin nähtävästi on siirtynyt Tarttoon.

Hän kirjoittaa 1654 latinankielisen onnittelun maisterinvihkijäisiin Tartossa v. 1654. Runo painettu Tartossa. H.Y.K.; T.K.K.

Hän kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon («*celeri calamo celeriter cecinit*») Petrus Laurentii Arbogensiksen promotioon Tartossa 1654. Runo painettu s. v. Tartossa. T.K.K.

Tuli sotapapiksi. Kuoli 1659.

Lagus, I. s. 40; Suppl. s. 9.

Haberman, Johannes Johannis

Puuttuu yliopiston luettelosta; depos. luettelossa: Wiburgensis 8/6 1664.

Ahvenkoskella oli 1600-luvulla nimismiehenä (länsman) Laurentz Haberman, jonka poika oli sorvari Peter Haberman, jonka poika taas oli Pernajan tunnettu kirkkoherra Johan Haberman (s. 1686 † 1756).

Karjalan rakuunoissa palvelee Kaarle XII:n aikana Kristian Haberman.

Johannes Johannis H:n elämänvaiheet ovat meille tuntemattomat.

Akiander, Herdaminne II. s. 141; *Lewenhaupt*, Karl XII:s officere I. s. 266.

Hamarmannus, Matthias Olai

Tavastia-Finno, 15/7 1657.

Depos. luettelossa: Hammerman.

Ilmeisesti sama, joka kimnasistina oli mukana Raudun taistelussa 1656 ja josta Carstenius mainitsee Oratio Introductoria'ssa. Maarian pitäjämästä kotoisin olevaan Hamarmannus-sukuun emme häntä voi yhdistää.

Oli papiksi vihkimisen jälkeen rykmentin saarnaajana (regementskapellan) ja v. 1666 kenraalikuvernööri Herman Flemingin hovisaarnaajana. Oli Porvoossa ennen vuotta 1680 ja vietti pahenusta herättävää elämää, »och aldrig ännu lagt något beröm in, utan med lögn och bedrägeri sig behulpit». Hän oli, mahdollisesti Porvoossa, jonkun kappalaisen lesken armovuoden saarnaajana ja oli puhetta siitä, että hänet valittaisiin Porvoon kappalaiseksi Henrik Eleniuksen jälkeen, mutta häntä ei katsottu ansiolliseksi saamaan tointa huonon käytöksensä takia. Hänen onnistui kuitenkin 22/10 1680 hankkia itselleen Kuninkaallisen Majesteetin valtakirja »Pikku-Porvooseen», jolla kai tarkoitettiin joko Askolan tai Pukkilan kappelia. Tästä syntyi mielten kuohua Porvoossa. Hamarmania syytettiin huonosta elämästä ja sellaisista rikkomuksista, ettei häntä voitu katsoa »att föra det hederliga prästnamnet för sina stora expresser han på denna orten bedrivit». Hänen valtakirjansa peruutettiin todennäköisesti.

Hartman mainitsee, että H. olisi ollut lyhyen aikaa Henrik Eleniuksen jälkeen Porvoon kappalaisena. Ei Akiander eikä Neovius mainitse asiasta.

Eräässä suosittelukirjassa, jonka muutamat Hollolan miehet ovat kirjoittaneet, sanotaan, että Hammerman oli ollut venäläisten hyökkäyksen aikana sotapappina ja saanut Sipoon kirkkoherran viran itselleen. Tästä ei kuitenkaan Nyberg tiedä mitään. Hamarmania suositeltiin sitten Säkkijärvellä kirkkoherraksi, mutta ei saanut sitäkään paikkaa.

H:lla oli poika Johan, joka v. 1693 oli valmistanut väärää rahaa Rantasalmella. Johan H., joka silloin oli 26-vuotias, oli syntynyt Porvoossa ja käynyt siellä koulua.

Simolin, s. 113—116; *Hartman*, Borgå stads historia, s. 206; *Talgren*, Maarian pitäjän paimenmuisto 1500- ja 1600-luvuilla (Historiallinen Arkisto XLIV); *Nyberg*, Sibbo sockens historia; *Neovius*, Anteckningar rörande Borgå stads och sockens historia.

Henricus Gregorii**Elgropacensis Carel. 31/7 1632.**

Varmaan Muolan kirkkoherran Gregorius Henrici Karhun (kirkkoherrana 1622—1658) poika. Tuli sotapapiksi ja oli 1648—1659 Valkjärvellä kappalaisena.

Akiander, Herdäminne II. s. 44, 388; *Grottenfelt*, I. s. 120.

Hendricus Andreae**Pernensis 7/5 1644.**

Depos. luettelossa: Pernensis, Finno.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Henricus Erici**Nylandus, 19/12 1650.**

On mahdollisesti sama kuin se Henricus Erici Weki, joka kirjoi tettiin Turun yliopiston matrikkeliin 1646.

H:sta mainitaan, että hän kesällä 1649 »sig — — något sälsampt stält hafwer» eikä sentähden ollut otettu stipendiaattien luetteloon. (Laguksen arvelun mukaan tarkoitetaan puheenaolevaa henkilöä). H. sai v. 1659 Turun tuomiokapitulilta oikeuden toistaiseksi opettaa muutamia pieniä lapsia Lohjalla.

Lagus, I. s. 32, 34; *Consist. acad. aboens. prot. I. s. 359, 436; Consist. eccles. aboens. prot. s. 272; Arne Jörgensen*, Nyländska avdelningens matrikel 1640—1868.

Henricus Henrici**Hollolensis, Finno 2/5 1632.**

Henricus Henrici'n mainitaan saaneen helmikuusta 1632 elokuuhun s. v. avustusta yleisistä varoista.

Kirjoitettiin yhdessä Johannes Sigfridi'n, Martinus Justini'n, Laurentius Joannis'en ja Arvidus Andreae'n kanssa (kts. näitä) yliopiston kirjoihin.

Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.

Henricus Marci**Helsingfors[ensis] 15/10 1632.**

Corn. Matr.: Marsus, Forsensis. »In domo Decani 13/10 1632».

Mahdollisesti pappismies Henrik Forsius Helsingin pitäjistä, joka vuonna 1635 tuomittiin pappisvirkinsa menettäneeksi ja elinikäiseen pakkotyöhön, koska oli häväissyt papinvirkaa ja kutsunut kristillisiä opinkappaleita ihmisten keksimiksi.

J. Tengström, Vita Rothovii s. 244; Grotenfelt, I. s. 121.

Henricus Thomae

Wiburgensis 20/3 1656.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Herbers, Ulricus

Narva-Livonus, 20/2 1647, stip. est.

Mahdollisesti Narvan porvarin Herman Herbers'in poika. Herman H. mainitaan Narvan porvarina v. 1640.

Turun yliopiston kirjoihin merkitään syysk. 1691 Conrad Herbers ja Gustav Herbers, Narvenses, jotka mahdollisesti ovat yllämainitun poikia.

Hänen poikiensa oli mahdollisesti myös maisteri Hermann Herbers, Narvan saksal. seurakunnan diakooni 1692—1694, kappalainen (compastor) 1694—1696 ja kirkkoherra 1696—1699.

Nähtävästi sama, joka v. 1671 mainitaan Narvan saksalaisen seurakunnan diakoonina ja v. 1674 Narvan kirkkoherrana. Mainitaan maisteriksi.

Akiander, Ingermanland s. 69, 70, 71; Lagus, I. s. 252; Inkerinmaan tilit 1640. N:o 9651. S.V.A.

Heveselius, kts. Ericus Henrici.

Hierne, Erlandus Erlandi

Ingrius 21/6 1650.

Depos. luettelossa: Jerne, Ingria-Suecus.

Oli Skuoritsan kirkkoherran Erlandus Jonae H:n († 1654) poika. Piti Tartossa 29/5 1652 puheen »De Castitate» (painettu Tartossa 1652). Merkitsee nimekseen Ingria-Suecus. Omistuskirjoituksia kirjoittaneet Benjamin Krook ja Matthaeus Matthaei Duderberg. U.Y.K. ja T.K.K.

Kirjoittaa valitusrunon Maria Brandskyldin kuoleman johdosta Tartossa 1652 (Querelae Lugubres in — — — obitum — — Mariae Brandskyld). Dorpati Livonorum 1652. T.K.K.

Kirjoittaa onnittelemurunon Ericus Holsteniuksen ja Dorothea v. Wickedenin häihin Tartossa 4/5 1652 (Sacris Nuptiarum Honoribus. — — —) Tartto 1652. U.Y.K., T.K.K.

Kirjoittaa v. 1653 latinankielisen valitusrunon ylioppilas Johannes Bartholdi'n (kts. tätä) kuoleman johdosta.

Oli v. 1653 respondenttina prof. Petrus Lidenuksen esimiehyydellä julkaistulle väitöskirjalle »Primae Logicae partis evolutionem, terminos simplices et instrumenta logica, primae mentis operationi inservientia, generatim expendendo inchoans» (sarjan toinen osa). Kirja painettu Recke-Napierskyyn mukaan Tartossa v. 1653. Emme ole saaneet alkuperäistä kappaletta nähdäksemme.

Recke-Napiersky, III. s. 58.

Hieronymus Johannis

Finno, 13/7 1654.

Depos. luettelossa: Käckölenius, Finlandus.

Helsingin koulun rehtori (Scholae Neohelsingiae Rector) Nicolaus Lindormi antaa Hieronymus Johannikselle todistuksen »pridie nonarum Martii 1654» opintojen jatkamista varten. Hän on käynyt Helsingin koulua (invisere curavit). Osaksi köyhyyden, osaksi »ob majora superioraq. exercitia partemq. et potissimum ob meliorem promotionem» lähtee hän etsimään uutta toimeentuloa.

Livonica II. 626. R.V.A.

Himontanus, Petrus Philippi

Ostro-Bodnensis 27/1 1639.

Depos. luettelossa: Ostrobotniensis, Hiemontanus.

Olisiko mahdollisesti kotoisin Isonkyrön Hiipakkalasta, joka luettiin kuuluvaksi Topparlan kylään? Siellä oli v. 1636 mantaaliluetteloiden mukaan kaksikin Wilppu-nimistä talonpoikaa.

Hinckel, Nicolaus Georgij

Nylandus 27/3 1633. stipulatus est.

Depos. luettelossa: Hinstel.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Hiärn, Thomas Erlandi**Ingria-Suecus, stipulatus est. 23/3 1655.***Depos. luettelossa: Hiärne.*

Edellisessä mainitun Erlandus Hiärnen veli, synt. 1638.

Oleskeli Ruotsissa kotiopettajana ja oli senjälkeen erilaisissa toimissa Eestinmaalla ja Inkerissä. Oli vuosina 1662—1666 linnan-oikeuden jäsenenä Tallinnassa. Toimi sitten tilanhaltijana Lääne-
maalla ja Saarenmaan ritariston sihteerinä. Kuoli 1678. Tunnettu kronikan kirjoittaja.

Cederberg, Eesti biograafiline leksikon I. s. 138.**Hiärn, Urbanus Erland[i]****Ingria-Suecus, stipulatus est. 23/3 1655.***Depos. luettelossa: Hiärne.*

Edellisten veli; synt. Nevanlinnassa 1641.

Paettuun Tartosta 1656, tuli Ruotsiin ja opiskeli Upsalassa sekä senjälkeen useita vuosia ulkomailla tullen v. 1670 lääketieteen tohtoriksi.

Vuorikolleegin ylim. asessori v. 1675, vakinainen v. 1683. Kaarle XI:n henkilölääkäri 1684. Collegium Medicumin esimies 1696. Kuoli 1724.

H:n kirjallinen tuotanto on hyvin suuri.

B. v. Beskow, Minne af landshöfdingen mm. Urban Hjärne (Sv. Akad. Handl. XXIX. 1857).

Horn, Benedictus Claudij**Liber baro. 18/10 1638.**

Valtaneuvos, Joensuun vapaaherran Claës H:n († 1651) poika. Synt. 10/11 1623.

Ylioppilas Upsalassa 3/4 1636.

Antautui sotilasalalle. Kapteeni 1647, majuri 1648, everstiluutnantti s. v., eversti 1655. Eestinmaan kuvernööri 1656. Kenraalimajuri s. v. Valtaneuvos 1660. Eestinmaan kenraalikuvernööri 1672, Svean hovioikeuden presidentti 1674. Sotamarsalkka 1677. Kuollut Riiassa 1678.

Elgenstierna, III. s. 687—688; *Anrep*, II. s. 305.

Horn, Christiernus Claudij**Liber baro. 18/10 1638.**

Edellisen veli; synt. 13/11 1622.

Ylioppilas Upsalassa 3/4 1636.

Antautui sotilasalalle. Riian kuvernööri 1654. Inkerin ja Käki-
salmen läänin kenraalikuvernööri 1657. Valtaneuvos 1660. Sota-
marsalkka 1672. Liivinmaan kenraalikuvernööri 1674—1686. Kuol-
lut 1692.

Elgenstierna, III. s. 687; *Anrep*, II. s. 304—305.**Hornick, Georgius****ult. die Maji 1640.**

Depos. luettelossa: Georgius Johannes Hornick, Aboensis Finno
5/6 1640.

Kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 1642 ja kutsutaan silloin
Aboensis. Mahdollisesti Turun raatimiehen Hans Hörnigk'in poika.
Lagus ei tunne sukulaisuussuhdetta.

On vuonna 1642 Tartossa ja pitää maaliskuun 9 päivänä puheen
»De philadelphia». Puhe painettu Tartossa 1642, 4:o; T.K.K.;
U.Y.K.; H.Y.K. Puheeseen on hänen huonetoverinsa Tartossa
Petrus Schonbergius, Ostrogothus, liittänyt onnittelurunon, missä
m.m. sanoo:

*Per binos annos te tinxit noster Apollo**Dorpaticus dulci rite lepore suo.*

Puolustaa Tartossa 1645 väitöskirjaa: »In octo libros Physic.
Aristot. περί τῆς Φύσεως Ἀκουστικῆς sive de Naturali Auscultatione
Disputatio Vigesima Prima continens nobiliores notas et
questiones Cap. 2. Lib. 3 a text. 6 usque ad finem cap.» Väi-
töskirja painettu Tartossa 1645. 4:o; praeside Joh. Eriki Streg-
nensi. H.Y.K.

Opinnäytteeseen ovat latinankielisiä onnittelurunoja kirjoitta-
neet Johannes Henrici, Nötteb: Carelius, ja Johannes J. Skytt, Kex-
holmensis (kts. näitä).

Mainitaan stipendiaattina Tartossa 1641 (Lifl. Gen. Gouv. Journal
1641, jae 308, R.K.A.) ja 1642—1643 (Livonica II. 628. R.V.A.).

Lagus mainitsee, että H. on ollut v. 1647 pappina Tallinnassa. On
ehkä sama, jonka ilmoitetaan olevan v. 1650 rykmentinsaarnaajana
Narvassa. Tuli sitten Turun tuomiokirkon ruotsalaiseksi kappalai-

AdK - a

seksi ja v. 1659 Eurajoen kirkkoherraksi. Oli Turun hiippakunnan papiston edustajana valtiopäivillä 1660. On kuollut mahdollisesti v. 1661 (haudattu Turun tuomiokirkkoon maalisk. 1661).

Lagus, I. s. 18; *Strandberg*, I. s. 216; *Recke-Napiersky*, II. s. 376; *Leinberg*, Orationes s. 277; *Leinberg*, Dissertationes s. 464—465; *Akiander*, Ingermanland s. 71; *Tor Carpelan*, Åbo i genealogiskt hänseende på 1600- och början af 1700- talen; v. *Bonsdorff*, Åbo stads historia II. s. 60—61; Consist. eccles. aboens. prot. s. 208, 273—274.

Hornick, Martinus Johannis

Aboënsis, 2/7 1639 stipulatus est.

Depos. luettelossa: Horningk.

Edellisen veli.

Piti Tartossa 4/4 1642 puheen »Oratio de Civitate», joka painettiin Tartossa 1642, 4:o. Siihen ovat kirjoittaneet onnittelukirjoituksia m.m. Georgius Hornick ja Jonas Pauli Spinckius (kts. näitä). Puhe on omistettu m.m. Turun raatimiehelle Henrik Skeparille, Dn. Henrik Tavastille ja Dn. Petrus Torwestille. Puhe on U.Y.K., T.K.K. ja H.Y.K.

Recke-Napiersky, II. s. 346.

Human, Ericus Thomae

Nylandus, 26/9 1659.

Cornua deposuit Tallinnassa 16/9 1659. Deposiittorina oli Arvidus Henrici Helsingforsensis.

Nähtävästi se Ericus Thomae Humanus Nylandensis l. Nylandus, joka 1661—1662 on kirjoitettu Turun yliopiston kirjoihin. Hänen myöhäisemmät vaiheensa ovat tuntemattomat.

Lagus, I. s. 92.

Hyvätti, kts. Michaël Aeschilli.

Jachaenius, Isaacus Abrahamj

Nylandus, 30/8 1663.

Beise lukenut nimen: Zachaenius.

RdR-u.

On mahdollisesti sama henkilö, joka v. 1651 mainitaan teininä Viipurissa ja silloin syytettynä tappelusta. Samassa yhteydessä mainitaan silloin myös Jacobus Abrahami, joka ehkä oli Isakin veli.

Oli Kangasniemen kirkkoherran Carolus Abrahami Jachaeniuksen veli.

J. on kirjoittanut Turun yliopiston kirjoihin 1664—1665.

On mahdollisesti se ylioppilas Isak Abrahami, jota Turun yliopiston konsistoriossa 21/12 1668 syytettiin velka-asiasta.

Isaacus J. mainitaan 1671 pappina Räisälässä (tk. 20—21/3 1671 gg. 1: S.V.A.). Mainit. 1672 kappalaisena, missä toimessa oli vielä 1702.

Lagus, I. s. 106; *J. M. Salenius*, Lutherilaiset seurakunnat Käki-salmen läänissä ennen isoa Pohjan sotaa (Hist. Ark. XXVII); Rouva Solfrid Cederbergin ja prof. Kaarlo Teräsvuoren tiedonannot.

Jacobus Matthiae

Bothniensis, 29/3 1648.

Depos. luettelossa: Ost.Bothniensis.

Ei ole varma, että kysymyksessä on suomalainen.

Jeremias Petri

Finno, 21/1 1639.

Depos. luettelossa: Tavonius.

Mahdollisesti Karjaan kirkkoherran Petrus Matthiae Tavia'n (kirkkoherrana 1630—1643) poika. Bergholm ei tämännimistä poikaa vastaavassa sukutaulussa tunne.

Strandberg, I. s. 376; *Grottenfelt*, I. s. 123; *Bergholm*, s. 1297.

Joannes Andreae

Wiburg. 31/7 1632.

Eräs Johannes Andreae-niminen on kirjoitettu Upsalan yliopiston kirjoihin elok. 1634 ja Turun yliopiston kirjoihin v. 1640, oli Uudestakaupungista ja Kuusiston kappalaisena v. 1659. Voinee tuskin olla sama.

Grottenfelt, II. s. 308; *Lagus*, I. s. 5, Suppl. s. 2.

Joannes Bartholdi**Helsingforsâ-Nylandus 4/2 1635.***Depos. luettelossa: »In ædibus M. Schomeri».*

Eräs Johannes Bartholdi on vuosina 1639—1665 Hartolan kappalaisena.

Akiander, I. s. 144; *Grottenfelt*, I. s. 121.

Joannes Sigfridi**Nylandensis, Finno 2/5 1632.**

On Helsingin pitäjän kirkkoherran Sigfrid Stephani Brotheruksen († 1651) poika.

Käyttää myöhemmin sukunimeä *Brotherus*.

Mainitaan niiden ylioppilaiden joukossa, jotka helmikuusta elokuuhun 1632 ja toukok. 1 päivästä 1633 ovat nauttineet ylöspittoa Tarton ylioppilaskommuniteetissa.

Tuli sotapapiksi ja »haf han warit medh Krigs Folcket i 9 eller 10 åhrs Tijdh continue i Tydsklandh och tient under Regementet för en Feldt Predikant — —». Hän on vuodesta 1651 Helsingin pitäjän kirkkoherra, mistä 20/8 1653 päivätyllä valtakirjalla siirtyy Mikkelin pitäjän kirkkoherraksi. Rovasti. Kuoli 1672.

Eräs Johannes Sigfridi on 1643—1651 Käkisalmissa kappalaisena. Onko sama kuin nyt mainittu henkilö?

Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.; Lif- och Ingermanlands Journal 1633. T.K.A.; *Akiander*, Herdaminne II. s. 288; *Grottenfelt*, I. s. 120; Rehtori, prof. Hj. Brotheruksen antamat tiedot.

Johannes Bartholdi**Finno-Carelius 26/7 1653.***Depos. luettelossa: Weckelaxensis.*

Vehkalahdella mainitaan kaupunginkirjurina tai sihteerinä vv. 1661—1673 J. Bertilsson, jonka komissoriaalioikeus erotti toimestaan. Olisiko sama henkilö?

Nordenstreng, Fredrikshamns stads historia I. s. XXI.

Johannes Bartholdi**Wiburgensis, Carelius 9/3 1653.***Depos. luettelossa: Wiburgensis.*

On mahdollisesti sama Johannes Bartholdi, joka v. 1651 mainitaan Viipurissa teininä ja syytetään tappelemisesta. Samassa yhteydessä mainitaan myös Axelius ja Carolus Bartholdi.

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia ja humanistisia tieteitä ja kuoli 26/5 1653.

Hänen muistolleen pidettiin juhla, nähtävästi Tartossa 17/10 1653, johon tilaisuuteen painettiin Tartossa »Proemptica, migranti in coelestem patriam — — Dn. Johanni Bartholdi Wiburgo Carelio — — Studioso florentissimo» Muistosanoja olivat julkaisuun kirjoittaneet m.m. Andreas G. Kyander, B. Linna Savonius, Benjamin Krook, Nötheborgensis, Erlandus Hiärne, Ingriae Svecus, Henricus Cl. Platzman, Narvae Svecus, Christiernus Kuuht (vrt. näitä). Kaikki omistuskirjoitukset latinaksi. 4:o. U.Y.K.

Viipurin R.O.P. 12/II 1651. S.V.A (Rouva Solfrid Cederbergin tiedonanto.)

Johannes Basilij

Helsingforsensis, 15/3 1656.

Depos. luettelossa: Wasilij.

Nähtävästi sama, joka mainitaan kuulusassa Günneruksen riitajutussa Turussa 1671 ja kutsutaan »Johannes Vasilii, een student ifrån Finland».

Lagus, I. s. 132; Consist. acad. aboens. prot. III. s. 494, 496.

Johannes Caspari

Finlandus, 24/4 1648.

Johannes Caspari Forbus oli vuokraajan, sittemmin Iin nimismiehen Caspar F:n poika, syntynyt Oulussa. Tuli ylioppilaaksi Upsalaan 1643, Turkuun 1648. Iin kappalaisena 1649, mainitaan Raahen kirkkoherrana 1672 ja sitten Iin kirkkoherrana 1674. Kuollut 1678.

Tarkoittaako merkintä mahdollisesti mainittua henkilöä?

Lagus, I. s. 39; Leinberg, Handlingar VII. s. 172—173.

Johannes Erici

Ostrobothns. 27/7 1651.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Johannes Hindrici**Noteborgensis, 26/1 1644.**

Depos. luettelossa: Johannes Hendrici Westgothus-Noteburgensis 24/1 1644.

Merkitsee nimekseen Aridlander.

Piti 19/11 1645 Tartossa puheen »De vero Dei timore», pain. Tartossa 1645, 4:o; T.K.K.; H.Y.K. Puheen johdosta kirjoittivat onnittelurunoja Abraham Thavonius, Andreas Limatius ja Johannes Schütz (kts. näitä).

Kirjoittaa onnittelurunon Matthias Laechlinin puheeseen »De cruce et calamitate» (Tartossa 1644) ja merkitsee silloin nimensä jälkeen Nötheborgensis.

Kirjoittaa v. 1645 latinankielisen onnittelurunon Georgius Joh. Hornickin (kts. tätä) väitöskirjaan.

Kirjoittaa latinank. valittelurunon Dorothea Stahelnin kuoleman johdosta 1646. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.

On kappalaisena Toksowassa (Inkerinmaalla) v. 1648—49, sitten kirkkoherrana v. 1650—1663.

Akiander, Ingermanland s. 89; *Recke-Napiersky*, I. s. 40; *Somme-lius*, s. 60; *Leinberg*, Orationes s. 279—280.

Johannes Jacobi**Ingermannus, 25/1 1650.**

Vuonna 1651 mainitaan stipendiaattina Tartossa »Johannes Jacobi, Finno, per biennium».

Johannes Jacobi kirjoittaa onnittelun turkulaisen Johannes Schaeper'in (kts. tätä) puheeseen »Finnoniae elogia», painettu Tartossa 1650.

Johannes Jacobi Tönnerus mainitaan Orimattilan kappalaisena jo 1659. Onko mitään yhteyttä yllämainitun kanssa? Tönnerus sittemmin sotilaspappina Inkerissä tai Liivinmaalla?

Tarton yliopiston stipendiaattiluettelo 1651; Nordinin kokoelma N:o 66 fol. U.Y.K.; Orimattilan kirkonarkisto.

Johannes Johannis**Kexholmensis, 26/1 1644.**

Depos. luettelossa: Schötte Dep. 24/1 1644. Pitänee olla Schütz.

Piti »die Viridium» (Pääsiäistorstaina) 1646 Tartossa puheen »De coena Domini». Painettu Tartossa 1646, 4:o. T.K.K.; H.Y.K.

Kirjoitti 1645 onnittelurunon Johannes Aridlanderin (kts. Johannes Hendrici) puheen »De vero Dei timore» johdosta. Kirjoittaa silloin nimekseen Schütz.

Kirjoittaa v. 1645 latinankielisen onnittelurunon »rakkaalle ystäväälle» Georgius Joh. Hornigkille (kts. tätä). Merkitsee nimekseen Skytt.

Oli Duderhofin kappalaisena Inkerinmaalla 1649—1652 ja Gubansan kirkkoherrana 1661—1695. Inkerinmaan manttaaliluettelossa 1684 mainitaan hänet vanhaksi.

Akiander, Ingermanland s. 81—82; *Recke-Napiersky* IV. s. 170; *Sommelius*, s. 60; *Leinberg*, Orationes s. 280—281; S.V.A. 9744 f. 147.

Johannes Magni

Ei ole matrikkelissa.

Lienee Jääsken kirkkoherran Magnus Bartholdi Kettuniuksen poika, josta tuli Kirvun kappalainen 1671—1686 ja Akianderin mukaan kutsui itseänsä Alopaeus.

Johannes Magni, Finlandensis, Jäskensis, jättää Magnus Gabriel de la Gardielle anomuskirjan saada varoja lukujensa jatkamiseksi. Anomus on päiväämätön, mutta on nähdäksemme vv. 1653—1656 väliltä ja on merkitty olevan »Tarton ylioppilaalta Tallinnassa» (R.V.A. Skrifvelser till M. G. de la Gardie. Ser. C. VI).

Akiander, Herdaminne I. s. 385; *Bergholm*, s. 56.

Johannes Petri

Depos. luettelossa: Frondenius, Nylandus, corn. dep. 10/7 1662.

Puuttuu yliopiston matrikkelista.

Johannes Petri on vuosina 1668—1687 Nurmijärvellä kappalaisena.

Akiander, Herdaminne II. s. 94.

Johannes Simonis

Ingermannius, 19/11 1644.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Justen, kts. Martinus Sigfridi.

Karstenius, Henricus**Borgo Nylandus, 23/4 1665.**

Luultavasti Porvoon kirkkoherran ja sittemmin Viipurin piispan Henrik C:n poika ja niitä lapsia, joista sukuluettelot mainitsevat, että he ovat kuolleet ennen isää.

Wilskman, Släktbok II. p. 692.

Karstens, Bartholomaeus**11/2 1640.**

Ei ole varmaa, että Karstens on kuulunut suomalaiseen sukuun. Bartholdus Karsten mainitaan kesäkuusta 1640 ja vuoden loppuun Tarton yliopiston stipendiaattina.

Samoin seuraavana vuonna.

Special Räckning utöfver Ingermanland pro Anno 1640. S.V.A.; Lfl. Gen. Gouv. Journal 1641, jae 308. R.K.A.

Kerponius, Paulus Henrici**Thavoniä-Finno, 17/7 1650.**

Mahdollisesti se Paulus Henrici Cangasalensis, joka näyttelee v. 1647 Chronanderin Surge-näytelmässä ja kutsutaan silloin nimellä Kerconius. Tuli sittemmin linnan saarnaajaksi (pastor castrensis)?

Lagus, I. s. 30.

Kiniander, Johannes Martini**Tawastensis, 29/4 1663.**

Depos. luettelossa: Keniander, Savonius.

Nähtävästi sama, joka v. 1674 määrättiin eestiläis-suomalaisen seurakunnan kappalaiseksi Tallinnaan.

Onko mahdollisesti Andreas Martini Savoniuksen veli? Vrt. tätä.

Paucker, s. 81; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 23, 31.

Koscovius, Johannes Sigfridi**Nylandus, 23/6 1663.**

K. on mahdollisesti Sysmän Koskipään herran Henrik Sigfridin-poika Silfverbögelin sukulaisia (veljenpoika?). Olisiko K. mahdollisesti Ristiinan kirkkoherran Sigfrid Forssanderin poika?

Ylioppilas Johan Koskovius mainitaan Porvoon raastuvanoikeuden pöytäkirjassa 17/4 1667. Samalla mainitaan hänen velivainajansa Göran Sigfredsson.

Olisiko mahdollista, että Johannes Sigfridi oli Sysmän Koskipään herran Sigfrid Henrikssonin tuntemattoman pojan Sigfridin poika.

Vrt. Koskenius ja Koskmannus, jotka samana päivänä ovat merkityt yliopiston matrikkeliin.

Koskenius, Johannes Henrici

Nylandus, 23/6 1663.

Merkitty yliopiston luetteloon yhdessä Johannes Sigfridi Koscoviuksen ja Henricus Iacobi Koskmannuksen kanssa (kts. näitä).

Onko Koskenius mahdollisesti Sysmän Koskipään herran Henrik Sigfridinp. Silfverbögelin sukulaisia? Vrt. Koscovius, Johannes Sigfridi.

Koskmannus, Henricus Iacobi

Nylandus, 23/6 1663.

Mahdollisesti — ainoastaan nimi yhtymien pohjalla oletus! — Kosken kappalaisen (1652—1670), sitten Lammin kirkkoherran Jacobus Matthiae Etholeniuksen poika. Yksi hänen pojistaan Martinus Etholenius on vuosina 1691—1710 Hartolan kappalaisena.

Eräs Henrik Koskmannus on opettajana Helsingin triviaalikoulussa 1650 ja Porvoon kappalaisena 1655—1675. Sukulaisuutta edellisen kanssa ei tunneta.

Porvoossa on kappalaisena 1670-luvulla Ericus Koskmannus.

Ericus Koskman oli Sysmässä kappalaisena v. 1680. Akiander ei tunne tämän nimistä kappalaista.

Hyvinoppineen Herra Henrik Koskmanin vaimo Maria Arkenhålt mainitaan Porvoon ja Mäntsälän käräjillä 20—21/3 1691. (s. 73, SVA.). Onko mahdollisesti Porvoon kappalaisen Henrik K:n puoliso?

Lagus, I. s. 29; *Hartman*, Borgå stads historia s. 241—242; *Simo-
lin*, s. 156; Herra Arvi Ilmoniemen tiedonannot allekirjoittaneelle.

Krogerus, Henricus Clementis

Nylandus, 23/6 1663.

Nähtävästi sama henkilö, joka vuosina 1675—1714 mainitaan Joroisten kappalaisena. Hukkui vuonna 1714.

Neovius, s. 449, 452, 718; *Akiander*, Herdaminne I. s. 292.

Krogerus, Matthias Matthiae

Neolandus, 10/7 1657.

Pernajan käräjillä 5—6/9 1660 mainitaan »herra Matts Grogerus-vainaja». Onko kyseessä yllämainittu vai ehkä kappalainen, herra Matthias, jonka Akiander mainitsee Pernajan kappalaisena 1619—1646 ja joka ehkä on ollut Matthias Matthiaen isä.

Herra Arvi Ilmoniemen tiedonanto.

Kroock, Benjamin Simonis

Nötheburgensis Ingermannus, 22/2 1651.

Stipendiaattiluettelossa kutsutaan häntä Finno.

K. oli Pähkinälinnasta kotoisin, missä hänen isänsä sanotaan olleen kalastajana. Opiskeli ensin Turussa, missä v. 1649 esiintyy respondenttina. Siirtyy Tartosta opiskelemaan Upsalaan.

Hänellä oli v. 1651 Tartossa stipendi »per decem menses».

Recke-Napiersky väittää, että Kroock on Tartossa v. 1652 pitänyt puheen »Graecae lingvae elogia, oratione solenne enarrata». Onko tieto oikea ja onko puhe painettu?

Puolustaa v. 1653 Tartossa prof. Petrus Lideniuksen esimiehyydellä väitöskirjaa »De causis et effectis logice consideratis generatim». U.Y.K.

Kirjoittaa v. 1652 latinankielisen omistuskirjoituksen Erlandus Hierne'n (kts. tätä) puheeseen De castitate.

Kirjoittaa v. 1652 valitussanat Maria Brandskyld'in kuoleman johdosta. T.K.K.

Kirjoittaa onnittelurunon Ericus Holsteniuksen ja Dorothea v. Wickedenin häihin Tartossa v. 1652. U.Y.K.; T. K.K.

Kirjoittaa v. 1653 muistosanat ylioppilas Johannes Bartholdin (kts. tätä) kuoleman johdosta.

Kirjoittaa v. 1653 sururunon prof. Ericus Holsteinin pienen pojan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.

K. nimitettiin helmikuussa 1659 Viipurin kinnnaasin heprean- ja kreikankielen lehtoriksi. Vihittiin maisteriksi Turussa 1664. Tuli Nevanlinnan kirkkoherraksi 1668, missä toimessa kuoli 1675.

Alopaeus, s. 485—488; *Bergholm*, s. 733; *Lagus*, I. s. 40—41; *Akiander*, Ingermanland, s. 83; *von Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans; *Recke-Napiersky* II. s. 552; Nordinin kok. n:o 66, fol. U.V.K.

Kruse, Nicolaus

Narva-Liv. 23/1 1643.

Kruse-nimisiä esiintyy Narvassa 1600-luvulla m.m. v. 1651 suutari Hans Kruse.

Käkisalmissa mainitaan vahtimestarina 1667 Bengt Kruise.

Narvan kaupungin arkistonhoitajan, maisteri A. Soomin tiedonanto; *Livonica* II. 209. R.V.A.

Kunelius, kts. Cunelius.

Kuut, Christiernus Andreae

Taipalensis Carelus, 22/2 1651.

Sukua mainitaan Suomessa; niinpä Gören Kuut mainitaan porvarina Porvoossa 1638.

K. kirjoittaa vuonna 1653 latinankieliset muistokset viipurilaisen ylioppilaan Johannes Bartholdi'n (kts. tätä) kuoleman johdosta.

K. ilmoittaa 23/3 1654 päivätyssä todistuksessa olevansa Benjamin Matthiaen (kts. tätä) asiamiehenä eräässä saatavaa koskevassa asiassa.

Eräs Johannes Petri Kuuth, Sudermannia-Svecus, pitää 10/8 1640 Tartossa puheen »Oratio de rerum terrenarum varietate» (painettu Tartossa 1640, T.K.K.) ja myös kahtena vuonna myöhemmin, 1643 ja 1644, esittää virallisen yliopistollisen puheen, jotka molemmat painetut. Hän väittelee Tartossa vuonna 1643. Sama Kuuth on stipendiaattina Tartossa vuosina 1640—1641. Kuka hän oli?

Hartman, Borgå stads historia s. 103; Kuuthin todistus *Livonica* II. 626. R.V.A.

Kyander, kts. Andreas Georgii.

Kyander, Johannes Georgii**Careliensis ex Pomala, 26/6 1660.***Depos. luettelossa: Wijburgensis.*

Andreas Georgii'n (kts. tätä) veli.

Sai depositiot Tallinnassa 20/6 1660 prof. Scheleniuksen talossa. Deposiittorina toimi Johannes Wasilij, l. Basilij, Nylandus. Tuli mahdollisesti Viipurin kinnaasista ja kutsutaan ehkä sentähden depos. luettelossa »Wijburgensis». Ylioppilas Turussa 19/6 1663, jolloin etunimeksi merkitään Jonas. Koprinan kirkkoherra Inkerinmaalla 1675—1690. Kuoli toukok. 1690.

Hänen poikansa Georgius K., joka 1696 merkittiin Tarton yliopiston kirjoihin, anoo samana keväänä stipendiä ja ilmoittaa isänsä kuolleen 5 vuotta takaperin.

Bergholm, s. 755; *Lagus*, I. s. 102; *Akiander*, Ingermanland s. 80.

Käcölenius, kts. Hieronymus Johannis.**Laurentius Joannis****Aboënsis, Finno 2/5 1632.**

Eräs Laurentius Johannis Orivesiensis opiskelee Turussa 1640—1641.

Lagus, I. s. 7. — Vrt. *Grotenfelt*, I. s. 120.

Laurentius Johannis**Bothniensis, 14/1 1633.**

Olisiko mahdollisesti kysymys Laurentius Johannis Corvinuksesta, jonka *Lagus* arvelee Limingan kirkkoherran Johan Lithoviuksen pojaksi. Bergholmin sukuselvitykset eivät tunne Laurentius Johannista Lithoviuksen poikana.

Lars Johansson mainitaan Tarton kolleegin kommunitetissa nauttivan avustusta 1631; samoin Laurentius Johannis vuodesta 1631 vuoteen 1633 Tarton yliopistossa (ja kolleegissa?).

Vrt. edellisessä mainittua Laurentius Joannis'ta.

Lagus, I. s. 3; *Bergholm*, s. 802; *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1631, jae 567, ja 1632, jae 1121. R.K.A.

Laurentius Laurentij**Wiburgo-Carelius, 25/6 1649.***Depos. luettelossa: Fabricius.*

Oli mahdollisesti Savitaipaleen kirkkoherran Laurentius Petri F:n (kirkkoherrana 1639—1669) poika. Bergholm ei häntä suku-luetteloissaan tunne.

Nähtävästi sama, joka v. 1653 palvelee eversti Henrik Sassen rykmentissä (Turun läänin jalkaväkirykmentissä) apulaispappina.

Akiander, Herdaminne II. s. 263; *Bergholm*, s. 415—416; Suomen sukututk. seur. vuosik. VIII. s. 193.

Laurentius Simonis**Hattulensis-Finno, 25/3 1642.***Depos. luettelossa: »Cornua deposuit in Typographia.»*

Mahdollisesti Hattulan kappalaisen Simon Michaelis'en poika. Arvelu perustuu ainoastaan nimiyhtäläisyyteen.

Strandberg, I. s. 304.

Lechlinus, Matthias Matthiae**Wiburgensis, 7/7 1642.**

Yliopiston matrikkelissa on nimi kirjoitettu selvästi Lechlinus (Beisellä Bechling); depos. luettelossa *Laechlin, Finno.*

Kutsuu puheessaan itseänsä Wiburgo-Carelius.

Turussa opiskeli 1670-luvulla Henricus Matthiae Lechlin, joka oli Narvasta kotoisin. Olisiko hän mahdollisesti Matthias Matthiae'n poika?

Matthias Matthiae piti 20/12 1644 Tartossa puheen »De cruce et calamitate» (pain. Tartossa), jonka omisti superintendentti Henrik Stahlen'ille ja hiippakunnan hengellisille. Siihen olivat onnittelukirjoituksia kirjoittaneet m.m. Michael Gustavi Porthanus, Wib.-Carelius, ja Johannes Henrici Nötheburgensis (kts. näitä). U.Y.K.; H.Y.K.

Recke-Napierskyn mukaan olisi Matthias Matthiae L. v. 1644 ollut respondenttina prof. Michael Savoniuksen esimiehyydellä julkaistulle väitöskirjalle »Disputatio de natura ethicae». Kirja on muka painettu Tartossa 1644, 4:o. Leinberg ei väitöskirjaa tunne, emmekä me ole sitä saaneet nähdäksemme.

Lagus, I. s. 161; *Leinberg*, Orationes s. 279; *Recke-Napiersky*, IV. s. 42.

Limacius, kts. Andreas Johannis.**Lööckmann, Ericus Erici****Nylandus, 29/4 1665.**

Opiskelee Turussa v. 1669—1670. On ilmeisesti sama Ericus E. Lööckman, joka mainitaan myöhemmin Turun yliopiston pöytäkirjoissa.

Lagus, I. s. 129; *Consist. acad. aboens. prot.* III. s. 465; *Vrt.* myös IV. s. 343.

Macer, Simon Matthiae.*Ainoastaan depos. luettelossa: Wiburgensis-Finno 5/2 1641.*

Olisiko mahdollisesti Viipurin seudun Laihasia, joita myös tähän aikaan mainitaan (arkistonhoitaja R. Rosénin huomautus).

On stipendiaattien luettelossa 1641.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Livonica II. 628. R.V.A.

Mannilius, Johannes Marci**Ostrobotniensis, 1/3 1643.***Depos. luettelossa: Manelius, Finno. 28/2 1643.*

On täysin tuntematon.

Martinus Benedicti**Biderburgensis, Finno 8/2 1643.***Depos. luettelossa: Björnborgensis (myöhemmin pyyhitty).*

On täysin tuntematon.

Martinus Justini**Pernoënsis, Finno 2/5 1632.**

Martinus Justinin mainitaan olleen Tarton porvariien luona syyskuusta 1631 helmikuuhun 1632 ja maksaneen 40 kup. talaria. Elämänvaiheet muuten tuntemattomat.

Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.

Martinus Sigfridi**Wolmaria-Livonus 1/3 1655.***Depos. luettelossa: Justen, dep. 28/2 1655.*

Epätietoista onko laisinkaan suomalainen. Ehkä Viipurista kotoisin, kuuluu kaupungissa elävään tai sieltä lähteneeseen Juusteen-sukuun.

Onko mahdollisesti sen Severin Klemetinpoika Justenin poika, joka mainitaan vääpelinä vuonna 1623?

Tarton yliopiston pikku konsistorin pöytäkirjassa 12/2 1656 mainitaan studiosus Martinus Sigfridi Wolmariensis, joka saattanee olla sama henkilö kuin yllämainittu.

Ramsay, s. 216; Livonica II. 627. R.V.A.

Masalinus, kts. Petrus Christierni.**Matthias Bartholdi****Finno, 24/10 1638.***Depos. luettelossa: Orensis Finno.*

Eräs Matthias Bartholdi Aboensis mainitaan v. 1648 Turussa ylioppilaana.

Lagus, I. s. 37.

Matthias Henrici**Tyrensis, 23/3 1663.***Depos. luettelossa: cornua dep. 11/7 1661.*

Mahdollisesti Tyrön kirkkoherran Henricus Matthiae'n (Tyrön kirkkoherrana 1643—1663) poika.

Sai deposition leskirouva Wachtmeisterin talossa sen luettelon mukaan, jonka prof. Joachim Schelenius on laatinut v. 1662.

Akiander, Ingermanland s. 82.

Matthias Matthiae**Wiburgo-Carel. 16/6 1632.***Depos. luettelossa: Matthaëus Matthaëi, Finno. »In domo Decani.»*

Mainitaan saaneen julkista avustusta Tarton yliopistossa helmik.—elokuuhun 1632.

Mahdollisesti Matthias Matthiae Sincko, josta 1630-luvulla tulee Joukion kappalainen ja vaikuttaa sitten kirkkoherrana siellä v. 1665—85. Kutsutaan historiallisissa lähteissä myös nimellä Haukilainen tai Lasonius (Laasonen). Poika nimittää itseänsä Sincko-nimellä.

Akiander, Herdaminne II. s. 126—127; *Grottenfelt*, I. s. 120; *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1632, jae 1121. R.K.A.

Matthias Nicolaj

Siboensis, Mens. Octob. A. ejusdem [1658].

Depos. luettelossa: Matthias Nicolaj Schoghmannus, Nylandus. Suoritti deposition Tallinnassa Johannes v. Borgenin talossa 23/10 1658.

Kirjoittautui Turun yliopiston kirjoihin 1659—1660, Upsalan yliopistoon 1669. Onko sama, joka tuli myöhemmin Pernajan kappalaiseksi vaikuttaen siellä 1680?

Lagus, I. s. 84; *Akiander*, Herdaminne II. s. 143.

Matthias Pauli

Austrobotniensis, Svecus, 21/5 1638.

Onko mahdollisesti sama kuin Matthias Pauli Rautalammensis, joka kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 1640—1641 ja ilmeisesti oli Rautalammin kirkkoherran Paulus Matthiae Winterin poika.

Lagus, I. s. 7; *Akiander*, Herdaminne II. s. 218; *Jalkanen*, Rautalammin vanhan hallintopitäjän historia s. 221.

Michaël Aeschilli

Wiburgensis, 12/7 1642.

Depos. luettelossa: Michael Eschili Hyvätti.

M. oli mahdollisesti Viipurista kotoisin, missä vuosina 1619—1625 tavataan Per Hyvätti niminen raatimies. M. kutsuu itseänsä myöhemmin nimellä Hyfwitius. Hänellä oli poika Salomon Hyfwitius, joka elää Karjalassa vielä 1740-luvulla.

M. siirtyy v. 1643 Turkuun opiskelemaan ja merkitään jo 5/7 1643 Upsalan yliopiston kirjoihin.

M. oli Kiteen kappalaisena vuosina 1663—1673 ja kirkkoherrana siellä 1673—1685. Hänet mainitaan täysin palvelleena virasta vapaa-
na olevana pappina Kiteellä 1686. Ainakin v. 1696 on hän vainaja.

Ruuth, Viborgs stads historia s. 1102; *U. Karttunen y.m.* Kiteen Seurakunta (Sortavala 1931).

Michaël Jacobi

Narvensis, 20/3 1656.

Narvassa on v. 1667 pappismies Michael Jacobi Narvensis, joka menee naimisiin Nevanlinnan kirkkoherran Matthias Gottmannin lesken Maria Timmermannin kanssa.

Narvan kaupunginarkiston hoitajan, maisteri A. Soomin tiedonanto.

Michaël Samuelis

Wiburgensis-Carelius 31/1 1651.

Suoritti deposition ja merkittiin yliopiston kirjoihin yhdessä Tarvoniuksen, Willeriuksen ja Nicolaus Andreaen kanssa (kts. näitä). Kaikki ovat merkityt Viipurin-karjalaisiksi.

Voisiko mahdollisesti olla se Michaël S. Wannius, joka v. 1652 kirjoittaa latinankielisen valittelurunon Samuel Matthiae Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652. 4:o. H.Y.K.

Moisander, Matthias Matthiae

Puuttuu yliopiston luetteloista; depos. luetteloss: Aboensis, 8/6 1664.

Nähtävästi sama, joka v. 1685—86 mainitaan Valkeasaaren kap-palaisena (Inkerinmaalla). Syytti 1686 valtiopäivillä Inkerin ja Käkisalmen läänin kenraalikuvernööriä, vapaah. Jöran Sperlingiä, kaikenlaisista väärinkäytöksistä. M:ia epäiltiin vakoojaksi.

Akiander, Ingermanland s. 89; *J. J. Tengström*, Gezelii den yngres minne s. 36; Suomen kirkkohist. seur. ptk. I. s. 15.

Monerus, Johannes Davidis

in Savelaxia natus, 2/11 1653.

Depos. luettelossa: Savolaxensis.

Mahdollisesti vouti David Henrikinpojan (Monni? Monnius?) poika. Vouti mainitaan Puumalan käräjillä 1640 ja on vainaja jo v. 1643, jolloin hänen leskensä Anna Pietarintytär on uusissa naimi-

sisä lainlukija Knut Knutinpojan kanssa, joka hänkin mainitaan vainajana 1659 (Rantasalmen käräjät 21—23/7 1659).

Vouti David Henrikinpoika oli pappismies Arvid Henrikinpojan veli (Arvidus Henrici Monnius on Akianderin mukaan Rantasalmen kappalaisena vuodesta 1639 lähtien).

Genos 1938 s. 33. — Vrt. myös Genos 1937 s. 144.

Monerus, Henricus Davidis

in Savelaxia natus, 2/11 1653.

Depos. luettelossa: Savolaxensis.

Ilmeisesti edellisen veli ja sama, joka mainitaan 1674 lainlukijana. Lainlukijan nimi esiintyy Leppävirran käräjillä 2—3/6 1674 ja sanotaan silloin, että hänen lankonsa oli eräs Valentin Balthasarinpoika, joka oli nainut lainlukija Knut Knutinpojan tytärpuolen, siis ilmeisesti vouti David Henrikinpojan ja Anna Pietarintyttären tyttären.

Herra Arvi Ilmoniemen tiedonanto tekijälle; vrt. Genos 1938. s. 33.

Myliander, Isaacus Matthiae

Nimeä ei mainita yliopiston matrikkelissa, ainoastaan depos. luettelossa; Aboensis, 8/6 1664.

Turun yliopiston kirjoihin merkittiin v. 1668—69 Gabriel Matthiae M., nähtävästi sama, joka v. 1682—83 on Narvan ruotsalaisessa koulussa kollegana. Oliko edellämainitun veli?

Tornion kappalaisena on 1620—30-luvuilla Simon Olai Myliander.

Isaacus M. mainitaan 1670 ja 1680-lukujen vaihteessa (ennen vuotta 1685) kotiopettajana ent. sotakomissaari Christian Mollerin perheessä Vorbusen hovissa lähellä Tarttoa.

Lagus, I. s. 124; *Akiander*, Ingermanland, s. 93; *Strandberg*, II. s. 246; v. *Döbeln*, *Historia Academiae Lundensis* II. s. 160.

Nicolaus Andreae

Wiburgensis-Carelius, 31/1 1651.

Kirjoitettiin yliopiston kirjoihin yhdessä Matthias Matthiae Tarvoniuksen, Johannes Hemmingii Willeriuksen ja Michael Samuelin kanssa (kts. näitä).

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Nicolaus Laurentij**Neolandus, 4/10 1648.**

Grottenfelt arvelee samaksi, joka on opettajana Pähkinälinnan koulussa 1650—1657 ja samalla kappalaisena.

Akiander, Ingermanland s. 86; Grottenfelt, I. s. 125.

Nicolaus Suenonis**Nielandus, 31/10 1649, stipulatus.**

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Niger, Andreas Matthiae**Carelus, 21/3 1654.**

Depos. luettelossa: Wiburg. Carel. »In domo R. Dni Pastoris Finnicis».

Täysin tuntematon.

von Nummersen, Johan**Nob. Livonus 26/1 1656.**

Depos. luettelossa: Johannes von Nummers, 24/1 1656.

Oli Narvan kauppiaan, sittemmin pormestarin ja »linnan-kreivin» Lorentz Numersin, aatel. v. Numers, poika. Vänrikki Kronobergin rykmentissä 1660. Kuoli nuorena ja naimattomana matkoilla Ranskassa.

Elgenstierna, V. s. 513; Anrep, III. s. 67.

Olaus Canuti

Ainoastaan depos. luettelossa: Tavastia-Finno 5/2 1641.

Merkittäään yliopiston kirjoihin yhdessä Spinckiuksen ja Macer'in kanssa (kts. näitä).

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Olaus Matthiae**Neolandus, 10/7 1657.**

Olisiko mahdollisesti se Olaus Matthiae, joka oli 1656 kirjoitettu Viipurin kinnaasin kirjoihin ja sodan syttyessä v. 1656 lähti venä-

läisiä vastaan. Hänestä mainitsee Carstenius Oratio Introductoriassaan »factus est Capitaneus».

Petrus Carstenius, Oratio Introductoria.

Olaus Simonis

Börckiensis-Finno, 29/12 1649.

Depos. luettelossa: Börckiensis, Rohianus.

Koiviston kappalaisen, sittemmin kirkkoherran Simon Michaelis Rouhiaisien l. Rouhianuksen l. Rohianuksen poika. Oli vv. 1663—1673 Ruokolahden kirkkoherrana. Erään merkinnän mukaan oli pappismies Olaus Simonis jo v. 1659 hankkinut ehtoollisviiniä Ruokolahden seurakunnalle, mistä päättäen voisi ehkä olettaa, että hän jo silloin oli seurakunnan palveluksessa.

Akiander, Herdaminne II. s. 234; Ruokolahden käräjäptk. 13/6 1659. S.V.A.

Ollengren, Johannes Jonae

Westro-Got[hus] 3/11 1638.

Mahdollisesti Tarton hovioikeuden asessorin Johan Maununpoika Allengrenin, joka on luettava suomalaiseksi, poika. Ramsay ja Elgenstierna eivät häntä mainitse.

Mainitaan v. 1640 yliopiston stipendiaattina, viisi ensimmäistä kuukautta ensimmäisessä luokassa ja seitsemän seuraavaa kolmannessa luokassa.

On samoin stipendiaattina seuraavana vuonna, 1641.

Pitää 27/6 1640 Tartossa puheen »Oratio de die novissimo». Puhe on painettu Tartossa 1640, 4:o. T.K.K. Puheen pitäjäksi on merkitty Allengren, Johannes Jonae, Westro-Gothà, Svecus.

Recke-Napierskyn tiedonannon mukaan on O. puolustanut respondenttina 1643 prof. Johannes Stregnensiksen esimiehyydellä julkaistua väitöskirjaa.

Ramsay, s. 529; Recke-Napiersky, I. s. 575; Special Räckningen utöfver Ingermanland pro Anno 1640. S.V.A.; Lifl. Gen. Gouv. Journal 1641, jae 308. R.K.A.;

Orensis, kts. Matthias Bartholdi.

Ostrenius, Martinus Matthiae

Ei ole yliopiston matriikkelissa, vain depos. luettelossa: Nylandus, 8/6 1664.

Elämävaiheet tuntemattomat.

Pajonaeus, Petrus Jacobi

Suecus, 30/3 1637, stip. est.

On epävarmaa, kuuluiko P. suomalaisten ylioppilaiden joukkoon. P. siirtyi 1641 opiskelemaan Turkuun ja mainitaan vv. 1657—1690 Sauvon kappalaisena.

Lagus, I. s. 8; Strandberg, I. s. 94; Grotenfelt, I. 122; Heikki Impiwaara, Eräitä Maskun Hemmingin jälkeläisiä s. 306—307 (Kirjallisuudentutkijain Seuran vuosikirja IV).

Petraeus, Johannes Aeschilli

Stip. 20/10 1654.

Oli Turun piispan Eskil P:n poika. Ylioppilas Turussa 1649—1650. Isä suosittelee häntä Tarton yliopiston rehtorille kirjeessä 17/9 1654. On mahdollisesti ollut jonkin aikaa opettajana Turussa. Sittenmin sotilasuralla, millä yleni kapteeniksi. On ainakin jo v. 1658 kutsunut itseensä nimellä *Hälleberg*.

Lagus, I. s. 46; Strandberg, I. s. 20; Väinö Perälä, Eskil Petraeus (Turku 1928) s. 255—256; A. R. Cederberg, Muistiinpanoja suomalaisista aineksista Bergiuksen kopiokokoelmassa Ruotsin tiedeakatemian arkistossa (Historiallinen Arkisto XXX).

Petrus Christierni

Ingria-Suecus, 23/3 1655.

Todennäköisesti Järvisaaren kirkkoherran Christiernus Georgii Masalinuksen poika.

Kirjoittautui Turun yliopiston kirjoihin lukuvuonna 1659—1660. P. oli ensin vuosina 1666—1670 Tuuterin (Duderhofin) kappalaisena, sitten Tyrössä kirkkoherrana 1670—1690.

Akiander, Ingermanland s. 82, 88; Lagus I. s. 83.

Petrus Eriici**Helsingus 29/7 1633.**

Grotenfelt ottaa hänet luettelonsa ja pitää siis häntä suomalaisena, mikä kuitenkin ei ole varmaa. Bergman olettaa hänet ruotsinmaalaiseksi ja norrlantilaiseksi.

Koko joukko ruotsinmaalaisia on juuri näihin aikoihin, heinä- ja elokuussa v. 1633, merkitty yliopiston kirjoihin.

Grotenfelt, I. s. 121; *Bergman*, s. 183.

Platzmann, Henricus**Narvensis, 17/8 1649. Juravit Ao 54. 16 Febr., stip. est.**

Depos. luettelossa: Platzmannus.

P:sta on uudestaan merkitty yliopiston matrikkeliin helmikuun 16 päivän kohdalle v. 1654: »juramentum praestitit, inscriptus d. 17 Aug. A. 49».

On ilmeisesti Inkerinmaan rahastonhoitajan Klaus Erikinpoika P:n poika. Äiti oli Teetgren-sukua.

Henricus Cl[audii] Platzman, Narvae Svecus, kirjoittaa v. 1653 latinankieliset muistosanat ylioppilas Johannes Bartholdin (kts. tätä) kuoleman johdosta.

P. puolusti 1655 professori Georgius Preussiuksen esimiehyydellä väitöskirjaa »De natura Physicae», jolloin merkitsee nimeensä Narva-Livonus. U.Y.K.

Narvan tilit. S.V.A. — Wrt. *Lagus*, I. s. 104;

Poronerus, Matthias Andreae**Finlandus, 24/4 1648.**

Oli Porista kotoisin (merkinnän mukaan painetussa puheessa »Biörnburgo-Finlandus»).

Piti 24/12 1649 Tartossa puheen »In salutiferam nativitatem Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi». Puhe painettu Tartossa (1650?), 4:o. T.K.K.

Dn. Matthias Poronerus oli sotilaspappina pohjalaisissa joukoissa Ivangorodissa 1656—1657 sodan aikana. Kadotti silloin omaisuutensa. Turun tuomiokapituli pyytää, että Pohjanmaan papisto auttaisi häntä mahdollisuuksien mukaan, koska P. oli palvellut pohjalaisissa joukoissa.

Consist. eccles. aboens. prot. s. 232.

Po[r]tanus, Laurentius Gustavi**Wiburgensis 7/7 1642.**

Nimi kirjoitetaan yliopiston luettelossa Potanus, mikä selvästi on kirjoitusvirhe, depos. luettelossa: Purtanus.

Viipurin porvarin Gustaf Purtsasen poika. Myöhemmät elämänvaiheet tuntemattomat.

Bergholm, s. 1047.

Porthanus, Michael Gustavi**Wiburgensis 7/7 1642.**

Beise lukee nimen Potunus, depos. luettelossa Purtanus. Itse kirjoittaa painetussa puheessa Porthanus.

Edellisen veli.

Piti 4/7 1644 Tartossa puheen »Oratio de magistratu politico ejusque subditis.» Puhe painettu Tartossa 1644, 4:o. T.K.K. Omittelurunoja siihen ovat kirjoittaneet m.m. Matthias Matthiae Laechlin, Wib. Carelius, ja Simon Aeschilli, Ramomontanus (vrt. näitä).

Myöhemmät elämänvaiheet tuntemattomat.

Bergholm, s. 1047; Leinberg, Orationes s. 279.

Pumalensis, Laurentius Gabrielis**Careliensis ex Pomala 26/6 1660.**

Depos. luettelossa: Pumalensis, Laurentius Gabrielis, Wiburgensis.

Oli Puumalan kirkkoherran Gabriel Caroli'n (kirkkoherrana 1662—1665) poika ja syntynyt Puumalassa. Oli äitinsä armovuoden saarnaajana Puumalassa toukokuun alkuun 1668. V. 1669 tahtoi joukko Puumalan talonpoikia ja rouva Katarina Nöding — ilmeisesti luutnantti Jakob Nassokinin leski — saada Laurentius Gabrieliksen Gabriel Carolin jälkeen Puumalan kirkkoherraksi, mutta toiset pyysivät seurakunnan kappalaista Johannes Franciski'a mainittuun toimeen eikä kumpainkaan heistä virkaa saanut. Laurentius P. tuli 1668 Hirvensalmen varakirkkoherraksi, jolloin hänelle annettiin Puumalassa hyvin hyvä todistus käyttäytymisestään. Tuli Ristiinan kappalaiseksi 1682 ja kuoli n. 1687.

Akiander, Herdaminne I. s. 208, 413; II. s. 183. — Vapaaherra Tor Carpelanin julkaisijalle antamat tiedot.

Quast, Johannes**Helsingus Suecus, 19/7 1637.**

Grottenfelt arvelee hänen olleen Helsingistä kotoisin, Bergman lukee hänet ruotsinmaalaisiin ja norrlantilaisiin.

Eräs Jonas Quast on 1670-luvun alussa Viipurissa urkurina. Hänen leskensä mainitaan v. 1675.

Samaan aikaan mainitaan Helsingissä raatimiehenä Jonas Quast.

Johannes Jonae Quast, joka oli Ristiinan kirkkoherrana 1689—1700, oli Viipurin porvarin Jonas Q:n ja Anna Henrikintyttären poika.

Grottenfelt, I. s. 122; *Bergman*, s. 183; *Akiander*, Herdaminne I. s. 410; *Lagus*, I. s. 169—170; *Simolin*, s. 136. Arkistonhoitaja Ragnar Rosénin tiedonanto luettelon laatijalle.

Rayander, Johannes Erici**Nylandus, 29/4 1665.**

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Reier, Magnus**Nilandus, stip. est. 4/12 1643.**

Depos. luettelossa: Rejer.

Painetussa yliopiston matrikelissa on nimi luettu Reiniksi.

Oli Kasper R:n poika, joka tavataan toimissa Helsingissä ja Hämeenlinnassa linnanpäällikkönä 1647. Magnus R. tuli kamari-revisionin komissaariksi ja aateloitiin veljensä kera 1668. Pommerin kamreeri 1673. Kuoli 1687.

Anrep, III. s. 345; *Grottenfelt*, I. s. 124.

Rhönberg, Nicolaus

Ei ole Tarton yliopiston luetteloissa. Häntä ei tavallisista suomalaisista käsikirjoista tavata.

Respondenttina väitöskirjalle »Disputatio Theologica in Cap. III. D. Evangelistae Mathaei selectissima scholia exhibens» [mahdollisesti v. 1654], tarkastettu Tartossa praeside Virginio. Respondentti merkitään silloin Viburg. Carelius.

Onko tämä Leinbergin antama tiedonanto mahdollisesti erehdyttävä?

Kirjoittaa v. 1652 latinankielisen valittelurunon Samuel Matthiae Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652, 4:o. H.Y.K.

Ilmeisesti sama henkilö kuin se Nils Rönberg, joka mainitaan Sortavalan kirkkoherrana puolivälistä 1660-lukua vuoteen 1674. Ennen Sortavalaaan tuloaan on hän mahdollisesti ollut Viipurin Siikaniemen kappalaisena. Arvelumme perustuu seuraaviin edellytyksiin. Liperin käräjien ptk. 1690 mainitaan, että seurakunnan kirkkoherra Henricus Thomae Sundius oli noin v. 1675 mennyt naimisiin Christina Strålmanin kanssa, joka aikaisemmin oli ollut kahdesti naimisissa, nimittäin erään Bröjerin ja erään Rönbergin kanssa ja oli hänellä molemmista avioliitosta lapsia, jälkimmäisestä poika Fromholt Rönberg. Kysymyksessä on Jully Ramsayn mainitsema Kristina Stråhlman, jonka ensimmäinen mies oli kauppias Bröjer ja joka toisen kerran v. 1660 meni naimisiin Siikaniemen kappalaisen herra Nilsin kanssa. Tämä kappalaisen, jota Akiander ei tunne, on todennäköisesti ollut Nils l. Nicolaus Rönberg l. Rönberg.

Leinberg, Dissertationes s. 468. *Akiander*, Herdaminne II.s. 12, 432; *Simolin*, s. 161, 287; *Ramsay*, s. 343; Liperin käräjäpöytäkirjat 1690. S. W. A.

Rohianus, kts. Olaus Simonis

Rosicus [Rosaeus?], Arvidus Henrici

Neolandus, 10/7 1657.

Nimi voidaan lukea molemmiin tavoin. Depos. luettelossa ei mainita sukunimeä.

Merkittiin Turun yliopiston kirjoihin 15/3 1659, »Revaliae deposit».

Hänen poikansa oli ehkä se Arvidus Arvidi Rosaeus, joka on merkitty Turun yliopiston kirjoihin 1700—1701 ja on sittemmin (nähtävästi?) Pyhtään kappalaisena 1711—12.

Lagus, I. s. 79, 307.

Rothenius, Clemens Johannis

Finno, 17/5 1654.

Selvästi sama kuin Clemens Johannis Ruthenius, joka kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 1650—1651. On arveltu, että hän oli

Hämeenlinnasta kotoisin. Häntä sakotettiin v. 1653 kaksintaistelusta. R.s. siirtyi ehkä sentähden Tarttoon.

Lagus, I. s. 50; *Consist. acad. aboens. prot. I. s. 549—550.*

Rothenius, Isaacus Gabrielis

Finno, 24/3 1651.

On kaiken todennäköisyyden mukaan lainlukijan, Uudenkaarlepyyn, sittemmin Kokkolan pormestarin Gabriel Ljungonpojan poika. Pormestarilla oli nimittäin toinen poika Gustaf Gabrielis, joka opiskeli Turussa, ja kutsui itseänsä Rothenius.

Isaacus Gabrielis mainitaan v. 1657 sotilaspappina Viipurissa, mutta määrätään silloin »efter han är nu utan folk» sotilaspapiksi Riikaan Abraham Clementis Costeniuksen jälkeen, jos tämä tulisi Tammisaaren kappalaiseksi. Niin ei kuitenkaan käynyt.

Lagus, I. s. 41; *Consist. eccles. aboens. prot. s. 75*; kansanedustaja K. V. Åkerblomin tiedonanto julkaisijalle.

Rothmannus, Ernestus Andreae

Neolandus, 10/7 1657.

Elämävaiheet tuntemattomat.

Rothovius, Benedict Petri

Ei mainita matrikkelissa; Paucker kutsuu häntä »ein Finnländer aus Småland» ja mainitsee hänen v. 1648 tienoilla opiskelleen Tartossa.

Oli mahdollisesti piispa R:n sukulaisia. Hän on Tartossa »die Parasceves 1648» pitänyt puheen »Passio Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi, secundum D. Evāgelistam Matthaeum oratione solenni enarrata.» Puhe painettu Tartossa 1648. 4:o. T.K.K. Vihkosen kansilehdellä on patronyymin asemesta ainoastaan P. ja julkaisija kutsuu itseänsä Smalandia-Svecus.

Hän oli 1656—1658 kolleegana Tallinnan hiippakuntakoulussa. Kuoli 1658.

Paucker, s. 80; *Recke-Napiersky*, III. s. 576; *Westling*, Möned lisandused Tallinna doomkooli ajaloole, s. 103.

Rothovius, Bergerus Arvidi**Smolandia-Svecus, 31/10 1638.***Ei mainita yliopiston matrikkeleissa, ainoastaan depos. luettelossa.*

Kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin marraskuussa 1640.

On v. 1640 vuoden kuusi ensimmäistä kuukautta Tarton yliopiston stipendiaattina.

R. on tammikuun lopussa 1644 vainajana.

Special Räckningen utöfver Ingermanland pro Anno 1640. S.V.A.; *Bergholm*, s. III7; *Lagus*, I. s. 9.**Rothovius, Carolus Isaaci****Smolandus, Episcopj Abogiensis filius,****stipulatus 24/10 1636.**

Turun piispan Iisak R:n poika. Siirtyi opiskelemaan Turkuun 1641 tai 1642 ja oli siellä respondenttina v. 1644. Opiskeli v. 1646 Upsalassa, 1648 Leydenissä, mahdollisesti molemmissa lakitiedettä. Oli ulkomailla julkisissa toimissa 1656. Oli vankina Puolassa. Tuli Fahlunin pormestariksi ennen v. 1660.

Lagus, I. s. 15; *Bergholm*, s. III8; *Grottenfelt*, I. s. 119, 122.**Rothovius, Isaacus Isaaci****Smolandus, Episcopj Abogiensis filius,****stipulatus 24/10 1636.**

Edellisen veli. Siirtyi v. 1645 tai 1646 opiskelemaan Turkuun, missä tuli maisteriksi 1650. Paraisten kappalainen 1652. Kuoli 1655. Epäsäännöllinen elämäntavoiltaan.

Lagus, I. s. 30; *Bergholm*, s. III8.**Rothovius, Laurentius Isaaci****Smolandus, Episc. Abogiensis filius,****stipulatus 24/10 1636.**

Edellisten veli. Hän oli erään ilmoituksen mukaan syntynyt v. 1624. Läksi ulkomaille ja oleskeli Pariisissa v. 1650. Valtion omistaman Avestan kuparitehtaan johtajana Taalainmaalla. Kuollut 2/2 1666.

Bergholm, s. III8.

Runne, Clavidus Matthiae**Finno, 4/2 1639.***Depos. luettelossa: Rundh.*

Merkitään matrikkeliin samana päivänä kuin Elias Gregorij Cardiaster (kts. tätä).

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Ryttanus, kts. Ericus Thomae.**Röling, Gideon****Neoviensis, stipulatus est 21/3 1648.***Depos. luettelossa: Gideon Röling, Neovia Ingermannus.*

Mahdollisesti Nevanlinnan raatimiehen Jakob Röling'in (Rölingh) poika. Jakob R. mainitaan raatimiehenä Nevanlinnassa vuosina 1646—1650.

v. *Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans s. 48.

Samuel Simonis**Globizensis, Ingricus 5/2 1653.***Depos. luettelossa: Globitzensis Finno.*

Oli nähtävästi Globitsan kirkkoherran Simon Bartholdi'n (kirkkoherrana 1628—1650) poika.

Akiander, Ingermanland s. 78.

Savonius, Andreas Georgii**21/6 1649.**

Onko mahdollisesti sama kuin Andreas Georgii Kyander? Kts. tätä nimellä Andreas Georgii.

Savonius, Andreas Martini

Ainoastaan depos. luettelossa 13/4 1644, jolloin kuitenkin on epävarmaa, onko Savonius katsottava sukunimeksi.

Depos. luettelossa mainitaan, että Andreas Martini suoritti deposition »die 13 Aprilis in aedibus M. Savonii, depositore Domino Andrea Matthiae».

Onko mahdollisesti Johannes Martini Kenianderin, Savonus, veli. Vrt. tätä (Kiniander.)

Grottenfelt ei mainitse laisinkaan Savoniusta.

Schäper, Johannes

Aboensis, 27/10 1648.

Kirjoittaa nimensä puheessaan vuodelta 1650 Schaeperus, Abogia-Finlandus.

S. oli Turun pormestarin Henrik S:n poika ja opiskellut aikaisemmin, vuodesta 1642, Turussa.

On 21/4 1649 respondenttina Tartossa Johannes Gezeliuksen esimiehyydellä julkaistulle väitöskirjalle *Συσητησις εικοστη*. U.Y.K. Kirjoittaja kutsuu itseänsä Finlandus, Abogaios.

S. piti Tartossa 19/10 1650 puheen »Finnoniae elogium». Puhe painettu Tartossa 1650. 4:o. Latinankielisiä onnitteluja ovat painettuun puheeseen kirjoittaneet Daniel Gruuf, Nycopensis, ja Johannes Jacobi, Ingermannus (kts. tätä). U.Y.K.; T.K.K.; H.Y.K.

Puolusti Tartossa 1651 väitöskirjaa professori Laurentius Ludentiuksen esimiehyydellä »De juramento discursus juridicus». Kutsui itseänsä silloin Abogiensis. Kirja painettu Recke-Napierskyn ilmoituksen mukaan Tartossa 1651.

On kirjoittanut latinankielisen onnittelurunon Abrahamus Georgii Thauvoniuksen häihin Tallinnassa 1648 (Faustae Nuptiarum Festivitati — — —). Runo painettu Tallinnassa 1648. H.Y.K.

S. on kirjoittanut latinankielisen onnittelurunon Daniel Gruufin (Nycopensiksen) puheeseen 22/12 1649. Runo painettu Tartossa 1650. U.Y.K.; T.K.K.; H.Y.K.

Julkaisi Turussa 1671 kirjasen »Aureae Sententiae», mistä ilmestyi ainakin neljä painosta.

S. oli sotaviskaalina Ruotsin-Puolan sodassa 1655—1657. Turun hovioikeuden kanneviskaali 1662, Turun pormestari 1663. Kuoli 1682.

Lagus, I. s. 19; *Leinberg*, Dissertationes s. 466—467; *Leinberg*, Orationes s. 282—283; *Tengström*, Gezeli den äldres minne s. 271—273; Suomi 1844 s. 316; *von Bonsdorff*, Åbo stads historia under sjuttonde seklet I, passim.; *Carpelan*, Åbo i genealogiskt hänseende s. 73—74. *Recke-Napiersky*, III. s. 129; *Gadepusch*, Livländische Bibliothek III. s. 87.

Schepperus, Henricus**Habsalia-Livonus.***Depos. luettelossa: Scepperus, Livonus.*

Wormsin kirkkoherran Johannes Henrikinp. Sch:n (Skepper l. Schäfer) poika. Wormsin kirkkoherra oli suomalainen, maininnan mukaan Porvoosta kotoisin ja käynyt koulunsa Helsingissä ja Viipurissa.

Henricus Sch. on yliopiston stipendiaattina v. 1638.

Pitää Tarton yliopistossa 23/6 1638 puheen »De tolerantia». Puhe painettu Tartossa 1638, U.Y.K. Kirjoittaja merkitsee silloin kirjan kansilehdelle »Henricus Joh. Schepperus, Wormsöensis, Liv.»

Cederberg, Baltian suomalainen aines s. 7, 29; *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1638, jae 276 R.K.A.; Tarton yliopiston stipendiaattiluettelot. Inkerinmaan tilit 1638, N:o 9647. S.V.A.

SKR.

Schogmannus, kts. Matthias Nicolaj.**Schütz, kts. Johannes Johannis.****Sergius, Henricus Aeschilli****Neovia-Inglicus, 23/3 1655.***Depos. luettelossa: Finno.*

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Sigfridus Georgij**Neoviensis, 29/3 1648.**

Sigfridus Georgii on v. 1650 pitänyt Tartossa puheen »Oratio de Spiritu Sancto», joka on painettu Tartossa. H.Y.K. Leinberg ei luettelossaan tämän nimistä henkilöä tunne.

Elämänvaiheet muuten täysin tuntemattomat.

Recke-Napiersky, II. s. 19.

Simon Eschilli**Norbothnensis, 8/2 1643.**

Depos. luettelossa: Finno. Depos. luettelossa yhdessä Martinus Benedictin kanssa 6/2 1643. »In aedibus relictæ viduæ Dn. Henrici Kemneri, Finnonicæ Ecclesiæ Dorpat. quondam Pastoris. — —».

Simon Aeschilli mainitaan 1643 Tarton yliopiston stipendiaattien joukossa.

Kirjoittaa onnittelurunon Michael Gustavi Porthanuksen (kts. tätä) puheeseen 1644 ja merkitsi silloin nimeensä »Ramomontanus». Livonica II. 628. R.V.A.

Simon. Henrici.

Depos. luettelossa: Tavasto — Finno. In arce Revaliensi 12/9 1635.

Puuttuu yliopiston matriikkelista.

Simon Henricin mainitaan saaneen julkista avustusta Tarton yliopistolta 1632. Tarkoitetaanko puheenaolevaa hämäläistä ylioppilasta?

Lifl. Gen. Gouv. Journal 1632, jae 1121. R.K.A.

Spinckius, Jonas Pauli

6/2 1641.

Depos. luettelossa kirjoitetaan nimi Spincius. Austro-Botniensis, Finno.

Spinck-, Spinckius-sukua mainitaan Porissa 1600-luvulla.

Sp. kirjoitettiin v. 1642 Turun yliopiston kirjoihin, jolloin merkittiin, että hän jo v. 1639 on ollut deposiittina Tartossa. Turussa tehdyn merkinnän mukaan olisi hän ollut »vaasalainen».

Jonas Pauli Spinckius, Bothniensis, on prof. Laurentius Ludeniuksen esimiehyydellä väitellyt Tartossa 14/5 1642 väitöskirjalla »Disputatio politica de praxi negotiorum quae domi tractantur, quoad consilia, nec non quae foris expediuntur, quoad Legationes.» Pain. Dorpati Livonorum 1642. U.Y.K. Omistuskirjoituksen on kirjoittanut Bartholomeus Gregorij Cardiaster, Raumannus (kts. tätä).

Sp. kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon huonetoverinsa Martinus Joh. Hornickin (kts. tätä) puheeseen 1642 »De civitate». U.Y.K.

Sp. piti Tartossa 28/5 1642 puheen »De templis», joka on siellä samana vuonna painettu. 4:o. T.K.K.; H.Y.K. Puhe on omistettu lukuisille Pohjanmaan papeille ja koulunopettajille.

Väitteli v. 1643 Tartossa prof. Ludeniuksen esimiehyydellä »De viro practico deque mediis ad vitam practicam ducentibus. Exercitatio XXXV. De praxi negotiorum quae domi tractantur, quoad consilia.» Kirja painettiin Tartossa 1643, 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa v. 1643 latinankielisen onnittelurunon Johannes Petri Kuuthin väitöskirjan »De anima rationali et eius facultatibus». Painettu Tartossa 1643, 4:o. T.K.K.

Recke-Napierskyllä on tiedonanto, että Sp. samana vuonna omalla vastuullaan on julkaissut väitöskirjan Tartossa »De praxi negotiorum, quae foris expediuntur, quoad legationes». Kirja olisi painettu Tartossa v. 1643 ja muodostaisi 36:n osan professori Ludeniuksen suuresta sarjateoksesta »De viro practico». Työtä emme ole tavanneet. Sitävastoin tavataan samannimellinen työ Tukholman kuninkaallisessa kirjastossa, kuitenkin Ludeniuksen nimellä, ilman merkintää, että se olisi Sp:n kirjoittama. Onko jollakin tavalla sekoitettu edellisessä mainittuun?

Lagus, I. s. 19; *Recke-Napiersky*, IV. s. 252—253.

Sompi, kts. Georgius Dionysii.

Sterncreutz, Benedictus

Nobilis Finno 5/2 1651.

Depos. luettelossa: Sternkreutz, Major. fil. »Fratres germani» sanottu veljeksistä.

Oli Tarton kaupungin majurin, Suomesta kotoisin olevan Johan Matthiaksenpoika S:n poika. Antautui sotilasalalle ja mainitaan v. 1658 kersanttina Karjalan rakuunoissa. Myöhäisemmät vaiheet tuntemattomat.

Ramsay, s. 428.

Sterncreutz, Ericus

Nobilis Finno, 5/2 1651.

Depos. luettelossa: Sternkreutz, Majoris filius.

Edellisen veli.

Antautui sotilasuralle, osallistui sotaan 1667, jolloin oli vänrikkinä. Mainitaan vainajana v. 1671.

Ramsay, s. 428.

Sterncreutz, Jacobus

Nobilis Finno, 5/2 1651.

Depos. luettelossa: Sternkreutz, Majoris filius.

Edellisten veli.

Antautui sotilasuralle, nähtävästi vuonna 1654. Luutnantti v. 1677 Karjalan rakuunoissa; ratsumestari; sai eron majurin arvolla. Eli tiloillaan Janakkalassa, jotka reduktionissa peruutettiin kruunulle ja muutettiin ratsutiloiksi. Kuoli pakomatkalla Vähässä-Kyrössä v. 1714.

Elgenstierna, VII. s. 623; *Ramsay*, s. 429.

Stichaeus, Johannes Henrici

Nylandus, 29/4 1665.

Mäntsälän kirkkoherran Henrik Jacobi Stickon l. Stichaeuksen (kirkkoherrana 1653—1660) poika. Kirjoitettiin lukuvuonna 1665—1666 Turun yliopiston kirjoihin ja opiskelee siellä vielä ainakin 1670. Vihitty papiksi Viipurissa 1671. Mäntsälässä papisten apulaisena, seurakunnan kappalaisena 1673, tulee saman seurakunnan kirkkoherraksi 1689. Kuoli 16/6 1705.

Lagus, I. s. 114; *Akiander*, Herdaminne II. 52; *Carpelan*, Ättartavlor I. s. 67.

Sueno Olai

Bothniensis, stipulatus 17/9 1634.

Depos. luettelossa: »*In aedibus M. Michaelis Savonij*».

Ei ole varmaa onko luettava suomalaisten ylioppilaiden joukkoon. Bergman pitää häntä ruotsalaisena.

Eräs Sveno Olai on, mahdollisesti kuuluen Tarton kimmastien joukkoon, saanut avustusta tammikuusta 1632 lähtien yleisistä varoista.

Grotenfelt, I. s. 121; *Bergman*, s. 183; *Lifl. Gen. Gouv. Journal* 1632, jae 1121. R.K.A.

Tallbergius, Benedictus Canuti

19/10 1647.

Depos. luettelossa: *Finno*.

Mäntyharjun kirkkoherran Canutus Matthiae T:n (kirkkoherrana 1629—1646) poika.

Mainitaan Tartossa stipendiaattina 1651. Stipendiaattiluettelossa mainitaan hänen nimensä kohdalla: »in Julio abiit in Patriam».

Mainitaan vuosina 1660—1661 Pielisjärvellä kappalaisena, aikaisemmin nähtävästi Nurmeksessa.

Grotenfelt, I. s. 124; Stipendiaattiluettelo. Nord. Kok. N:o 66, fol. U.Y.K.; Sv. Litt. Sälls. i Finland Förh. o. Upps. 4. s. 38.

Tarvonius, Matthias Matthiae

Wiburgensis-Carelus 31/1 1651.

Depos. luettelossa: Wiburgensis.

»... Arvi Ilmoniemen tiedonannon mukaan mainitaan Viipurin kämnerioikeuden pöytäkirjoissa jo v. 1654 eräs ylioppilas *Math. Math. Tarvonius*, joka nähtävästi myöhemmin joutui papiksi Inkeriin. Kun näet Viipurin kämnerioikeudessa käsiteltiin 21/5 1667 (SVA, x 54, s. 288) Mattz Kämärän juttua Pether Bäckia vastaan, luettiin »för Bäckens Sahl. Hr Mathiae Tarvoniae (sic!) effterleverskas Huströ Lucina Putins skriff. dat: Nijenskantz den 14 Martij 1664.» Tästä päättäen oli Tarvonius ollut pappina Nevanlinnassa tai muualla Inkerissä. Lagus ei häntä tunne...»

Muita tietoja ei meillä Tarvoniuksesta ole.

Voisiko mahdollisesti olla joku sekaannus Mathias Tavvoniuksen, V(iburgo) C(arelius), kanssa joka v. 1652 kirjoittaa latinan kielisen valittelurunon Samuel Matthias Toljan kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa 1652. 4:o. H.Y.K.

Kaarlo Teräsvuori, Elephantin ja Tavvoniuksen suvuista, s. 167. (Suomen sukututk. seur. vuosik. XIX—XX.)

Tawast, Johannes

Neoviensis, 20/3 1656.

Pähkinälinnassa oli 1640-luvulla käskynhaltijana Johan Tawast. Hänellä mainitaan kaksi (Anrepin mukaan kolme) poikaa, ei kuitenkaan Johannes-nimistä.

Elgenstierna, VIII. s. 190; *Anrep*, IV. s. 343.

Tavonius, Abrahamus Georgii

Finno, 24/9 1645.

Halikon kirkkoherran Georgius Matthiae T:n (kirkkoherrana 1833—1851) poika, synt. 1622. Ylioppilas Upsalassa 1/8 1636.

Merkitty ylioppilaaksi perustettavaan Turun yliopistoon jo 1639, uudestaan 1641. Maisteri Tartossa 1647.

Piti 24/12 1645 Tartossa runopukuisen puheen »Oratio metrica in salutiferam natiuitatem Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi.» Painettu Tartossa 1646, 4:o. H.Y.K.; T.K.K.

Kirjoitti onnittelurunon Johannes Hindrici Aridlanderin (kts. Johannes Hindrici) puheen johdosta.

Kirjoitti latinankielisen onnittelurunon kansalaisensa Andreas Johannis Limaciuksen (kts. Andreas Johannis) puheeseen »De diabolo». U.Y.K.

Puolusti Tartossa 25/2 1646 prof. Ludeniuksen johdolla väitöskirjaa »P. Virgilio Maronis Ecloga I, methodice resoluta». Painettu Tartossa 1646.

Puolusti Tartossa 1/7 1646 professori Ludeniuksen esimiehyydellä väitöskirjaa »Disputatio politica de legibus», painettu Tartossa 1646. Väitöskirjasta, joka on Tavoniuksen itsensä kirjoittama, on kaksi varianttipainosta, eri omistuskirjoituksin. Molemmat T.K.K.

Puolusti Tartossa huhtikuussa 1647 väitöskirjaa »In Cap. XXI a v. 15 ad finem D. Evangelistae Johannis, selectissimas notas exhibens. Väitöskirja ilmestynyt prof. Wirginiuksen presidiolla. Painettu Tartossa 1647. U.Y.K.

Puolusti Tartossa 15/10 1647 prof. Stregnensuksen presidiolla väitöskirjaa »De astronomia generali». Painettu Tartossa 1647. T.K.K.

Recke-Napiersky ilmoittaa, että Thauvonius on julkaissut omissa nimissään vielä kaksi väitöskirjaa nimittäin »Disputatio de hominis in utero formatione» ja »Disputatio de stellis», molemmat 4:o. Milloin väitöskirjat olisivat julkaistut, ei mainita. Leinberg ei näitä tunne ja meidän ei ole onnistunut löytää näitä käyttämistämme kirjastoista.

Tallinnan kinnnaasin lehtori v. 1649, s.v. Turun yliopiston fysiikan professori. Kolmas jumaluusopin professori 1659, toinen 1660. Narvan superintendentti 1667, Viipurin hiippakunnan piispa 1672. Kuoli 27/1 1679.

Hänen kirjallinen tuotantonsa on laaja.

Stjernman, Aboa literata s. 80 ja seur.; *Elmgren*, Öfversigt af Finlands litteratur I. s. 59; *Lagus*, I. s. 10—11; *Leinberg*, Dissertationes s. 465—466; *Leinberg*, Orationes s. 280; *Recke-Napiersky* IV. s. 357.

Tavonius, kts. Jeremias Petri.

Theslevius, Claudius Joannis**Wib. Carel. 4/5 1632.**

Th. on Viipurin porvarin Hans Th:n poika. Hän on mahdollisesti tullut maisteriksi Edinburgissa. Th. on Viipurin koulun konrehtorina 1635, kimnaasin lehtori 1641, Siikaniemen kirkkoherra 1652, Viipurin tuomiorovasti 1657. Kuollut 1666.

Alopaeus, s. 219—229; *Akiander*, Herdaminne II. s. 408—409; *Carpelan*, Finsk biografisk handbok; *Wilhelm Thesleff*, Slakten Thesleff 1595—1925 s. 31—33.

Thomas Andreae**Bothniensis, 4/6 1660.**

Ei ole varmaa, että mainittu henkilö on suomalainen. Bergman lukee hänet ruotsalaisiin.

T. A. suoritti depositiot Tallinnassa »in aedibus Magnifici Dn. Pro-Rectoris M. Gabrielis Elvering» 28/5 1660, jolloin deposiittorina oli Johannes Vasilij.

Bergman, s. 183.

Tranander, kts. Trenander.**Trenander, Samuel Thomae****Tavastiensis, 29/4 1663.**

Depos. luettelossa: Tranander, Janakalensis.

Mainitaan vuonna 1680 kappalaisena Kihnun saarella, »aber nicht ordiniert.»

Napiersky IV, s. 73; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 23.

Ulopolitanus, Olaus Olai**Finno, 17/5 1654.**

Mahdollisesti Oulun raatimiehen Olavi Henrikinpojan poika ja siis Oulun kappalaisen, sittemmin Iin kirkkoherran Zacharias Olavi Ulhegiuksen veli.

Merkittiin Turun yliopiston kirjoihin v. 1648—49. Opiskelee Turussa vielä 1651, jolloin mainitaan »huonon käytöksensä takia.»

Lagus, I. s. 42; *A. H. Virkkunen*, Oulun kaupungin historia I. s. 29 (liite).

Westgothus, kts. Johannes Hindrici.

Willerius, Johannes Hemmingi

Wiburgensis-Carel. 31/1 1651.

Johannes Hemmingi merkitty yliopiston kirjoihin yhdessä Matthias Matthiae Tarvoniuksen, Nicolaus Andreae'n ja Michael Samuelis'en (kts. näitä) kanssa, joita kaikkia kutsutaan Viipurin-karjalaisiksi.

Oli mahdollisesti Viipurin porvarin, sittemmin kruununvouti Henning Willers'in ja Anna Johanintyttären poika. Henning W. mainitaan kuolleen v. 1652.

Rouva Solfrid Cederbergin ja arkistonhoitaja Ragnar Rosénin tiedonannot allekirjoittaneelle.

Windemius, Johannes Martini

Wiburgensis, 12/4 1656.

Nimi kirjoitetaan myös Windhemius.

Tuli Palamusen (St. Bartholomaei) kirkkoherraksi ja oli 1662—1673 Maaria Magdalenan kirkkoherrana Liivinmaalla.

Napiersky, IV. s. 102; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 23.

Winter, Heinricus

Livonus 25/9 1642.

Depos. luettelossa: Hapsaliensis.

Mahdollisesti Tallinnan tuomiokoulun rehtorin, sittemmin Noa-Rootsin (Nuckö) kirkkoherran Martti Martinpoika W:n poika.

Allongren, Johannes, vrt. Ollengren, Johannes Jonae.

II.

Tarton ja Pärnun yliopistossa 1690-1710.

Ahlquist, Abrahamus

Narva-Ingeman. 19/1 1691.

Narvan koulussa on 1688-1689 oppilaana Abrahamus Ahlqvist, Narvensis.

Abraham Petri Arbogensis Ahlquist kirjoitettiin Tarton yliopiston kirjoihin 22/6 1694. Onko sama henkilö?

Kirjoitettiin Turun yliopistoon 14/8 1689. Kattilan seurakunnan kirkkoherra Inkerinmaalla.

Lagus, I. s. 238; *Akiander*, Ingemanland s. 76; Inkerinmaan tilit N:o 9759. S.W.A.

Ahockius, Johan.

Ei tavata yliopiston matrikelissa. Turun akatemian luettelossa mainitaan »Dorpato veniens».

Oli ehkä Sortavalan kirkkoherran Andreas A:n poika. Kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 14/6 1697. »Carel[iensis]».

Lagus, I. s. 281; *Akiander*, Herdaminne II. s. 297.

Albogius, Ericus

Nylandus 11/11 1691.

Theol. studiosus.

Oli Porvoon kirkkoherran Johan Eerikinpoika A:n poika. Ylioppilas Turussa 1684. Kutsutaan Turun matrikelissa Ingemanus. Kutsuu itseään väitöskirjassa 1693 Nylandia Svedus.

Puolusti 14/10 1693 respondenttina prof. Gabriel Skraggen esmiehyydellä väitöskirjaa »Disputatio politica de Consiliario», painettu Tartossa 1693. T.K.K. Nic. Limatius, Joh. Mether ja E.

Timmerman (kts. näitä) kirjoittavat siihen latinankieliset onnitte-
lut. Väitöskirja, joka Albogiuksen oman merkinnän mukaan on
hänen itsensä kirjoittama, on omistettu piispa Pietari Bång'ille,
tuomiorovasti Pietari Carsteniukselle ja muille Viipurin tuomio-
kapitulini jäsenille; sitäpaitsi vielä on se omistettu tekijän isälle,
Porvoon kirkkoherralle, tekijän sukulaiselle (adfini), Nurmijärven
kirkkoherralle Samuel Mecheliniukselle, Käkisalmen kirkkoherralle
Johan Serlachiukselle, Porvoon kappalaiselle Stephan Strommiuk-
selle ja Sipoon kappalaiselle Gustaf Winbladille.

A. on kirjoittanut latinankielisen onnitte-
lurunon professori Gabriel Skraggelle, kun tämä astui yliopiston rehtorin toimeen v.
1693. Runo painettu Tartossa, 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

Porvoon kappalainen 1695—1703.

Lagus, I. s. 209; *Torsten Hartman*, Borgå stads historia s. 206;
Leinberg, Dissertationes s. 470—471.

Albogius, Ericus

Ingermannus 15/6 1692.

Oeconom. templi Cathed. Narv.

Oli Ivangorodin kirkkoherran Justus Eerikinpoika A:n poika
(† 1684) ja edellisen orpana.

Kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin helmikuussa 1686.

Julkaisi 1693 väitöskirjan »Victor prudens, paucis delineatus».
Väitöskirja painettu Tartossa. 12:o. T.K.K. Epätäydellinen kappale
H.Y.K. Kirjoittaja sanoo olevansa jumaluusopin lehtori ja kated-
raalikoulun rehtori. Omistettu mm. Nevanlinnan raatimiehelle
(Consul) Gabriel Hinnelille, joka oli tekijän appi, Nevanlinnan
raatimiehelle, tekijän sukulaiselle, Laurentius Malmille, raatimies
Jakob Boismanille y.m. Onnitte-
lukirjoituksen tekijälle on m.m.
kirjoittanut Johan Forsenius ja päivännyt sen Narvassa 14/12 1692.

Albogius kirjoittaa anomuskirjassa yliopiston konsistorille:

»Nullum alium in finem huc accessi, quam ut Vestra solida
informatione et Regia gratia clementissime tribus hisce provinciis
indulta possem frui — —» (Anomuskirja luettu konsistorissa 15/6
1692. R.V.A.).

Narvan tuomiokirkon taloudenhoitaja. Narvan ruotsalaisen kou-
lun rehtori 1692. Nevanlinnan kirkkoherra 1697—1702. Kuoli vuo-
den 1702 alussa.

Lagus, I. s. 215; *Akiander*, Ingermanland s. 84; *Carl von Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans s. 84; *Leinberg*, Dissertationes s. 469—470.

Armigier, Ericus Erici

Wekelaxensis 6/4 1691.

Mahdollisesti Wehkalahden kirkkoherran Ericus Matthiae Hermigierin poika.

Akiander, Herdaminne I. s. 128.

Armigier, Johannes Erici

Wekelaxensis 6/4 1691.

Luultavasti edellisen veli.

Hänet tahtoivat Vehkalahden miehet kappalaisekseen v. 1694, koska oli entisen kirkkoherran poika. Vaikka H. »perintöoikeuden takia olisi ollut lähempänä» kuin kanssahakijansa Jeremias Argillander, ei H. saanut virkaa ennenkuin Argillanderin kuoltua 1706. Hän oli seurakunnassa kappalaisena 1707—1724 ja kuoli siinä toimessa 1724. (Huomaa Akianderin erehdys, kun hän kirjoittaa Johannes G. Hermigier).

Akiander, Herdaminne I. s. 128, 132; *Simolin*, s. 161; *Nordenstreng*, Fredrikshamns stads historia I. s. 109—110.

Auchius, Johannes

Careliensis 17/4 1696.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Bagge, Andreas

Narvensis, in Augusto 1690.

Andreas Bagge, Narvensis, on v. 1689 Narvan koulun rehtorin luokalla oppilaana.

Elämänvaiheet muuten tuntemattomat.

Bartholinus, Henricus

Aboensis 22/2 1697.

Jöelehtmen (Jegelecht) kirkkoherrana Eestissä mainitaan 1650-luvulla eräs Heinrich Bartholin, joka ehkä oli samaa sukua.

Bartholinus kirjoitettiin Turun yliopiston kirjoihin 1684, oli siellä respondenttina 1689 ja stipendiaattina 1691—1694.

Kirjoittaa kreikankielisen onnittelurunon Andreas Borgin (kts. tätä) väitöskirjaan v. 1697.

Anoo stipendiä 1697 ja merkitsee nimensä Bartholinus.

Eberhard merkitsee hänen nimekseen Battelin, Heinrich, ja ilmoittaa hänen opiskelevan jumaluusoppia.

Lagus, I. s. 209; *Paucker*, s. 101, 121, 329; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 8, 21. *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698.

Black, Petrus

Ingermannus 12/1 1699.

[Painetussa luettelossa merkitty Estonus.]

Opiskeli v. 1698 Tartossa jumaluusoppia.

Kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon prof. Gabriel Skraggelle 1693. Runo painettu Tartossa 1693. T.K.K.

Kirjoittaa v. 1698 latinankielisen onnittelun prof. Gabriel Sjöbergin tullessa yliopiston rehtoriksi. Runo painettu Tartossa 1698. 4:o. T.K.K.

Anoo keväällä 1698 stipendiä ja kirjoittaa silloin nimensä Black (omakätinen anomuskirja päiv. 25/2 1698. *Livonica* II. 647. R.V.A.).

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698.

Boeisman, Rhenoldus Johannes Jacobi

Ingermannus 22/9 1691.

Nähtävästi Nevanlinnan raatimiehen Jakob B:n († 1704) poika. Oli syntynyt 1678. Ylioppilas Turussa 11/3 1697.

Ei ole sekoitettava häntä siihen Boismaniin, joka on tullut ylioppilaaksi Upsalassa 1685 »cum testimonio e gymn. Viburgensi».

Väitteli v. 1696 prof. Olof Hermelinin esimiehyydellä Tartossa väitöskirjalla »Dissertatio juridica de communione bonorum inter conjuges» Kirja painettu Tartossa. H.V.K.; T.K.K.

Omistaa väitöskirjansa Turun hovioikeuden varapresidentille Simon Ruuthille, Inkerin kenraalikuvernöörrikunnan sihteerille Johan Thesleffille, Turun hovioikeuden asessorille Krist. Rosenmüllerille ja kamreeri Erik Borgille Narvassa. Onnittelurunoja ovat tekijälle kirjoittaneet m.m. Arvidus Mollerus ja Gabriel Hinnel (kts. näitä).

Kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon prof. Gabriel Skraggelle tämän tullessa yliopiston rehtoriksi 1693. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa ruotsinkielisen valittelurunon Nevanlinnan raatimiehen Petter Schlüterin hautajaisiin Nevanlinnan ruotsalaisessa kirkossa helmikuussa 1695. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa v. 1696 onnittelurunon prof. Olof Hermelinille tämän tullessa yliopiston rehtoriksi. Runo painettu Tartossa, 4:o. Kirjoittaja merkitsee nimeensä: Neoviä Ingerm[annus]. T.K.K.

Oli raatimiehenä ensin Nevanlinnassa, tuli pakolaisena Viipuriin, kehoitettiin v. 1726 tekemään porvarivala, raatimies Viipurissa 1732—1733. Kuollut 1738 (Arkistonhoitaja R. Rosénin tiedonannot).

Ruuth, Viborgs stads historia; *Bergholm*, s. 154; *Lagus*, I. s. 282; *Leinberg*, Dissertationes s. 471—472; *Gadebusch*, Abhandlung von Livländischen Geschichtschreibern s. 153.

Borg, Andreas Erici

Sudermannus 3/2 1692.

Oli Inkerin ja Käkisalmen kenraalikuvernöörikunnan kanslian kamreerin Erik B:n poika.

Kirjoittautui Turun yliopiston kirjoihin 1698 ja merkittiin silloin »Dorpatoadventi».

Väitteli 18/6 1697 prof. Sjöbergin esimiehyydellä väitöskirjalla »Exercitium academicum Quo libertas civilis — —», jolloin omisti kirjansa mm. isällensä. Merkitsee itsensä Svedus. Siihen on kirjoittanut onnittelukirjoituksen m.m. H. Bartholin (kts. tätä). U.Y.K:ssa olevaan väitöskirjan kappaleeseen on myöhemmin kirjoitettu »A. Borgh Helsingburgen[sis]».

Konsist. kok. 5/12 1694 esitettiin hänen anomuskirjelmänsä saada stipendi. — Anoo lisättyä stipendiä marrask. 1697. — On merkitty Eberhard'in mukaan Svedus ja lakitieteen opiskelijaksi.

Lagus, I. s. 291; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 4.

Borg, Johannes Erici

Sudermannus, 3/2 1692.

Luultavasti edellisen veli. Kolmas veli oli nähtävsti Gustaf Adolf Borge, Rakweren kirkkoherra.

Opiskeli Tartossa lakitiedettä.

Siirtyi Turkuun 1698. »Dorpatu huc accessit».

Johan Georg Borge 1. Borg oli Iisakun seurakunnan kirkkoherrana Eestissä v:sta 1737 ja Simunan kirkkoherrana 1740—1782. Onko sukua ja mitä Johannes Ericille?

Lagus, I. s. 291; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698.

Brenner, Petrus Johannis

Ei mainita akatemian matrikkelissa.

Närpiön kappalaisen Johan B:n poika. Ylioppilas Turussa 1698. Tullut maisteriksi Pärnussa v. 1699. Vihitty papiksi 1701 ja tullut samana vuonna Turun läänin jalkaväkirykmentin saarnaajaksi Riikaan. Narvan varusväen saarnaaja 1703.

Väitteli Pärnussa pro gradu prof. D. Sarcoviuksen esimiehyydellä »An poesis sit utilis» (Pernaviae 1699).

Brennerin kynän tuotteita on useita muitakin.

Joutui v. 1704 Narvaa valloitettaessa vangiksi. Toimi pappina Asovissa ja Taganrogissa neljä vuotta. Tuotiin vangittuna Moskovaan 1709. Lutherilaisen seurakunnan saarnaajana siellä s. v. Pyrki Riian Jakobin seurakunnan papiksi venäläisen valloituksen tapahduttua. Pakeni Saksaan ja tuli sieltä Kaarle XII:n hovisaarnaajaksi Benderiin. Vaasan ja Mustasaaren nimitetty kirkkoherra 1712. Sekaantui valtiollisiin juonitteluihin, pakeni Kööpenhaminaan, mutta saatiin kiinni ja mestattiin Tukholmassa 1720.

Lagus, I. s. 286; *Bergholm*, s. 224; *Leinberg*, Dissertationes s. 477; Suomi 1844 s. 303; *Boethius*, Sv. Biogr. Lex. VI.

Brenner, Zacharias

Aboensis, in Septembri 1690.

Tuntematon; ehkä Kuressaaren kirkkoherran Knut B:n poikia.

Merkitsee itsensä turkulaiseksi, mutta lukeutuu niiden inkeriläisten joukkoon (ex natione Ingermannica), jotka v. 1691 sanoutuvat irti yliopiston kanslerille lähetetystä kirjelmästä.

Professori Gabriel Skraggen kutsukirjeen mukaan piti Brenner kreikankielisen puheen Tarton yliopistossa 4/10 1691. Puhe painettu?

Kirjoitti Benedetto Schillin kanssa yhdessä italiankielisen runon 1692 professori Crispinus Jernfeldin kunniaksi. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoitti latinankielisen onnittelurunon tilaisuuteen, jolloin professori Crispinus Jernefeld ryhtyi yliopiston rehtorin virkaa hoitamaan kesäkuussa 1695. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.

Saarden (Saara) kirkkoherra 1696. Venäläiset vangitsivat hänet 1704; oltuaan monet vuodet vankeudessa Venäjällä palasi B. Liivinmaalle ja anoi 1722 päästä Räppinän seurakunnan kirkkoherraksi.

Lagus, I. s. 91; *Bergholm*, s. 224; *Napiersky*, II. s. 29; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 23.

Brünning, Henricus

Narvensis, in Augusto 1690.

Kuuluu tunnettuun balttilaiseen sukuun, jonka jokin haaraus on osunut Narvaan.

B. oli syntynyt Narvassa v. 1675, opiskeli paitsi Tartossa vielä useissa saksalaisissa yliopistoissa. Narvan saksalaisen seurakunnan apulaispappina vuodesta 1697, sotilaspappina vuodesta 1700 ja vuodesta 1701 saksalaisen seurakunnan kolmantena kirkkoherrana. Tsaari Pietari nimitti hänet 1711 Liivinmaan kenraaliperintendentiksi, jonka valvonnassa tuli olemaan myös Itä-Suomi. Riian tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra. Kuoli 1736.

Recke-Napiersky, I s. 284—285; *Akiander*, Ingermanland, s. 70, 71, 99.

Bruun, Ericus

10/3 1699.

Turun läänin ratsuväen luutnantin Johan Bruunin (kaatui Räppinäissä Liivinmaalla syysk. 1701) poika, synt. 1682.

Tuli sittemmin ylioppilaaksi Turussa 19/7 1700, jolloin merkittiin viipurilaiseksi ja huomautettiin matriikkelissa »Dorpati studiosus factus».

B. tuli Turun jalkaväkirykmentin saarnaajaksi 1708, oli mukana kenraali Armfeltin retkellä yli Norjan tunturien 1719 ja kuoli 20/1 1719 Hambon pitäjässä Gestriklandissa Ruotsissa, minne hänet myös on haudattu.

Lagus, I. s. 303; *Tor Carpelan*, *Ättartavlor* s. 62.

Buure, Ericus

Ingerman 4/2 1691.

Pähkinälinnan voudin Christian B:n poika.

Kirjoittautui Turun yliopiston kirjoihin 7/7 1687 ja merkittiin silloin viipurilaiseksi. Respondentti Turussa 1689.

Oli 13/2 1692 opponenttina prof. Gabriel Sjöbergin theeseille *Exercitationes academicae*, VI.

Väitteli 12/5 1694 prof. Gabriel Sjöbergin esimiehyydellä väitöskirjalla »*Orbis imperiorum cum ejus causis communioribus leviter delineatus*». Painettu Tartossa 1694, 4:o. T.K.K. Hänen kansalaisensa Henrik Kors kirjoitti mm. siihen onnittelun.

Kirjoitti latinankielisen onnittelurunon Joh. Greg. Gezeliuksen väitöskirjaan 1692. U.Y.K.

Kirjoitti muutamien muitten kanssa yhdessä sururunon raatimies Petter Schlüterin hautajaisiin Nevanlinnassa 1695. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Pähkinälinnan kirkkoherra 1695 (!)—1699. Narvan kirkkoherra 1699—1708, jolloin vietiin vankina Vologdaan. Vankeudesta hän pääsi palaamaan vasta v. 1716 ja kuoli s.v. Narvassa.

Lagus, I. s. 226; *Akiander*, Ingermanland s. 71—72, 86; *Hansen*, *Geschichte der Stadt Narva* s. 257; *Recke-Napiersky*, IV. s. 200. *H. K. Erviö*, Inkerin pappeja. Suuren pohjan sodan jaloissa (Suomen kirkkohist. seur. vuosik. 1936).

Carstenius, Abrah. P.

Wib., 9/8 1695.

Nevanlinnan kirkkoherran, sittemmin Viipurin tuomiorovastin Petrus C:n poika.

Suorittanut filosofiankandidaattitutkinnon v. 1699.

Väitteli 1699 Pärnussa väitöskirjalla »*Exercitatio physica de sensibus brutorum*», painettu Pärnussa 1699. T.K.K.

Carstenius on omistanut kirjansa latinankielisellä runolla kreivi Nils Gyldenstolpelle.

Praeses, Michael Dau, on kirjoittanut onnittelukirjoituksen kirjaan, joka ilmoituksen mukaan on Carsteniuksen itsensä kirjoittama, omistaen sanansa sen kirjoittajalle, »*amico suo per dilecto*».

Samoin ovat onnittelukirjoituksia kirjoittaneet filosofisen tiedekunnan dekaani prof. Gabriel Sjöberg, Andreas Strandenius Wib., V.D.M. Kexholm, Nicolaus Ursinus Wiburg., A. Willander Wiburg. (kts. tätä), Joh. Martini Uddgreen, Wiborg., Marcus Helsingius, Wiburg. (kts. tätä).

Hänelle luvataan 12/3 1696 ensimmäinen avonainen kuninkaallinen stipendi.

Abraham Carstenius, Neoviensis, kirjoittaa 1697 omistuskirjoituksen Gabriel Hinnelin (kts. tätä) väitöskirjaan.

Kirjoittaa jälleen 1699 ruotsinkielisen onnittelurunon Gabriel Hinnelin väitöskirjaan.

C. on kirjoittanut runon 1699 Andreas Straethoviuksen promotion. Runo painettu Pärnussa. T.K.K.

Ylimääräinen lehtori Viipurin lukiossa. Helsingin koulun rehtori 1701. Säämingin kirkkoherra 1705. Kuoli 1727.

Bergholm, s. 298; *Wilskman*, II. p. 694; *Akiander*, Herdaminne II. s. 332; *Alopaeus*, s. 1, 269, 574; *Recke-Napiersky*, I. s. 334; *Leinberg*, *Dissertationes* s. 476.

Carstenius, Petrus

Wib., 9/8 1695.

Edellisen veli.

Uudenmaan ja Hämeenlinnan kaksinnusratsurykmentin kornetti 1700, luutnantti siellä 1701, saman rykmentin majoitusmestari 1703. Uudenmaan vakinaisen ratsurykmentin majoitusmestari 1709. Ruotsilan rusthollin omistaja Pälkäneellä. Kuollut siellä 1711.

Bergholm, s. 300; *Lewenhaupt*, I. s. 112; *Wilskman*, *Släktbok* II. p. 700.

Carstenius, Henricus Petri

Wiburgensis, 9/3 1695.

Edellisten veli.

Opiskelee Tartossa vielä 1698.

Pyytää syksyllä 1695 stipendia itselleen (Konsist. ptk. 28/9 1695).

Uudenmaan jalkaväkirykmentin auditööri 1705—1714. Tilanhoitaja. Pakeni ison vihan aikana Ruotsiin, mistä palasi v. 1722. Kuollut 1732.

Bergholm, s. 298; *Wilskman*, *Släktbok* II. p. 693—694.

Castelius, Ericus**Aboensis, 10/8 1695.**

Kuului ilmeisesti turkulaiseen eikä helsinkiläiseen sukuhaaraan. Tuli ylioppilaaksi Turussa 1692 tai 1693. Teki siellä kepposia 1695 ja siirtyi nähtävästi sentähden Tarttoon. Kirjoitettiin Upsalan yliopiston kirjoihin 1698, taas ylioppilas Turussa 1699.

Anoo kreikankielisellä kirjelmällä stipendiä Tartossa (Konsist. ptk. 19/8 1695).

Kirjoittaa latinankielisen onnitelurunon professori Laurentius Molinin astuessa rehtorinvirkaan 1693. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoittaa kreikankielisen onnitelurunon prof. Daniel Sarcoviuksen virkaanasettajaisiin. Onnitelukirjoitus painettu Tartossa 1695. T.K.K.

Ericus Castelius, Ab., kirjoittaa kreikankielisen onnitelurunon Laurentius Salviuksen väitöskirjaan 20/5 1696, painettu Tartossa 1696.; U.Y.K.; H.Y.K.

Kirjoitti yhdessä Joh. Lundeenin (kts. tätä) kanssa muistorunon professori Crispinus Jernfeldin hautajaisiin Tartossa. Runo painettu Tartossa 1696. U.Y.K.; T.K.K.

Kirjoitti latinankielisen onnitelun 1697 prof. Laurentius Moli-
nille tämän tullessa rehtoriksi. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoitti latinankielisen valittelun prof. Michael Daun puolison Margaretha Lemckenin kuoleman johdosta 1697. Valittelukirjoitus painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoitti ruotsinkielisen valittelurunon Röngun (Ringen) kirkkoherran Andreas Ståhlfootin puolison Maria Lemckenin kuoleman johdosta 1697. Runo painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Kirjoitti v. 1698 kreikankielisen onnitelurunon prof. Gabriel Skraggelle tämän tullessa professoriksi. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.; T.K.K.

Oli respondenttina väitöskirjalle »Exercitium academicum de Aeternitate». Merkinnän mukaan on väittely tapahtunut Tarton lyseossa 15/12 1697 professori Daniel Sarcoviuksen esimiehyydellä. Respondentin nimeksi on merkitty Ericus Joh. Castelius ja väitöskirja on omistettu mm. rykmentinpastori Jacobus Garvoliukselle Riiasta, Pohjanmaan rykmentin pastorille Riiassa Bartholdus Vhaelille, Röngun kirkkoherralle Andreas Ståhlfootille ja respondentin sukulaiselle, Nauvon kirkkoherralle Gustavus Saloniukselle.

Prof. D. Sarcovius on kirjoittanut väitöskirjaan latinalaisen onnitelurunon. Väitöskirja painettu Tartossa 1697. U.Y.K.; T.K.K.

Castelius mainitaan kesällä 1697 kotiopettajana Nöossa (Nüggen).

Myöhemmät elämänvaiheet tuntemattomat. Edellämäinnittua henkilöä ei ole sekoitettava Akianderin mainitsemaan Sipoon kap-palaiseen Ericus Sigfridi Casteliukseen, joka v. 1691 on kirjoitettu Helsingin koulun kirjoihin.

Lagus, I. s. 256, 297; *Akiander*, Herdaminne II. s. 274; *Leinberg*, Dissertationes s. 472; *Recke-Napiersky*, I. s. 342; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698; *Nyberg*, Sibbo sockens historia I. s. 278.

Choringius, Andreas A.

Aboensis 22/7 1697.

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia.

Hänen stipendiä koskeva anomuskirjelmänsä esitettiin Tarton yliopiston konsistorissa 5/9 1697.

Meni jo ylioppilaana naimisiin erään liivinmaalaisen papinlesken kanssa, tuli v. 1700 Väandraan (Fennern) papiksi ja palveli sitten eräissä toisissa Liivinmaan seurakunnissa, kunnes hänet sopimat-toman elämän takia erotettiin papinvirasta 1728. Mainitaan kuol-leen v. 1750.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698; *Napiersky* II. s. 39; *Ceder-berg*, Baltian suomalainen aines s. 24.

Dahlman, Abrahamus

Bor.-Finl. 21/9 1706.

Leinbergin arvelun mukaan oli D. kotoisin Taivassalosta ja opiskellut Pärnussa, missä on tullut maisteriksi 1709. Leinbergin mukaan oli hän sen Taivassalosta kotoisin olevan Johannes Johan-nis Dahlmanin veli, joka kuoli Tukholman suomalaisen seura-kunnan kirkkoherrana.

On v. 1700 Turun katedraalikoulussa rehtorin luokalla.

Julkaissut 1708 prof. Erik Fahleniuksen esimiehyydellä väitös-kirjan »Exercitatio academica philologica expendens voces duorum brevissimorum scripturae locorum Esai XLIX 3. Jerem. XXX. 9.» Pernaviae 1708. Kirja on omistettu mm. Taivassalon kirkko-herralle Andreas Bergiukselle ja on siihen liitetty onnitelukirjoi-tuksia. Opinnäyte on Dahlmanin itsensä kirjoittama.

OK-u

Vuonna 1709 julkaisi hän »Positiones quaedam de aestu maris reciproca» (Painettu Pärnussa, 4:o). Merkitsee nimekseen Abraham Johan Dahlman. Omistuskirjoituksia Pärnun akatemian sijaiskanslerille ja muille. Joku onnittelukirjoitus mm. Tallinnassa olvalta Gabriel Kepplerukselta.

D. anoo stipendia 1706, koska hänen vanhempansa ovat sodan aikana perin köyhtyneet (Konsist. ptk. 21/II 1706).

Dahlman on kirjoittanut hepreankielisen onnittelurunon Petrus Königin (kts. tätä) väitöskirjaan v. 1708.

Dahlman on v. 1709 kirjoittanut ranskankielisen onnittelukirjoituksen Johan Schultzin (kts. tätä) väitöskirjaan.

Myöhemmät elämänvaiheet tuntemattomat.

Lagus, I. s. 321; *Leinberg*, Dissertationes s. 478—479, 480; *Jalava*, Liber Scholae Aboensis s. 51.

Dalman, Jacobus

Viburg. 4/7 1706.

Viipurilaisen palttinankutojan Erik D:n ja Margaretha Yrjön-tyttären poika.

Kirjoittaa nimensä hakiessaan apurahaa syksyllä 1706 Jacobus Dahlman, Wib. Carelius (Konsist. ptk. 24/IO 1706).

On kirjoittanut latinankielisen onnittelun Johan Schultzin (kts. tätä) väitöskirjaan 1709.

Ehkä sama Jakob Dahlman, joka vuodesta 1708 on apologistana Viipurin triviaalikoulussa. Viipurin ruotsalaisen seurakunnan rippikirjassa kutsutaan häntä vielä v. 1719 »studiosus» — ellei ole kysymys jostakin toisesta samannimisestä henkilöstä. D. on Uudenkirkon kirkkoherrana vuonna 1724. Dahlmanin edeltäjä Uudenkirkon kirkkoherrana Kristoffer Hoppius kuoli 31/IO 1719. Mahdollisesti seurasi Dahlman heti häntä. D. kuoli 17/II 1724.

Akiander, Herdaminne II. s. 106; *Akiander*, Skolverket s. 329; *Bergholm*, s. 1358; *Neovius*, s. 541; Arkistonhoitaja Ragnar Rosénin julkaisijalle antamat tiedot.

Dannenberg, Georgius

Wiburgensis 24/3 1696.

Anoo stipendia keväällä 1696 (Konsist. ptk. 10/5 1696). Anoo lisättyä stipendia syksyllä 1699 (Konsist. ptk. 6/12 1699).

Luultavasti sama, joka sitten oli konsistorin notaarina Narvassa, Inkereen kirkkoherrana 1704, pakeni Narvaan ja [nähtävästi] vuonna 1711 tuli Liperin kirkkoherraksi. Vietiin v. 1713 venäläisten vankina. Käkisalmeen ja sitten Venäjälle, missä toimitti papillista palvelusta useissa seurakunnissa. Palasi Liperiin vuonna 1721 tai 1722 ja oli kirkkoherrana kuolemaansa asti 1724.

Akiander, Herdaminne II. s. 12—13; *Manninen*, Liperin seurakunnan historia Ruotsin vallan aikana s. 33—35; *Recke-Napiersky*, I. s. 409; *Erviö*, Inkerin pappeja s. 208, 211.

Dannenberg, Georgius

Wiburgensis 23/8 1699.

Voisi arvella samaksi kuin edellinen, joka niinmuodoin uudelleen olisi kirjoitettu akatemian kirjoihin, mikä kuitenkin, koska siitä ei nimenomaan mainita, on vähemmän luultavaa, ja koska edellä mainittua Dannenbergia, josta sittemmin tuli Liperin kirkkoherra, koskaan ei mainita maisteriksi. Myöskin käsialanäytteistä päättäen tuskin on kysymys samasta henkilöstä.

On luultavasti sama, joka anoo syksyllä 1699 stipendiä latinaksi kirjoitetulla anomuskirjalla (Konsist. ptk. 4/10 1699). Merkitsee nimeensä Wib.-Carelius.

Väitteli Pärnussa 1700 prof. Michael Daun esimiehyydellä väitöskirjalla »Meletema Academicum, quo Scientiarum apud Veteres occultatio Histor. philosophicé depicta» (Pernaviae 1700). Kutsuu itseänsä Vib[urgo]-Carel[ius].

Omistuskirjoituksia piispa Petrus Laurbecchiukselle, tuomiorovasti Petrus Carsteniukselle, lehtori Matthias Martiniukselle, rovasti Chilianus Rauscherille, kirkkoherra Andreas Stählfööttille ja kaikille Viipurin kimnaasin lehtoreille. Kirjaan liitetty useita onnitelukurjoituksia.

Leinberg, Dissertationes s. 477.

Elfvendahl, Benedictus

Narvensis 15/3 1697.

Oli Narvan raatimiehen ja pormestarin Benedictus E:n (haudattu Narvassa huhtik. 1699) poika. On 1691—1695 Narvan koulussa oppilaana.

Opiskeli lakitiedettä Tartossa.

Benedictus Elfvendahl, B. F., kirjoittaa Petrus Blackin (kts. tätä) kanssa yhdessä onnitellut prof. Gabriel Sjöbergille tämän tullessa rehtoriksi 1698. Onnitelukirjoitus painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Eberhard, Dorpatum litteratum s. 3.

Enberg, Martinus

Ingermannus 29/3 1697.

Oli Soikkinan vuokraajan Martti Enbergin poika, synt. 1682.

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia, mutta jätti yliopistolliset lukunsa jo v. 1699.

Martinus M. Enberg, Ingerm., kirjoittaa v. 1697 onnitellurunon Gabriel Hinnelin kanssa yhdessä (kts. tätä) prof. Laurentius Mollinille tämän tullessa rehtoriksi 1697. Runo painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Martinus Enberg, M. F. Ingerm., onnittelee latinankielisellä runolla prof. Gabriel Sjöbergiä tämän tullessa rehtoriksi 1698. Runo painettu Tartossa 1698. T.K.K.

Anoo kirjelmällä 5/4 1698 stipendiä (Konsist. ptk. 6/5 1698).

Ilmoittaa täytyvänsä keväällä 1699 viipyä isänsä luona kauemmin kuin oli aikonut. Inkeriläisen Elias Rhezeliuksen mainitaan olevan hänen hyvä ystävänsä. (Kirjelmä jätetty konsistorille 1/4 1699).

Antautui sotilasalalle ja palveli Turun ja Porin läänin kaksinnusratsurykmentissä, Karjalan ratsurykmentissä sekä Uudenmaan ja Hämeen rakuunoissa kohoten everstiksi. Oli mukana Norjan retkellä 1718—1719. Aateloitiin 1720 nimellä Segercrantz, ja kutsui itseänsä Lempäälän Sotavallan herraksi. Osallistui Turun maakuntapäiviin v. 1742. Kuoli 1758.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698 s. 3; *Elgenstierna*, VII. s. 131. *Cederberg*, Turun maakuntapäivät vuonna 1742 (Hist. Aikakausk. 1935.)

Falck, Martinus

Viburg. 4/7 1706.

Oli Viipurin arkkidiakoonuksen, sittemmin Ruokolahden kirkkoherran Johan F:n († 1703) ja hänen puolisonsa Maria Winterin poika, syntynyt v. 1688.

Elämänvaiheet muuten tuntemattomat.

Arkistonhoitaja R. Rosénin tiedonannot allekirjoittaneelle Gabriel Laguksen merkinnöistä.

Fortelius, Andreas

Livonus, in Augusto 1690.

Epätietoista on, kuuluuko hän Suomessa eläneeseen Fortelius-sukuun. Elämänvaiheet tuntemattomat.

Frankenhielm, Johannes Zacharias

Vib. 11/3 1695.

Hämeenlinnan rykmentin everstin Zacharias F:n poika. Antautui sotilasuralle. Vänerikkinä eversti Hornin rykmentissä 1700, luutnantti 1701. Kapteeni Porin läänin kaksinnusrykmentissä 17/5 1704. Kuollut naimattomana.

Kirjoitti sururunon Skuoritsan kirkkoherran Benedictus Elgfootin hautajaisiin 1695. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Elgenstierna. II. s. 817; *Lewenhaupt*, s. 208.

Frantz, Johannes Philippus

14/7 1709.

Mahdollisesti asiakirjoissa mainittu Johan Francisci Franséen, joka oli Käkisalmen kauppiaan Frans Johaninp. Fr:n poika. Ylioppilas Turussa 1701, Kexholmia-Carel[iensis]. Respondentti 1708. Mainitaan Käkisalmen kirkonkirjoissa v. 1710 »studiosus». Kuollut nuorena?

Lagus, I. s. 304; *Hist. Ark. XI*. s. 431—433.

Frantz, Caspar Michael

14/7 1709.

Ehkä edellisen veli, jonka kanssa yhdessä merkittiin akatemian luetteloihin. Neovius ei tämän nimistä Frans Franseenin poikaa mainitse.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Frondelius, Ericus

Wiburgo-Carel. 23/3 1709.

Luultavasti Vehkalahden, sittemmin Käkisalmen koulunopettajan Sveno Erici Frondeliuksen († 1696) ja Kristina Hermigierin poika.

Mainitaan 1709 kotiopettajana kirkkoherra Kristian Hasselbladın perheessä Wormsin saarella. Sanotaan palvelleen »hos förnäma Herrskap».

Nähtävästi sama, joka sitten 1712—1713 tuli Turun akatemiaan ja siirtyi myöhemmin Upsalaan, missä väitteli 1717. Piispa Johan Gezelius suosittelee kirjeessään Wiggebyholmista 23/10 1717 F:ta Lundin piispalle. F. on ilmoittanut aikovansa oléskella Lundin hiippakunnassa »och söker at kunna therstädes bringa sina redan väl anlagda studia theologica til mera mogenhet och [få] öfning jämväl i Predikande».

Anoo keväällä 1709 Tarton konsistorilta stipendiä (Konsist. ptk. 7/4 1709).

Koulunopettaja Savonlinnassa 1724—1731, sitten Pieksämäen kirkkoherra 1731—1743.

Lagus, I. s. 353; *Akiander*, Skolverket s. 293; *Akiander*, Herdaminne II. s. 151; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 20; J. Gezeliuksen kirje 23/10 1717. Porv. Tuomiok. Ark. Alopaeuksen koelma.

Govinius, Johannes

10/3 1699.

Järvisaaren (Inkerinmaalla) kirkkoherran Brynolphus Arvidi G:n, joka itse aikoinaan oli opiskellut Tartossa, poika. Tullut ylioppilaaksi Turun akatemiaan 19/7 1700, jolloin merkitty »Dorpati studiosus factus».

Nähtävästi sama, joka v. 1707 oli Moloskovitsan kappalaisena Inkerinmaalla ja vuonna 1708 kuljetettiin vangiksi Vologdaan sekä sieltä Nowgorodiin. Lienee sittemmin ollut Narvassa kirkkoherrana, ehkä vuoteen 1740. Haudattu Narvassa tammikuussa 1740.

Lagus, I. s. 304; *Akiander*, Ingermanland s. 80, 129; *Hansen*, Geschichte der Stadt Narva s. 258; *Carpelan*, Ättartavlor s. 121; *Bergman*, s. 179; *Erviö*, Inkerin pappeja s. 208, 212-213.

Haveman, Georg**Wiburgensis 21/3 1692.**

Viipurin pormestarin Henrik H:n († 1703) poika. Ylioppilas Turussa 1690 ja uudestaan 1695, Upsalassa 1691. Hänestä sanotaan Turun akatemian luettelossa »mox studiorum gratia tetendit Dorpatum indeque jam reversus cum test. juramento deposito, in numerum studiosorum denuo est relatus».

Piti 29/4 1694 puheen »Oratio de celeberrima Careliorum civitate Wiburgo» (Dorpati 1694). Puhe on omistettu tekijän isälle, Viipurin maaherralle Anders Lindhjelmille ja seitsemälle muulle viipurilaiselle. T.K.K.; H.Y.K.

Turun hovioikeuden sihteeri 1709—1717. Kuollut Tukholmassa 1717.

Lagus, I. s. 246; *Leinberg*, Orationes s. 284; *Westerlund*, Åbo hovrätt s. 496—497; *Ruuth*, Viborgs stads historia s. 1096.

Helsingius, Marcus**22/3 1699.**

Mahdollisesti Jääsken kirkkoherran Marcus Georgii H:n († 1678) poika. Akiander mainitsee H:lla tämännimisen pojan, jonka vaiheet A:lle kuitenkin ovat tuntemattomat.

H. jättää anomuksen stipendin saamista varten ja merkitsee nimeensä Vib[urgensis].

H. kirjoittaa 1699 latinankielisen onnittelurunon Abraham Carsteniuksen (kts. tätä) väitöskirjaan.

Akiander, Herdaminne I. s. 327; *Leinberg*, Dissertationes s. 476.

Hinnel, Gabriel**Ingerman. 11/3 1695.**

Oli Nevanlinnan oikeuspormestarin, »consulis primarii», Gabriel H:n poika. Onko heille mahdollisesti sukua se Johannes Jonæ Hinnelius, joka v. 1654 kirjoitetaan Tarton yliopiston kirjoihin ja v. 1656 puolustaa väitöskirjaa Tartossa?

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia.

Jättää 12/1 1695 päivätyin anomuskirjelmän Tarton yliopiston konsistorille stipendin saamista varten. (Konsist. ptk. 21/1 1695).

Oli respondenttina 18/9 1697 Tartossa prof. Gabriel Sjöbergin esimiehyydellä julkaistulle väitöskirjalle »Dissertatio politica de pace». U.Y.K.; T.K.K., H.Y.K. H. oli omistanut kirjan Narvan superintendentille Jakob Langille, rykmentinpastori Ericus Albogiukselle, sukulaiselleen, Runtunan kirkkoherralle Johannes Dalenikukselle, Koprinan kirkkoherralle Balthazar Goviniukselle, isälleen, veljelleen Nevanlinnan kaupungin notaarille Johannes Jesper Hinnelille, arendaattori Martti Enbergille ja Nevanlinnan neuvosherralle Jakob Boismanille. Väitöskirjaan oli Abraham Carstenius-Neoviensis (kts. tätä) kirjoittanut latinankielisen onnittelurunon.

Väitteli 11/9 1699 (auctor?) Pärnussa prof. Sveno Cameenin esimiehyydellä väitöskirjalla »Prudens peregrinator breviter delineatus,» 4:o. U.Y.K.; T.K.K.. Siihen olivat onnittelukirjoituksia kirjoittaneet mm. Michael Dau (latinankielisen), joka omistaa sanansa »amico sincere dilecto», Abraham Carstenius (ruotsinkielisen) ja Jonas Hinnel (latinankielisen).

Vihittiin maisteriksi Pärnussa 12/9 1699.

Kirjoittaa 1696 latinankielisen runon Gudmund Krookin väitöskirjaan.

Kirjoittaa v. 1696 kreikankielisen onnittelukirjoituksen Reinhold Joh. Boisman'in väitöskirjaan (kts. tätä).

Kirjoittaa v. 1696 latinankielisen onnittelurunon prof. Olof Hermelinille tämän tullessa yliopiston rehtoriksi. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoittaa v. 1697 Martinus Enbergin (kts. tätä) kanssa latinankielisen onnittelurunon prof. Laurentius Molinin tullessa yliopiston rehtoriksi. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa 1698 onnittelukirjoituksen Andreas Kemmerin väitöskirjaan (kts. tätä).

Kirjoittaa onnittelurunon prof. Gabriel Sjöbergin astuessa rehtorinvirkaan 1698. Runo on painettu Tartossa 1698. T.K.K.

Kirjoittaa latinank. onnittelurunon prof. Gabriel Skraggen kunniaksi 1698. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.; T.K.K.

Mainitaan 1701—1702 Nevanlinnan koulun rehtorina. Lieneekö sama, joka sitten oli Solnan kirkkoherrana?

Lagus, I. s. 82; *von Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans s. 47; *Leinberg*, Dissertationes s. 473; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 4; *Recke-Napiersky*, II. s. 311, IV. s. 200.

Hinnel, Jonas**Ingermannus 4/3 1698.**

Edellisen veli.

Opiskeli jumaluusoppia.

Anoo stipendiiä Tartossa (Konsist. ptk. 20/5 1698).

Kirjoittaa veljensä ja Martinus Enbergin (kts. tätä) kanssa yhdessä latinalaisen runon prof. Gabriel Sjöbergin tullessa rehtoriksi Tartossa kesällä 1698. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon veljensä Gabriel Hinnelin väitöskirjaan 1699.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698, s. 4.

Hintz, Martinus**Narva-Livonus 2/3 1699.**

Oli Narvassa elävän hatuntekijän Lucas H:n († Narvassa 1679) ja Anna Sattlerin poika, synt. 1675.

Kaupungin kanslisti Narvassa.

Herra Oscar Körberin tiedonanto allekirjoittaneelle.

Hintzbergius, Johannes**Borgo-Nylandus 22/8 1696.**

Tallinnan kimnaasin rehtorin Michael Sigismundi'in todistuksen mukaan 9/7 1696 oli Johannes Hintzbergius ent. Porvoon kirkkoherran Laurentius H:n poika.¹ Kävi muutamia vuosia Viipurin kimnaasia, mutta varojen puutteessa jätti koulun. Oli kaksi vuotta opiskelematta, mutta tuli sitten Tallinnaan, missä jatkoi lukujansa. (Suosituskirje Tarton yliopistolle.)

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia.

Piti Tarton yliopistossa 25/II 1696 puheen, jota varten prof. Sveno Cameen valmisti ohjelman. Puhe ei liene tullut painetuksi.

Anoo yliopistollista avustusta (Konsist. ptk. 26/8 1696). Merkitsee nimensä Hinsbergius. Myös yliopistollisessa kutsukirjeessä on Hinsberg.

Kirjoittanut latinankielisen sururunon ylioppilas Andreas Willebrandin hautajaisiin 1696. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

¹ Tarkoittaa epäilemättä Porvoon koulun rehtoria Laurentius Hinsbergiä, joka mahdollisesti on ollut jonkin aikaa Porvoossa pappina. Akiander mainitsee herra Laurin Porvoon koulun pedagoogina vuosina 1662—1682.

Kirjoittaa v. 1697 Ericus Casteliuksen (kts. tätä) ja C. P. Kniperin kanssa yhdessä latinankielisen välittelukirjoituksen prof. Michael Daun puolison Margaretha Lemckenin kuoleman johdosta. Kirjoitelma painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698 s. 4; *Akiander*, Skolverket s. 193; *Hartman*, Borgå stads historia s. 214.

Hoffman, Georgius

Narvensis 22/2 1697.

Kuuluu mahdollisesti Narvan saksalaisiin.

Hoffman, Johannes

Narvensis, in Augusto 1690.

Kuuluu mahdollisesti Narvan saksalaisiin.

Huss, Simon

Wiburgensis 9/3 1695.

Viipurin kirkon taloudenhoitajana, »economus templi», mainitaan 1661—1663 Johan Huss. Onko sukua Simonille?

Anoo stipendiä (Konsist. ptk. 1/7 1695). Merkitsee anomukseen isännimen Christierni.

Toimi ensin pataljoonan saarnaajana, nimitettiin 1705 Viipurin hospitaalın saarnaajaksi. Oli vuonna 1709 kuollut.

Akiander, Herdaminne II. s. 434; *Fagerlund*, Finlands leprosorier II. s. IX (liite II).

Hysing, Matthias

Bor[ea]-Finl[andensis] 21/9 1706.

Kotoisin Ahvenanmaalta, Sundin pitäjistä, missä oli syntynyt 1684. Isän nimi oli Johannes.

Mainitaan v. 1700 opiskelevan Turun katedraalikoulussa »in classe syntactica».

On merkitty Turun akatemian kirjoihin 23/6 1704, Alandus.

Tuli kotiopettajaksi Liivinmaalle ja jatkoi mahdollisesti sitten lukujansa Pärnussa. Sotapappi v. 1707. Joutui vangiksi ja tuli 9 vuotta vankina oltuaan Wormsin (Eestissä) kirkkoherraksi v. 1717. Kuoli 8/3 1735.

Lagus, I. s. 326; *Paucker*, s. 318; *Napiersky*, III. s. 23—24; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 20, 29—30, 37; *Jalava*, *Liber Scholae Aboensis* s. 51.

Jägersköld, Claudius

Nobilis Svecus. In Septembri 1690.

Majuri Claes Jägerhornin (aat. Jägersköld) poika, synt. Tukholmassa 1670. Opiskeli sekä Upsalassa että Tartossa. Turun hovioikeuden auskultantti 1693, Vähän-Savon tuomiokunnan tuomari 1699. Turun hovioikeuden asessori 1718. Hovioikeudenneuvos 1728. Sai 1733 elinaikaisen virkavapauden hovioikeuden palveluksesta, mutta astui uudelleen palvelukseen pikku vihan aikana. Kuoli 1744.

Wasastjerna, *Ättartaflor* I. s. 642; *Westerlund*, *Åbo hovrätt* s. 221—222.

Ittimaeus, Bartollus Caroli

Tavastensis 17/3 1691.

Oli Lappträskin kappalaisen, sittemmin Valkealan kirkkoherran Carolus Bartholdi Ithimaeuksen († 1702) poika.

Onko sama, joka kirjoitettiin Turun akatemian matrikkeliin 7/11 1692?

Barthollus Ittymaeus, Fennon[us] on opponenttina prof. Sjöbergin kuudennelle theesille »*Exercitationes academicae*» 13/2 1692. Kumpiko Ittimaeus?

Mahdollisesti sama, joka vuosina 1701—1703 on Valkealan kappalaisena ja 1703—1705 kirkkoherrana.

Akiander, *Herdaminne* II. s. 377, 381; *Lagus*, I. s. 258; *Väinö Vaara*, Valkealan seurakunnan historia s. 33—34.

Ittimaeus, Bartollus Axelii

Tavastensis 17/3 1691.

Hänelle luvattiin stipendi ensimmäisen mahdollisuuden satuessa (Konsistorin ptk. 6/10 1691).

Ilmeisesti Iitin kappalaisen Axel Barthold'in poika. Mahdollisesti sama, joka oli Viipurin triviaalikoulun collega supremus 1696—1703 ja tuli viimeksimainittuna vuonna Joutsenon kirkkoherraksi. Kuoli 1709.

Akiander, *Herdaminne* I. s. 297; *Akiander*, *Skolverket* s. 328.

Johannes Martini

22/3 1699.

Cygnaeus-suvun kantaisä. Hänen isänsä sanotaan olleen Finne-niminen talonpoika. Ei voine olla sama henkilö kuin se Johannes Martini Uddgren, joka v. 1699 on kirjoittanut onnitte-lurunon Abraham Carsteniuksen (kts. tätä) väitöskirjaan?

Johannes Martini kirjoittaa keväällä 1699 Tarton yliopiston konsistorille »Verum inopia premor rerum, nam Pater jam diu ivit ad Patres, Matris alter pes est in somba Acherontis, nullusque mihi est alius mortalium, in quem credam». Anoo stipendiä itselleen (Konsist. ptk. 22/4 1699).

Eräs Johannes Martini oli Akianderin mukaan ensin Joutsenon kappalaisen apulaisena, sitten kappalaisena 1702—1710, tuli Ristiinan kappalaiseksi 1711 ja oli siellä kirkkoherrana 1715—1722. On kuitenkin epäiltävää, onko Johannes Martini milloinkaan ollut Ristiinan kirkkoherrana (Vrt. Mikkelin kirkkoherran von der Heyden kirjettä Porvoon tuomiokapitulille 2/9 1724. Porv. tuomiok. ark. Handlingar 1724).

Akiander, Herdaminne I. s. 296, 303, 411, 413; *Bergholm*, s. 357.

Kajander, Andreas

Wiburgensis 31/8 1698.

Tohmajärven kappalainen, nähtävästi jo 1705. Oli isonvihan aikana kirkkoherranviran hoitajana samassa pitäjässä tullen elämänsä lopulla mielisairaaksi. Kuoli Tohmajärvellä 1731.

Saarenseppä (Cederberg), Piirteitä Tohmajärven seurakunnan kirkollisista oloista vuosina 1721—1809 s. 112—113; *Akiander*, Herdaminne II. s. 361; *Neovius*, s. 593.

Kemmer, Andreas

Ostrobotniensis 27/10 1696.

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia.

Oli Kokkolan kauppiaan Carl Kjemmerin poika. Opiskeli Upsalassa, kirjoitettiin sitten Turun yliopiston kirjoihin »in Aprili» 1700. Väitteli Turussa s. v. ja tuli siellä maisteriksi s. v.

Väitteli Tartossa pro exercitio 1698 väitöskirjalla »Exercitium academicum de cura animi» (Dorpati 1698, 4:o). Kirja on omistettu kreivi Erik Dahlbergille, piispa Johan Gezeliukselle, Kruu-

nunkylän kirkkoherralle Jakob Falanderille ja Kokkolan kirkkoherralle Jakob Weszynthiukselle. Kirjaan liittyy useita onnittelukirjoituksia mm. praeseksen, prof. Gabriel Sjöbergin, prof. Daniel Sarcoviuksen, J. Svensken, P. Timmermannin ja Gabriel Hinnelin (kts. näitä) kirjoittamia.

Vänrikki Ludwig Brandt Tartosta hyökkäsi illalla 21 p. maaliskuuta 1698 odottamatta Kemmerin kimppuun loukaten häntä. Jutusta sukeutui pitkä riita, joka lopulla sovittiin niin, että vänrikki pyysi julkisesti anteeksi ja maksoi Kemmerille 50 Rt., (64 vittenä talarille.) (Sopimuskirja 10/5 1699, Acta academica Dorpatensia. R.V.A.).

Vaasan koulun konrehtori 1704, rehtori v. 1708, Kokkolan kirkkoherra 1720. Kuoli 1734.

Lagus, I. s. 299; *Leinberg*, Dissertationes s. 473; *Recke-Napiersky*, IV. s. 200; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 4.

Kenicius Kenicii

Ingermannus.

Ingermannus pro Angermannus.

Tarkoittanee Kenicius Kenicii Angermannia-Svecusta, joka näihin aikoihin opiskeli Tartossa.

Kexholmensis, Elias Johannis

Ingermannus 25/2 1692.

Anomuskirjelmässä, joka esitettiin Tarton yliopiston konsistorin kokouksessa 19/8 1693, ilmoittaa hän isänsä kuolleen »ante sexennium».

Kirjoitti latinankielisen onittelurunon Laurentius Molinin professoriksi nimityksen johdosta v. 1695. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

V. 1697 mainitaan Elias Kexholmensis papin sijaisena (substitutus) Nöossa (Nüggen) ja syytettiin, »dass er verschiedene Weibespersonen sub spe Matrimonij impregniret». (Tarton tuomiokapitulin kirje yliop. konsist. 2/6 1697).

Hän oli sittemmin sotilaspappina Tartossa, oli mukana Erastveren taistelussa, missä kadotti kaiken omaisuutensa. Mainitaan pappina eversti Bogislaus von der Pahlenin harjumaalaisessa rykmentissä, tuli v. 1706 Katkulan papiksi ja kuoli ruttoon 1710.

Paucker, s. 205; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 24.

Kexlerus, Simon Andreae**Ingermannus 25/2 1692.**

Todennäköisesti Hevan (Inkerinmaalla) kirkkoherran Andreas Simonis K:n poika.

K. oli vuodesta 1697 Ruokolahden kappalaisena ja muutti seur. v. samanlaiseen toimeen Rautjärvelle. Viipurin antautumisen jälkeen syytti Ruokolahden kirkkoherra, maisteri Martti Gråå K:ta siitä, että hän oli jakanut rahvaalle suojakirjeitä »tsaarinvallan alaisuudessa» ja eversti K. G. Armfelt ilmoitti tästä ylipäällikölle syyttäen K:ta maanpetoksellisista hankkeista. Oliko kysymyksessä todellakin maanpetos vai ainoastaan yritys suojella seurakunnan asujaimia, vaikeana aikana, on epätietoista. Jälkimmäinen arvelu on todennäköisempi. Akianderin mukaan oli K. Rautjärvellä pappina n. vuoteen 1712.

Akiander, Ingermanland s. 78; *Akiander*, Herdaminne II. s. 225; *Yrjö Koskinen*, Lähteitä ison vihan historiaan s. 144—145; *Lindeqvist*, Ison vihan aika Suomessa s. 389; *Kustavi Grottenfelt*, Piirteitä Suomen kirkon tilasta ison vihan aikana (Suom. Kirkkohist. Seur. ptk. 1915) s. 6—7.

Kors, Henricus**Ingermannus 17/11 1691.**

Verokomissaari Johan K:n poika Duderhoffista Inkerinmaalta.

Nähtävästi oli hänen isänsä Johannes Kårs l. Kors muuttanut Itä-Göötanmaalta Inkerinmaalle. Poika kutsuu itseänsä kerran Ostro-Gothus. Samoin omistaa Gunnarus Follenius, Ostro-Gothia Svecus, Johannes Korsille väitöskirjansa »De fato litterarum» (1693) ja kutsuu tätä »nutritius suus».

Nähtävästi sama, joka v. 1698 kirjoitettiin Turun akatemian kirjoihin.

Hänen stipendianomuksensa esitetään konsistorissa 13/10 1694. Pyytää lisättyä stipendiä 10/5 1696.

Puolustaa 12/6 1694 respondenttina prof. Gabriel Sjöbergin esimehyydellä väitöskirjaa »Exercitatio politica, qua bonus belli dux — — sistitur» ja omistaa sen isällensä. U.Y.K., T.K.K. Mm. Ericus Masalinus, Ingermannus (kts. tätä) on kirjoittanut siihen onnitelukurjoituksen.

Oli opponenttina prof. Gabriel Sjöbergin kirjoittamille »Exercitationes academicae XI» 20/4 1692.

Kirjoittaa v. 1692 latinankielisen onnittelukirjoituksen Gunnarus Folleniuksen väitöskirjan «De contiguitate corporum.»

Kirjoittaa ruotsinkielisen onnittelun prof. Laurentius Micran-derin väitöskirjaan 10/1 1693.

Kirjoittaa ruotsinkielisen onnittelurunon Laurentius And. Salviuksen väitöskirjaan 1693. Onnittelu päivätty Duderhoffissa 10/1 1693. U.Y.K., T.K.K.

Samoin latinalaisen onnittelukirjoituksen Ericus Buuren väitöskirjaan 1694 (kts tätä), ja Boëth. A. Wernbergin väitöskirjaan s. v. U.Y.K., T.K.K.

K. kirjoittaa ruotsinkielisen valittelukirjoituksen prof. Olof Hermelinin pienen tyttären Catharinan kuoleman johdosta 2/5 1695. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa ruotsinkielisen onnittelurunon Heinr. Chr. Wagenerin väitöskirjaan 1696. U.Y.K..

Kirjoittaa onnittelukirjoituksen Gunnarus Folleniuksen väitöskirjaan 1696.

Kirjoittaa ruotsinkielisen onnittelurunon Gudmund Krookin väitöskirjaan 13/6 1696.

Samoin saksankielisen onnittelukirjoituksen Pastelbergin (kts. tätä) väitöskirjaan 1/9 1697.

Lagus, I. s. 287.

1697 a Gabriel Sjöbergin väitöskirja
saadun julk. R. R. - u.

Kyander, Georgius

Ingermannus 24/3 1696.

Koprinan (Inkerinmaalla) kirkkoherran Johan Georgii K:n († 1692) poika.

Anoo keväällä 1696 stipendiä ja huomauttaa isänsä kuolleen 5 vuotta takaperin. (Konsistorin ptk. 10/5 1696).

Moloskovitsan kappalaisena Inkerinmaalla 1697. Vuonna 1701 kirjoittaa hän Narvan tuomiokapitulille, että kaikki hänen yrityksensä kääntää kreikanuskoisia luterilaisuuteen ovat olleet turhat. Akiander ei mainitse häntä Moloskovitsan kappalaisena, vaan ainoastaan hänen vanhemman veljensä Johan Johannis K:n, joka v. 1697 siirtyi Koprinan kappalaiseksi ja jonka jälkeen nuorempi veli ehkä tuli seurakuntaan. — Painatuksen kuluessa saadun ilmoi-

tuksen mukaan on hän niiden pappien joukossa, jotka vuoden lopulla 1703 etsivät venäläisten tieltä suojaa Narvassa ja kuolee siellä.

Bergholm, s. 755; *Akiander*, Ingermanland s. 75, 80, 143.

König, Andreas

Wiburgensis 8/9 1691.

»sine testimonio, quod tamen et primum promittit se exhibiturum».

Oanko mahdollisesti Viipurin kauppiaan Petrus Königin poika ja siis seuraavien serkku vai Viipurissa elävän suutarimestari Anders K:n poika ja seuraavan setä?

König, Andreas

Nylandus 20/12 1708.

Sipoon kirkkoherran Johannes Andreae K:n († 1701) poika.

Anoo keväällä 1709 akatemialta stipendiä (Konsist. ptk. 7/4 1709).

Toimii »pitkät ajat» koulunopettajana ja sitten rykmentin saarnaajana. Lagus ilmoittaa (kts. Suppl. s. 50), että hän oli v:sta 1713 Tukholman Kungsholmin koulun opettajana ja kenraali Zögen rakuunarykmentin kirkkoherrana. Kenraalimajuri Maidell suosittelee häntä v. 1720 Pyhtään kirkkoherraksi, koska hän oli saanut kuninkaalta (epäilemättä Kaarle XII:lta) lupauksen saada itselleen sopivan kirkkoherrakunnan. Nimitettiin virkaan 3/8 1720.

Joutui ristiriitoihin Porvoon konsistorin kanssa ja tuomittiin virkansa menettäneeksi v. 1741, mutta sai sen takaisin kuninkaallista armosta. Kuollut 1748.

Akiander, Herdaminne II. s. 198; *Lagus* I. s. 322; 488; Suppl. s. 50. Kabinettipöytäkirjat 1720 R.V.A.; *Nyberg*, Sibbo sockens historia I. s. 275.

König, Petrus

Nyland[us] 29/5 1706.

Edellisen veli.

Pyytää stipendiä kesällä 1706. (Konsist. ptk. 14/6 1706).

Piti 1707 Pärnun yliopistossa puheen »De voluptate morbo Epidemico et Academico et facillima ejus curandi methodo» (Jakob Wilden julkaisema kutsukirje »Dom. 16. p. Trin.» 1707).

Piti yliopistollisessa juhlassa Kaarlenpäivänä 1710 puheen; tilaisuutta varten laati rehtori Elaus Holstenius erikoisen kutsukirjeen, päivätty 27 tammik. 1710.

Julkaisi vuonna 1708 prof. Konrad Quenselin esimiehyydellä väitöskirjan »Calculus Eclipsium Solis et Lunae in genere et Lunae in specie» etc., Pernaviae 1708, fol. U.Y.K. K. sanoo olevansa kirjan »auctor». Omistuskirjoituksia mm. entiselle opettajalleen, nyttemmin »isälleen» (kasvatti-isälleen) Sipoon kappalaiselle Ericus Casteliukselle ja sedälleen Viipurin kauppiaalle Petrus Königille. Kirjan lopussa on useita onnittelukirjoituksia m.m. Abraham Dahlmanin (kts. tätä) hepreankielinen.

Julkaisi seur. vuonna samalla otsakkeella toisen osan väitöskirjastansa. Pernaviae 1709, fol. T.K.K.

Hänen tullessaan maisteriksi ovat useat oppilaat painattaneet onnittelukirjoituksen hänelle. Kirjoitus painettu Pärnussa 1709. T.K.K.

Kertoo kesäk. 1708 toimineensa puolitoista vuotta akatemian amanuenssina. (Konsist. ptk. 18/6 1708).

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Lagus, I. s. 322, 488; Suppl. s. 50; *Leinberg*, Dissertationes s. 479—480.

Lang, Jacobus

Superint. Narvens. filius 20/1 1691 stip.

Oli Narvan superintendentin Jakob L:n († 1716) poika.

Merkittiin uudestaan Tarton yliopiston kirjoihin 22/II 1697, silloin tukholmalaiseksi, Holmensis. Ylioppilas Upsalassa 1701.

Sotaviskaali, Skånen sotalaitoksen yliauditööri 1719, sai kenraali-auditöörin tittelin 1722. Aateloitiin v. 1716 nimellä Lagercreutz.

Kuollut 1756.

Elgenstierna, IV. s. 499.

Lang, Petrus

Wiburgensis 18/3 1691.

Luultavasti sama, joka vuonna 1691 Tartosta tullen kirjoitettiin Turun akatemian kirjoihin. Merkitään nimellä Lange.

Tuskin sama kuin Fredrik Peter Lange, joka oli kirkkoherrana Narvassa ja kutsuttiin 1729 Lüneburgin kirkkoherraksi? Kuollut samana vuonna.

Lagus, I. s. 264; *Akiander*, Ingermanland s. 128.

Limatius, Nicolaus

Ostro-Bothniensis, in Novembri 1690.

Syntynyt Rautalammillä 6/12 1664. Opiskeli v. 1678 Uuden-Kaarlepyyn koulussa. Ylioppilas Turussa 1684. Maisteri Tartossa 7/3 1693. Oliko mahdollisesti sukua Andreas Johannis'elle [Limatius], joka v. 1644—46 opiskeli Tarton yliopistossa?

Puolusti v. 1691 respondenttina prof. Olaus Mobergin esimiehyydellä väitöskirjaa »Deo sacra disputatio theologica, qua majestatem regiam non nisi a Deo dependere» painettu Tartossa 1691, 4:o. U.Y.K.; T.K.K. Väitöskirjan on Limatius omistanut kreivi J. J. Hastferille.

V. 1692 on J. puolustanut pro gradu »Disputatio de apodixi mathematica», painettu Tartossa 1692. Väitöskirja tärkeine muistutuksineen on U.Y.K:ssa. Siihen on kirjoittanut latinalaisen onniteluronon Petrus Sebeckius, Wesm.

Kirjoittanut onniteluronon tilaisuuteen, jolloin professori Laurentius Micrander astui yliopiston rehtorin toimeen 1691. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.; T.K.K.

Kirjoittaa v. 1692 onniteluronon professori Crispinus Jernfeldin kunniaksi, kun tämä astui yliopiston rehtorin toimeen. Runo painettu Tartossa. 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

Kirjoitti onnitelukirjoituksen Ericus [Johannis] Albogiuksen (kts. tätä) väitöskirjaan.

Kirjoittaa runopukuisen tervehdyksen prof. Sveno Cameenille ja prof. Sveno Dimbergille edellisen erotessa Tarton yliopiston rehtorin toimesta ja jälkimmäisen vastaanottaessa sen 11/12 1694. Runo painettiin Tartossa, 4:o. Runossa vain kirjoittajan alkukirjaimet N. L. T.T.K.

Kirjoittaa latinankielisen onnitelun 1694 Georgius Havemanin (kts. tätä) puheeseen »Oratio de Wiburgo».

Matematiikan lehtori Viipurin kimnaasissa helmikuussa 1695 ja tuomiokapitulin jäsen. Kuoli 12/10 1705.

Häneltä jäi jälkeen Recke-Napierskyn ilmoituksen mukaan Carmina lyrica ja Orationes scholasticae.

Lagus, I. s. 206; *Akiander*, Skolverket s. 321; *Alopaeus*, s. 460; *Recke-Napiersky*, III. s. 71; *Leinberg*, Dissertationes s. 468—469; *Napiersky*, III. s. 35; Nova litteraria Maris Baltici 1706 s. 340.

Lundeen, Johannes**Aboensis 10/8 1695.**

Eräs Johan Laurentii Lundeen Aboens. opiskeli Turun akate-
miassa Laguksen mukaan 1695—1696. Toinen Johan Lundeen kir-
joitettiin Turun akatemian kirjoihin 1703—1704. Lagus arvelee eri
henkilöiksi. Mahdollisesti sama?

Jättää 17/8 1695 päivätyyn stipendianomuksen Tarton yliopiston
konsistorille, missä valittaa köyhyyttensä (Konsist. ptk. 19/8 1695).

Kirjoittaa kreikankielisen onnittelun prof. D. Sarcoviuksen vir-
kaanasettajaisiin 1695. Onnittelukirjoitus painettu Tartossa 1695.
T.K.K.

Kirjoittaa yhdessä ylioppilas Ericus Casteliuksen (kts. tätä)
kanssa ruotsinkielisen sururunon professori Crispinus Jernfeldin
hautajaisiin Tartossa 1696. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.;
T.K.K.

Myöhempiä elämänvaiheita ei tunneta.

Lagus, I. s. 278, 322.

Lynconius, Henricus**Ingermannus 18/2 1693.**

Eräs Henricus Lyncelius anoo stipendiä ja luvataan se hänelle
syyslukukaudeksi 1693. Sitä ennen annettiin hänelle 1 1/2 Rt. fiskuk-
sesta (Konsist. ptk. 19/6 1693).

Sama Henricus Lyncelius anoo uudestaan stipendiä 1696 (Kon-
sist. ptk. 18/1 1696).

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Malm, Laurentius Petri**Wekelaxensis 6/4 1691.**

Syntynyt Vehkalahdella 2/1 1668. Lähti Tallinnaan, missä hän
oli kaksi vuotta kotiopettajana kirkkoherra Abr. Ruuthin perheessä.
Vormsin kirkkoherra 1695. Pakeni 1710 Ruotsiin, missä tuli v. 1714
Klockriken kirkkoherraksi Linköpingin hiippakunnassa ja sitten
1725 Södra Vin kirkkoherraksi samassa hiippakunnassa. Kuoli
v. 1749.

Livonica II. 35. R.V.A.; *Paucker*, s. 317; *J. I. Hähl*, Linköpings
stifts herdaminne II. s. 363; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines
s. 24.

Masalinus, Ericus Petri**Ingermannus 25/2 1692.**

Nähtävästi Tyrön [Inkerinmaalla] kirkkoherran Petrus Christierni M:n poika, joka oli aikanaan opiskellut Tarton yliopistossa (kts. tätä nimellä Petrus Christierni) ja sitten Turussa 1659—1660.

Kirjoittaa v. 1694 onnittelukirjoituksen Henrik Johannis Kors'in väitöskirjaan (kts. tätä).

Hän palvelee jonkin aikaa Kambian seurakunnan apulaispappina, on sitten useita vuosia Eestin aatelislippukunnan pappina ja kutsutaan v. 1723 Paidelinnan kirkkoherraksi. Pauckerin tiedonannon mukaan on hän kuollut saman vuoden loppupuolella.

Akiander, Ingermanland s. 82; *Bergholm*, s. 847; *Paucker*, s. 240; *Bienemann*, Die Katastrophe der Stadt Dorpat s. 68, 74; *Napiersky*, III. s. 66 (paljon tietoja Erik M:sta); *Cederberg*, Baltian suomalaisen aines s. 24.

Masalinus, Johannes Petri**Ingermannus 25/2 1692.**

Nähtävästi edellisen veli.

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Masalinus, Petrus Petri**Ingermannus 24/2 1696.**

Nähtävästi edellisten veli.

Opiskeli Tartossa jumaluusoppia 1698.

Petrus M. anoo stipendiä vuonna 1697.

Eräs Petrus M., joka oli syntynyt 1676 ja palvellut pappina ison vihan aikana, sai 1722 valtakirjan Perniön 2:ksi kappalaiseksi. Kuoli 1756.

Akiander, Ingermanland s. 82; *Strandberg*, I. s. 406; *Bergholm*, s. 851; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 5; *Cederberg*, Vanhan-Suomen ja muun Suomen välinen yhteys Uudenkaupungin rauhan jälkeen s. 55.

Mennander, Johannes**Austro-Finlandus 2/9 1699.**

Ehkä sama, joka on ylioppilaana Turussa 1694—1695 ja taas 1700—1701. Voisi ehkä siinä tapauksessa olla arkkipiispa Mennan-

derin setä Jonas M., joka kuoli Pirkkalan kirkkoherrana 1719. Muuta Männäisten sukuun kuuluvaa tämännimistä henkilöä eivät sukutaulut tähän aikaan tunne.

Anoo stipendiä korkealentoiseen tyyliin kirjoitetulla anomuskirjalla syksyllä 1699 (Konsist. ptk. 27/10 1699).

Tallinnassa oli 1699 rehtorina ja pappina arkkipiispan isä Andreas Mennander. Hänestä tulee aikanaan Vigalan seurakunnan kirkkoherra, pakenee Tukholmaan v. 1710 ja tulee Ilmajoen kirkkoherraksi 1724.

Lagus, I. s. 271, 306; *Revalia litterata* 1699 s. 12; *Juho Rud. Forsman*, Kaarle Fredrik Mennander ja hänen aikansa; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 31.

Mether, Johannes

Ingermannus 9/9 1691.

Oli Sortavalan pormestarin, rajainspehtori Johan Laurinpoika Metherin († 1697) poika ja syntynyt 1672.

Kirjoitettiin vuonna 1687 Turun akatemian kirjoihin.

Oli opponenttina 25/11 1691 ensimmäiselle ja 4/5 1692 viimeiselle jakeelle prof. Gabriel Sjöbergin *Exercitationes academicae*.

Väitteli Tartossa 28/9 1694 prof. Gabriel Sjöbergin esimiehyydellä väitöskirjalla »*Dissertatio academica de Amicitia*» (Dorpati 1694), 4:o. T.K.K. Merkitsee silloin itsensä karjalaiseksi. Väitöskirjaan on onnittelurunon kirjoittanut Andreas Westerman.

Kirjoitti onnittelukirjoituksen Ericus [Johannis] Albogiuksen väitöskirjaan 1693 (kts. tätä), jolloin merkitsi itsensä Careliensis.

Kirjoitti hepreankielisen onnittelukirjoituksen professori Gabriel Skraggelle tämän astuessa yliopiston rehtorin toimeen 1693. Runo painettu Tartossa. 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

Syytettiin vuonna 1695 tappelemisesta Tartossa. (Selityskirjelmä, Acad. Dorpat. R.V.A.).

Mainitaan lastenopettajana, pitäjän koulumestarina Kurkijoella 1693 ja on mahdollisesti ollut siellä papillisissa toimissa. Sittemmin Nevanlinnan koulun rehtorina 1696—1699. Viipurin läänin kaksinnusratsurykmentin kirjuri. Kapteeni. Helsingin raatimies ja kämnerioikeuden esimies jo 1722. Tilanomistaja Helsingin pitäjässä. Kuollut Lammilla 1750.

Akiander, Ingermanland s. 96; *Lagus*, I. s. 230; *von Bonsdorff*, Nyen och Nyenskans s. 448; *Leinberg*, *Dissertationes* s. 471; *Wilsk-*

man, Släktbok II. p. 746—747; *Simolin*, s. 247; *Recke-Napiersky*, IV. s. 200.

Mether, Hinricus

21/1 1699.

Edellisen veli.

Syntynyt Karjalassa 1683.

Meni sotapalvelukseen 1699. Joutui vangiksi Narvan antautumisessa 1704 ja vietiin Siperiaan. Palasi sieltä 1722. Turun jalkaväkirykmentin kapteeni 1724. Osallistui 1741—42 vuosien sotaan. Oli pikku vihan aikana venäläisten määräämänä Uudenmaan ja Hämeenläänin laamannina. Kuollut 1745.

Wilskman, Släktbok II. p. 739; *Lewenhaupt*, II. s. 455; *Lindeqvist*, Pikku vihan aika Suomessa s. 26.

Molénus, Ericus Erici

Careliensis 26/9 1695.

Nähtävästi Räisälän kirkkoherran Ericus Erici M:n (kuollut ilmeisesti v. 1688) poika.

Opiskeli vielä 1698 jumaluusoppia Tartossa. Dorpatum litteratum 1698 merkitsee hänet viipurilaiseksi.

Palveli kirkkoherran apulaisena Helmen seurakunnassa Eestissä ja sitten sotapappina Baltiassa.

Akiander, Herdaminne II. s. 246; *Lagus*, I. s. 150; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 6; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 24.

Molénus, Samuel

Wiburgensis 27/4 1691.

Mahdollisesti Säamingin kirkkoherran Matthias M:n (kuolleena jo 1680) poika ja tämän edeltäjän Samuel Krogeruksen tyttärenpoika. Opiskellut Upsalassa.

Hänelle luvattiin konsistorin kokouksessa 11/12 1691 stipendi »efter dess proberade capacitet och skicklighet», niinpian kuin joku tulee avoimeksi. Siihen mennessä oli hänelle annettava 1 Rt. fiskuksesta (Molleniuksen päiväamätön anomuskirjelmä ja merkintä siihen. R.V.A.).

Säämingin kappalainen 1697—1714. Piispa Gezelius nuorempi suosittelee häntä Ristiinan kirkkoherran virkaan v. 1714 sanoen, että hän »studerat vid Upsala och Dorpats universiteter och sedan i 18 år förestått den lilla lägenhet han nu innehafver samt har vid prestmöten visat prof på god lärdom och varit förnöjd, ehuru han mycket torftig och barnlastad sitter».

Akiander, Herdaminne II. s. 338; *Neovius*, s. 716—717.

Mollerus, Arvidus

Dorpatens-Livonus 22/5 1691.

Oli entisen sotakomissaarin, tilanhoitaja Christianus M:n (suomalainen, Padasjoelta kotoisin, † 1711 Suomessa) poika, synt. 1674.

Hakee syksyllä 1694 stipendiä (Konsist. ptk. 7/11 1694).

Puolusti 9/3 1695 prof. Michael Daun esimiehyydellä väitöskirjaa »*Exercitatio academica de astrologia judiciaria*». T.K.K.

Kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon Nicolaus Limatiuksen (kts. tätä) maisterinvihkijäisiin 1693. Painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoittaa latinankielisen onnittelurunon prof. Gabriel Skraggen astuessa Tarton yliopiston rehtorin toimeen 1693. Runo painettu Tartossa. 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

On vuonna 1694 kirjoittanut latinankielisen valittelurunon prof. Olof Hermelinin kuolleen pojan Jonas H:n hautajaisiin. Runo painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Kirjoittaa 1694 latinankielisen omistuskirjoituksen And. Melitzin väitöskirjaan »*De lege naturali*». U.Y.K.

Kirjoittaa 1696 latinankielisen onnittelurunon H. Chr. Wagnerin väitöskirjaan.

On vuonna 1696 muutamien muiden kanssa yhdessä kirjoittanut ja julkaissut valittelurunon prof. Crispinus Jernfeldin kuoleman johdosta. Runo painettu Tartossa, 4:o. T.K.K.

On vuonna 1696 kirjoittanut onnittelurunon Reinhold Joh. Boismanin väitöskirjaan. (kts. tätä).

Oltuaan apuopettajana Tarton yliopistossa vuodesta 1696 hän tuli Tarton koulun rehtoriksi 1698, pakeni Ruotsiin, mistä palasi 1701 ja oli seuraavasta vuodesta lähtien Tallinnan kimnaasin oikeustieteen ja matematiikan lehtorina vuoteen 1710, jolloin pakeni Suomen kautta Ruotsiin. V. 1717 hän tuli käytännöllisen filosofian professoriksi Lundiin, missä virassa pysyi vuoteen 1743 ja kuoli 6/4 1758.

On kirjoittanut »Fata Dorpati. Den i förra tiden namnkunniga Lifländska staden Dorpats öde» (Wästerås 1755) ja »Kort beskrifning öfwer Estland och Lifland» (Wästerås 1757).

J. J. v. Döbeln, Regiae Academiae Lundensis historia. Continuatio. *Recke-Napiersky*, III. s: 244—245; Saman täydennysvihko II. s. 49—50; Biographiskt Lexicon 9 s. 122—133 (Upsala 1843).

Mondelius, Petrus

Ingermannus, in Octobri 1690.

Nähtävästi sama, joka kirjoitettiin Turun akatemian kirjoihin 1692. Oli Nevanlinnasta kotoisin.

Mahdollisesti Tyrön kappalaisena 1695 ja sieltä siirtynyt Nurmekseen, missä kuoli 1728.

Lagus, I. s. 259; *Akiander*, Ingermanland s. 82; *Akiander*, Herdaminne II. s. 97; *Cederberg*, Jaakko Stenius vanhempi s. 75.

Neiglick, Joachimus

Carelius 6/9 1697.

Ilmeisesti Kiteen kirkkoherran Georgius N:n poika. Mainitaan v. 1711 kirkkoherran apulaisena Kiteellä. Pakenee venäläisten tieltä ja on v. 1711 Rantasalmella, missä hänen vaimonsa Anna Montana s.v. on kuollut.

Tuli v. 1728 Kiteen kappalaiseksi ja oli Kiteellä kirkkoherrana 1736—1744.

Akiander, Herdaminne I. s. 372, 373, 380.

Nygreen, Johannes

Neovia-Ingermannus 25/11 1692.

Kutsutaan Turun yliopiston matriikkelissa nimellä Nyengren. Oli Nevanlinnasta kotoisin ja kirjoitettu Turun yliopiston matriikkiin 1689. Mainitaan opiskelevan Turussa 1690.

On Turussa ollessaan kirjoittanut hautausrunon ent. asessorin Nicol. Lietzenin ja hänen vaimonsa Margaretha Ekebomin sekä heidän poikansa, tuomari Nicolaus Lietzenin hautajaisten muistoksi 21 p. helmikuuta 1692. Runo painettu luultavasti Turussa. Merkitsee silloin nimekseen Johan NyGreen. Neov. Ingerm.

Opiskeli vielä tammikuussa 1693 Tartossa viettäen juopottelevaa elämää (valituskirjelmä R.V.A.). Seuraavana syksynä hänet rele-

geerattiin, josta Tarton yliopiston johto ilmoittaa Turun yliopiston konsistorille. Oli erikoisesti loukannut yliopiston rehtoria. (Rehtori G. Skragge Narvan superintendentille ja konsistorille 25/11 1693. R.V.A.)

Kirjoitti 28/1 1693 onnittelurunon Laurentius Salviuksen väitöskirjaan. U.Y.K.

Valkeasaaren varakirkkoherrana Inkerinmaalla. Pakeni Suomeen 1702. Vormsin vikarius 1710. Myös pappina epäsäännöllinen elämäntavoiltaan.

Lagus, I. s. 236; *Paucker*, s. 318; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 29.

Pacquilinus, Josephus Simonis

Ingermannus, in Augusto 1690.

Opiskeli 1698 Tartossa lakitiedettä.

Kuuluu inkeriläiseen kansakuntaan ja on Nevanlinnasta kotoisin (Neoviensis). Nimi merkitään myös Paqvilin.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698 s. 6.

Pistolenkors, Georgius Ernst

Nobilis Suecus in Augusto 1690.

Mahdollisesti Säämingin Aholahden omistajan, Karjalan ratsujoukon everstin Yrjö P:n poika. Käytettävänä olevat lähteet mainitsevat, että mainitulla everstillä oli Gustaf-niminen poika, joka muutti Liivinmaalle, meni siellä naimisiin ja jätti jälkeensä lapsia. Elgenstierna arvelee, että nimet Gustaf ja Georgius olisivat sekoittuneet toisiinsa.

Elgenstierna, V. s. 736; *Wasastjerna*, *Ättartaflor* II. s. 192; *H. N. von Pistohlkors*, Nachrichten über die Adelsgeschlechter Scott of Craighall, Pistolekors und von Pistohlkors s. 160. (Forbushof 1914); *Cederberg*, Vanhan-Suomen ja muun Suomen välinen yhteys s. 51.

Pomerius, Johannes

Wiburgensis 17/4 1696.

On oman ilmoituksensa mukaan vihitty papiksi v. 1697.

Oli Ristiinan kappalaisen Laurentius Gabrielis Pumalensiksen (kts. tätä) poika ja synt. 1671. Nimi on tietenkin luettava P o m e l i u s. Hän kantaa teinirahoja Kiteellä 1698 ja lienee samoihin aikoihin tullut Kiteen kappalaiseksi, ehkä Matkaselän ja Ruskealan puolella. Vuonna 1700 pidetyssä piispantarkastuksessa mainitaan hänet Kiteellä kappalaisena. Sodan aikana oli hän pakomatalla 12 vuotta mm. Pohjanmaalla, palvellen siellä useita seurakuntia. V. 1723 pyytää Joakim Neiglick päästä Kiteen kappalaiseksi, koska ent. kappalainen Johan Pomelius »ei sodan aikana eikä rauhan palattua ollut tullut hoitamaan virkaansa». P. mainitaan Pielavedellä pappina 1714, on sitten 1723 Lapveden varakirkkoherrana ja tulee Pielisjärven kirkkoherraksi 1731, missä toimessa kuolee 1738.

Akiander, Herdaminne I. s. 466; II. s. 164; *Neovius*, s. 717; Kiteen seurakunta; *Cederberg*, Jaakko Stenius vanhempi s. 71—74; vapaa-herra Tor Carpelanin tiedonannot; Pomoeliuksen päiväämätön anomus (vuodelta 1722?) piispa Gezeliukselle. Alop. kok. Porvoon tuomiok. arkistossa.

Possenius, Andreas

Finlandus 14/4 1698.

Eberhard mainitsee tunnetussa luettelossaan Tartossa v. 1698 erään viipurilaisen ylioppilaan Nicolaus Posseniuksen, joka opiskeli jumaluustiedettä. Tarkoittaako hän kenties Andreas P:tä vai jotakin toista mahdollisesti tuntematonta henkilöä?

Andreas P. oli Petter Possen poika Rantasalmelta, synt. v. 1670. *Akianderin* tiedonannon mukaan vihittiin hänet papiksi v. 1700, *Manninen* ilmoittaa, että hän 1704 tuli Liperin kirkkoherran Sidensnören apulaiseksi ja tämän lasten opettajaksi. Ilomantsin papiston apulainen oli hän 1710 ja vuodesta 1711 armovuodensaarnaajana Liperissä sekä s.v. seurakunnan kappalainen. Vuodesta 1715 siellä kirkkoherra, kunnes vakinainen kirkkoherra palasi seurakuntaan v. 1721. Uudestaan kirkkoherrana vuodesta 1725 kuolemaansa asti v. 1740.

Akiander, Herdaminne II. s. 13, 18; *Manninen*, Liperin seurakunnan historia s. 107—111; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 6.

Rautzius, Caspar

Ei ole matrikkelissa. *Eberhard* mainitsee hänet turkulaiseksi ja opiskelevan jumaluusoppia. Elämänvaiheet tuntemattomat.

Eberhard, Dorpatum litteratum 1698 s. 7.

Reuter, Henricus

Tavastia-Finlandus 21/7 1700.

Mahdollisesti sama, joka vuosina 1696—97 on merkitty Turun yliopiston kirjoihin ja uudelleen v. 1702 on Turussa, ollen respondentina s. v. Oli syytettynä v. 1700 Turussa siitä, että oli paljastanut miekkansa, samoin v. 1706 kirkkoherra Florinin auttamisesta.

Lagus, I. s. 283—284.

Rezelius, Elias

Ingermannus 29/3 1697.

Opiskeli v. 1698 Tartossa jumaluusoppia.

Soikkinan kirkkoherran Jonas Eliae R:n poika. Merkittiin 1703 Turun akatemian kirjoihin ja oli siellä stipendiaattina vuosina 1706—1709. »Pernovia adventit.»

Anoo stipendiä 1/11 1697 ilmoittaen olevansa puutteenalainen ja molemmista vanhemmistaan orpo. (Konsistorin ptk. 10/11 1697).

Kirjoittanut v. 1698 latinankielisen onnittelurunon professori Gabriel Skraggelle tämän tullessa rehtoriksi. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.; T.K.K.

Lagus, I. s. 162—163, 319; *Akiander*, Ingermanland s. 76; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 7.

Riemonius, Thomas Canuti

Wiburg 24/9 1701.

Oli Kymin kappalaisen Canutus Thomae R:n poika. Ilmoituksen mukaan olisi hän myös opiskellut Turun yliopistossa, mutta tiedonanto ei ole todennettavissa. Tuli Valkealan kappalaiseksi 1705. Venäläiset veivät hänet mukanaan 1713. Oli vuodesta 1714 Toksovan kirkkoherrana Inkerinmaalla. (*Akiander* ei mainitse häntä kirkkoherrojen joukossa).

Akiander, Herdaminne I. s. 441; II. s. 381; *Neovius*, s. 697—700; *Väinö Vaara*, Valkealan seurakunnan historia s. 36.

Sarcovius, Carolus Eliae

Aboensis 26/10 1697.

Oli Turun yliopiston kursorin Elias Sarcoviuksen I. Flesk'in poika ja siis professori Daniel S:n veljenpoika.

Opiskeli Turussa 1696—97 ja taas 1703—1707, jolloin usein mainitaan yliopiston pöytäkirjoissa.

Arvattavasti sama, jonka nimeksi Eberhard merkitsee Christianus Sarcovius.

Lagus, I. s. 284; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698, s. 7.

Sarcovius, Johannes

Aboensis, 3/8 1697.

Edellisen veli.

S. kirjoitettiin Turun akatemian luetteloihin 1688—89, väitteli 1695 prof. Laurbecchiuksen esimiehyydellä ja vihittiin papiksi 1697 Turussa, jolloin osoittautui, että hänellä oli erittäin heikot tiedot. Oli jonkin aikaa opettajana Närvan koulussa, missä setänsä oli rehtorina. Oli useita vuosia pappina Tukholman suomalaisessa seurakunnassa, vuodesta 1701 kirkkoherrana. Nimitettiin Vaasan kirkkoherraksi 1709, josta väirasta kuitenkin hänen täytyi väistyä Petrus Brennerin tieltä 1712. Sitten pappina Alundassa Ruotsissa 1714. Oli Upsalan hiippakunnan papiston edustajana valtiopäivillä 1723. Tunnettu kirjallisesta toiminnastaan. Hänen kynäntuotteittensa joukossa myös »suomalainen runo 1694». Kuollut 1731.

Lagus, I. s. 237, 284; *Fant-Lästbom*, Upsala ärkestifts herdaminne I. s. 106.

Sarcovius, Georgius

Ingermanlandus 1/11 1695.

Nowaburassa Inkerinmaalla oli 1689—1695 kirkkoherrana Carolus Caroli Sarcovius. Oliko Georgius S. mahdollisesti hänen poikiansa?

Onko S. se venäläisiä paossa oleva Koprinan kappalainen Yrjö Sarcovius, joka mainitaan Narvassa vuoden 1703 lopulla? Akian-der ei Koprinassa tämännimistä kappalaista tunne.

Kirjoitti muutamien muiden kanssa yhdessä onnittelurunon tilaisuuteen, jolloin Daniel Sarcovius astui filosofian professorin virkaan Tarton yliopistossa v. 1695. Runo painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Lagus, I. s. 143; *Akiander*, Ingermanland s. 87, 78, 80; *Erviö*, Inkerin pappeja s. 207, 211.

Schepperus, Laurentius

Finno, in Septembri 1690.

Kuului inkeriläiseen kansakuntaan (ex Natione Ingermannica), mutta merkitsi nimeensä O. Botthn[iensis].

Elämänvaiheet tuntemattomat.

Schlüter, Petrus

Neoviensis, in Octobri 1690.

Kuului inkeriläiseen kansakuntaan 1691, merkiten nimeensä Ingermannus.

Luultavasti Nevanlinnan raatimiehen Petter Schlüterin († 1695) poika. Kutsuu itseensä Petrus Schlüter junior.

Petrus Schlüter, P. F. Novi-castrensis, kirjoittaa latinalaisen onnittelurunon Johannes Gregorii Gezeliuksen väitöskirjaan 1692. U.Y.K.

Kirjoittanut latinankielisen onnittelurunon professori Gabriel Skraggelle tämän tullessa yliopiston rehtoriksi 1693. Runo painettu Tartossa. 4:o. T.K.K.

Schultz, Johan

Wiburg. 4/7 1706.

Schultz piti »pridie Kal. April.» 1708 puheen »De patientia christiana». Onko puhe tullut painetuksi, on tuntematonta. Prof. Bromsin kutsumakirje on päivätty »V Kal. Aprilis 1708».

Julkaisi v. 1709 respondenttina väitöskirjan »De palpitatione cordis», Pernaviae 1709, 4:o. T.K.K. Kirjaan on liitetty useita omistuskirjoituksia ja onnitteluja.

Johannes Schultz, Carelius-Vib., anoo stipendiä v. 1706 (Konsist. ptk. 24/10 1706).

Schultz on vuonna 1708 kirjoittanut latinankielisen onnittelukirjoituksen Abraham Joh. Dahlmanin (kts. tätä) väitöskirjaan.

Schultz on v. 1709 kirjoittanut ruotsinkielisen onnittelurunon Johannes Elias Pastelbergin ja Martha Elisabeth Skraggen sekä Ericus Notmanin ja Anna Catharina Skraggen häihin. Runo painettu Pärnussa 1709. U.Y.K.; T.K.K.

Schütz, Johannes

Ingermannus 8/4 1696.

Kapriön (Inkerinmaalla) kirkkoherran Johannes S:n poika. Kirjoitettiin Turun akatemian kirjoihin 1693.

Kirjoittaa onnittelukirjoituksen Joachimus Beutheruksen väitöskirjaan »Dissertatio de Messia judaico» 21/1 1692.

Samoin onnentoivotusrunon, kun professori Michael Dau astui rehtorinvirkaansa kesäkuussa 1695. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Johannes Andreas Schütz pitää 22 p. maaliskuuta 1695 julkisen puheen Tarton yliopistossa, jota varten prof. Olaus Moberg on painattanut kutsukirjeen. Puhe ei liene tullut painetuksi. Sen mukaan on Schützin puhetta kuulemassa Johannes Andreas Schütz, (vrt. seur.).

Kirjoittaa sururunon professori Michael Daun puolison Margaretha Lemckenin ja kirkkoherra Andreas Ståhlfootin puolison Maria Lemckenin hautajaisiin Tartossa 1697. Runo painettu Tartossa. T.K.K.

Kirjoittaa saksankielisen onnittelurunon Pastelbergin väitöskirjaan 1/9 1697.

Koulunopettaja Kapriossa 1699.

Lagus, I. s. 266; *Akiander*, Ingermanland s. 95.

Schütz, Johannes Andreas

Dorpatensis 18/7 1692.

Ei voi olla sama kuin edellinen. Sama mies kirjoitetaan uudeen yliopiston kirjoihin 31/1 1702. Merkitään silloin Dorpatolijv[onus]. Onko suomalainen? Elämänvaiheet tuntemattomat.

Sennbergk, Johannes**Nylandus 15/9 1697.**

Oli talonpojan poika Lohjan pitäjän Sierlan kylästä.

Joh. Sennbergius, Lojo, kirjoitetaan Turun yliopiston luetteloihin 1694—1695. Katoaa näkyvistämme, mutta syksystä 1697 opiskelee Tartossa suuressa köyhyydessä Johannes Sendberg-niminen ylioppilas, joka kaksikin kertaa anoo stipendiä. (Konsist. ptk. 27/10 1697 ja 6/5 1698).

Keväällä 1700 kertoo Johannes Senbergh, että hän mitä suurimman köyhyyden pakoittamana on ollut lähes kaksi vuotta akatemiasta poissa toimien kotiopettajana maalla. Nyt on hän jälleen palannut opiskelemaan ja pyytää stipendiä. (Konsist. ptk. 25/5 1700).

Vuonna 1708 lähettää ent. sotapappi Johan Sennberg Tarton yliopiston konsistorille anomuksen, missä mitä suurimmassa hädässä ollen pyytää stipendiä. Hän on palvellut sotapappina, ollut armeijan päämajassa suomalaisten, eestiläisten ja lättiläisten pappina, mutta ottanut eronsa ja palannut Pärnuun. (Konsist. ptk. 18/6 1708).

Kysymys on nähtävästi samasta henkilöstä.

Lagus kertoo hänen palvelleen eversti Brandtin rakuunoissa Liivinmaalla, joutuneen venäläisten vangiksi ja viedyn Moskovaan, mutta karanneen. Hän tuli Paidelinnan papiksi 1712, pakeni Suomeen 1715 ja tuli 1716 Lohjan kirkkoherraksi. Laguksen mukaan hänet, syytettynä salaisista hankkeista, teljettiin Turun linnaan ja kuljetettiin Siperiaan. Tiedossa on, että hän oli sattunut ristiriitaan sotaviskaali Arvid Ljetzenin kanssa ja syytti tätä rahvaan sortamisesta. Rauhan jälkeen palasi hän Venäjältä. Kuningas käskää v. 1723 Turun tuomiokapitulia auttamaan Sennbergiä sopivaan kirkkoherrakuntaan. Tätä hän tuskin lienee saanut. Kuoli Turussa kesäk. 1726 ja määräsi omaisuutensa Turun hospitaalille.

Lagus, I. s. 273; *Tor Carpelan*, Åbo donatorer s. 19—20; *Neovius*, Lojo sockens kyrkliga förhållanden II. s. 136—139.

Siggonius, Matth.**Ingermannus 17/3 1692.**

Ehkä Novasolkan kirkkoherran Carl S:n poika. Oli Narvan ruotsalaisessa koulussa kolleegana vuosina 1696—1699. On varmaan sama mies, joka suuren Pohjan sodan aikana on eskadroonan pap-

pina Henning Rudolf Hornin rykmentissä ja myöhemmin tulee Skuoritsan kirkkoherraksi Inkerinmaalle. Elää vielä maalisk. 1727, mutta on syysk. 1728 vainajana.

Akiander, Ingermanland s. 94; *Erviö*, Inkerin pappeja s. 208, 212. Herra Oscar Körberin tiedonanto julkaisijalle.

Strandenius, Andreas

Vib. 9/3 1695.

Hänen stipendianomuksensa esitettiin yliopiston konsistorille 1/7 1695.

Nähtävästi sama, joka v. 1699 kirjoittaa onnittelukirjoituksen Abrah. Carsteniuksen (kts. tätä) väitöskirjaan ja merkitsee itsensä silloin Vib[urgensis], V[erbi] D[omini] M[inister] Kexholm[ensis].

Raudussa oli kappalaisena v. 1705 (!) Anders Str., joka sitten tuli Käkisalmeen ja kuoli siellä 1709. Nähtävästi yllämainittu.

Akiander, Herdaminne, I. s. 371, II. s. 231; *Leinberg*, Dissertationes s. 476.

Stählfoot, Reinholdus Johannes

Livonus 9/10 1703.

Arvattavasti Röngun (Ringen) seurakunnan (Liivinmaalla) kirkkoherran Andreas St:n poika. Isä oli Suomesta kotoisin, opiskellut Turussa ja tullut Liivinmaalle ilmeisesti 1680-luvulla. Isä kuoli v. 1715.

Pojan vaiheet ovat meille tuntemattomat.

Lagus, I s. 163; *Cederberg*, Baltian suomalainen aines s. 35.

Swensche, Johan

2/10 1697.

Onko mahdollisesti sama henkilö kuin Johannes Swensk (kts. tätä), joka niin muodoin v. 1697 uudestaan olisi merkitty yliopiston kirjoihin?

Kirjoittaa onnittelukirjoituksen Andreas Kemmerin väitöskirjaan 1698 (kts. tätä).

Leinberg, Dissertationes s. 473; *Bienemann*, Die Katastrophe der Stadt Dorpat s. 66.

Swensk, Benedictus Johannis**Ingerman 4/2 1691.**

Merkitsee nimensä siinä anomuskirjassa, joka esitettiin yliopiston konsistorille 1/7 1695, Swenscke l. Swensche.

Ilmoittaa anomuskirjelmässä, joka esitettiin yliopiston konsistorille 19/8 1695, että kuudestoista vuosi on menossa hänen isänsä kuolemasta.

Swensk, Johannes**Ingermannus, in Septembri 1690.**

Mahdollisesti edellisen veli. Merkitsee nimekseen konsistorille jätettyyn anomuskirjaan v. 1699 Swensche.

Tullut Nevanlinnan koulusta ja merkitty Ingermannus. Ylioppilas Upsalassa 10/7 1689. Kirjoitettu Turun yliopiston kirjoihin lukuvuonna 1689—90.

Palveli 4 vuotta Nöön (Nüggen) seurakunnan apulaisena. Saa 11/3 1699 valtakirjan Kodaveren kirkkoherraksi. (Valtakirjasta on jäljennös Livonica II. 145—146. R.V.A.).

Rykmentin pappina Tartossa vuodesta 1697. Oliko myöhemmin Windaun kirkkoherra?

Lagus, I. s. 243; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 8; *Napiersky*, IV. s. 64; *Bienemann*, Die Katastrophe der Stadt Dorpat s. 66, 70.

Thoranius, Arvidus**14/3 1699.**

Oli Sortavalan kirkkoherran Martti Th:n poika.

Vihittiin papiksi 1700, oli pataljoonan saarnaajana ja Ilmeen kappalaisena 1703—1705, sitten Kymin kappalaisena jonkin aikaa ja siellä kirkkoherrana 1722—1743, jolloin venäläinen kenraalikuvernööri von Campenhauseen nimitti hänet Tohmajärven kirkkoherraksi. Sittenkuin »laillisesti» nimitetty kirkkoherra oli häätänyt Thoraniuksen pois Tohmajärveltä, tuli tämä Puumalan kirkkoherraksi, missä virassa kuoli 1749.

Akiander, Herdaminne I. s. 439, 441; II. s. 184 356—357; *Neovius*, s. 476, 478, 721; *Saarenselkä* (*Cederberg*), Piirteitä Tohmajärven seurakunnan kirkollisista oloista s. 142—144

Thorwest, Laurentius

In Novembri 1690.

Oli Turun porvarin ja kauppamiehen Herman Thorwöstin († 1685 tai 1686) poika.

Opiskeli Turussa 1684—1685. Sitten myös Upsalassa 1696, jolloin matrikkeliin on merkitty »accessit ex academia Dorpatensi».

Kirjoittanut latinankielisen onnittelurunon tilaisuuteen, jolloin professori Laurentius Micrander astui yliopiston rehtorin toimeen 1691. Runo painettu Tartossa. U.Y.K.; T.K.K.

Samoin latinankielisen onnittelurunon prof. Gabriel Skraggen astuessa Tarton yliopiston rehtorin toimeen 1693. Onnittelukirjoitus painettu Tartossa. 4:o. U.Y.K.; T.K.K. Tekijän nimi kirjoitetaan silloin Thorwöste.

On v. 1694 kirjoittanut onnittelukirjoituksen Georgius Havemanın (kts. tätä) puheeseen »Oratio de Wiburgo».

Mainitaan vuosina 1697—1700 välskärinkisällinä Turussa.

Carpelan, Åbo i genealogiskt hänseende s. 101—102; *Lagus*, I. s. 208; *Leinberg*, Orationes s. 284.

Timmerman, Ericus

11/11 1691.

Theol. studiosus.

Pyrkii yliopiston sihteerin apulaiseksi v. 1694 (Konsist. ptk. 7/1 1694).

Kirjoittanut latinankielisen onnittelukirjoituksen Gabriel Skraggelle tämän astuessa yliopiston rehtorin toimeen 1693. Runo painettu Tartossa. 4:o. U.Y.K.; T.K.K.

Kirjoitti onnittelukirjoituksen Ericus [Johannis] Albogiuksen väitöskirjaan 1693 (kts. tätä). Kutsuu itseään Neov[ia] Ingerm[anus].

Kirjoittanut muistorunon Tarton käskynhaltijan G. A. Strömfeltin puolison Christina Elisabeth Tauben hautajaisiin 1697. Runo painettu Tartossa 1697. T.K.K.

Nähtävästi se Erik Timmerman, joka sitten on kirkkoherrana Kambiassa ja Wastseliinassa Liivinmaalla, kuollut 1725. Oli nähtävästi vuoden 1710 jälkeen paossa Ruotsissa, missä hänen poikansa Arvid Zimmerman, sittemmin tunnettu venäläisten määrää-

mänä laamannina pikku vihan aikana ja Turun rauhan jälestä Vanhan-Suomen laamannina, on syntynyt.

Leinberg, Dissertationes s. 471; *Bienemann*, Die Katastrophe der Stadt Dorpat s. 68; *Napiersky*, IV. s. 71.

Timmermann, Petrus, P. F.

Vijb. Carel. 2/10 1694.

Oli ilmeisesti Viipurin raatimiehen Petrus Timmermannin poika. Syntyi 10/1 1676 Viipurissa.

Konsistorin kokouksessa 13/10 1694 esitetään hänen nöyrä stipendiä koskeva anomuskirjelmänsä.

Pitää 15/8 1696 puheen Tarton yliopistossa. Prof. Dau on kirjoittanut tilaisuutta varten kutsumakirjeen. Puhetta ei liene painettu.

Kirjoittaa onnittelukirjoituksen Andreas Kemmerin väitöskirjaan 1698 (kts tätä).

Opiskelee 1698 Tartossa lakitiedettä.

Oli Pärnun kaupungin sihteerinä 1702—1711.

Rumth, Viborgs stads historia s. 1105; *Leinberg*, Dissertationes s. 473; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 8.

Tolliander, Martinus

Carelius 17/3 1691.

Oli Tohmajärven kirkkoherran Clemens T:n († 1685) ja Helena Martintytär Fabritiuksen poika.

Hänelle luvattiin konsistorissa elokuussa 1692 beneficium regium ansion mukaan.

1/12 1691 luvattiin hänelle joku apuraha, jos fiskuksessa jotakin on. T. mainitsee tällöin kirjoitetussa anomuskirjassa, että hänen molemmat vanhempansa ovat kuolleet.

Hänelle annettiin 19/12 1691 fiskuksesta 2 Rt.

Mainitaan jo 1695 Tohmajärvellä apulaispappina, tuli seurakunnan vakinaiseksi kappalaiseksi nähtävästi ennen isoa vihaa ja kuoli siinä virassa 1721.

Akiander, Herdaminne II. s. 363; *Saareseppä (Cederberg)*, Piirteitä Tohmajärven seurakunnan kirkollisista oloista s. 109; *Neovius*, s. 593; *Livonica* II. 627. R.V.A.

Ursinus, Nicolaus**Wiburgensis 20/10 1698.***Ante in Academia Aboensi.*

Viipurin kimnaasin lehtorin, sittemmin Rantasalmen kirkkoherran, maisteri Jakob U:n poika. Syntynyt Viipurissa 1674 (?).

Merkitty Turun akatemian kirjoihin 1695.

Anoo stipendia itselleen joulukuussa 1698 (Konsist. ptk. 3/12 1698).

Kirjoittaa v. 1699 onnittelukirjoituksen Abrah. Carsteniuksen (kts. tätä) väitöskirjaan.

Pataljoonan saarnaaja 1700. Savon jalkaväkirykmentin saarnaaja 1708. Seurasi Kaarle XII:ta Benderiin ja oleskeli siellä vuoteen 1715. Arnäsin kirkkoherra Ångermanlandissa 1716. Kuoli 1724.

Akiander, Herdaminne II. s. 207; *Lagus*, I. s. 281; *Leinberg*, Dissertationes s. 476; *Bygdén*, Hernösands stifts herdaminne I. s. 84.

Wacchlinius, Ericus**Viburg. 4/7 1706.**

Eräs Ericus Wackelenius mainitaan Tyrön [Inkerinmaalla] kapalaisena 1685—1690. Oliko viimeksimainittu Ericus Wacchliniuksen isä? Thomas Eriki Wackelenius mainitaan jälleen Kosemkinan varakirkkoherrana 1687—1695. Onko Ericuksen veli?

Ericus Wacchlinius, Viburgo-Carelius, anoo stipendia syksyllä 1706.

Nähtävästi sama, joka kirjoitettiin Turun akatemiaan 1712 ja Upsalan akatemiaan seuraavana vuonna.

Lagus, I. s. 351; *Neovius*, s. 678; *Akiander*, Ingermanland s. 82.

Wallstrenius, Simon Georgii**Wijburgensis 9/12 1692.**

Hänen stipendia koskeva anomuskirjansa esitettiin konsistorille 21/4 1694. R.V.A.

On kirjoittanut Tartossa 21/5 1694 päivätyyn onnittelukirjoituksen Georgius Havemanin (kts. tätä) puheeseen Oratio de Wiburgo.

Leinberg, Orationes s. 284.

Wendalius, Gregorius

26/4 1699.

Mahdollisesti Ilomantsin kirkkoherran Gregorius V:n poika.

Akiander, Herdaminne I. s. 247.

Willander, Andreas

Savolaxensis 24/3 1696.

Kuopion kirkkoherran Israel W:n († 1693) poika. Mainitaan olleen ylioppilas Georgius Kyanderin (kts. tätä) sukua, s.o. Willanderin äiti oli Kyanderin serkku.

Opiskeli v. 1698 Tartossa jumaluusoppia.

Nähtävästi sama A. Willander, Viburgensis, joka v. 1699 on kirjoittanut onnittelukirjoituksen Abrah. Carsteniuksen (kts. tätä) väitöskirjaan.

And. I. Willander on jättänyt kaksi anomusta, toisen konsistorille, toisen »teologian professorille» (Konsist. ptk. 10/5 1696).

Lienee sama Anders Willander, joka v. 1702 tuli N. Cronmanin rykmentissä eskadroonan saarnaajaksi.

Leinberg, Dissertationes s. 476; *Eberhard*, Dorpatum litteratum 1698 s. 9; *Akiander*, Herdaminne I. s. 428—429; *Bergholmin* Suku-kirjaan liitetyt käsikirjoitetut muistiinpanot. S.V.A.

Willander, Georgius

22/2 1699.

Olisiko edellisen veli?

Mainitaan 1703 Viipurin triviaalikoulun kolleegana. Otti eron samana vuonna tullen ratsuväen saarnaajaksi.

Akiander, Skolverket s. 328.

Winqvist, Abrahamus

Ei ole yliopiston matrikkelissa.

Satacundensis, Ruovesiensis. Oli Ruoveden kirkkoherran Johannes Winqvistin poika. Kaksi veljeä opiskeli Turun yliopistossa.

Merkittiin Turun yliopiston kirjoihin 1719. Lagus mainitsee hänen myös opiskelleen Tartossa.

Oli Leppävirran kirkkoherrana vuosina 1735—1742. Kuollut täällä 1742.

Lagus, I. s. 368; *Akiander*, Herdaminne II. s. 3.

Referat.

Professor, Dr. A. R. CEDERBERG: *Die finnischen und ingermanländischen Studenten an der Universität Dorpat und Dorpat — Pernau in den Jahren 1632 — 1710.*

Beim Durchgehen der alten Matrikeln der Universität Dorpat und Dorpat — Pernau, die in der Dorpater Universitätsbibliothek erhalten worden sind, ist es leicht festzustellen, wie viele von den Studenten, die in den Hörsälen dieser Universität Unterricht genossen haben, aus Gegenden ausserhalb des eigentlichen Baltikums stammen. Ein beträchtlicher Teil von ihnen stammt aus Schweden, viele kommen auch aus Finnland, Ingermanland, den verschiedenen Teilstaaten Deutschlands, aus Dänemark und vielleicht noch anderswoher. Wie Johan Bergman in seiner Übersicht zeigt, ist die Anzahl der Schweden auffallend gross. Nach seinen Berechnungen waren schon während der ersten Wirkungsperiode der Hochschule bedeutend mehr als 400 Studenten aus dem schwedischen Mutterlande gebürtig. Von ihnen stammten nur aus Småland allein beinahe 150, aus Södermanland und Nerike 70, aus Wester-Götland 58 u.s.w. Bergman ist der Ansicht, dass man absichtlich bemüht war der Universität Dorpat Studenten aus Schweden zuzuführen damit sie später Beamte im Baltikum werden sollten. Dieses ist durchaus möglich und es ist ebenso wahrscheinlich, dass ähnliche Bestrebungen auch in Bezug auf Finnland bestanden. Wie schon erwähnt, hat eine ganze Menge finnischer Studenten sowohl in Dorpat — Reval 1632—1665 als später an der Universität Dorpat — Pernau studiert. Jedoch ist es leicht festzustellen, dass die Anzahl der letztgenannten verhältnismässig geringer gewesen ist als die der aus Schweden gebürtigen. Man fragt sich ob es nicht viel natürlicher gewesen wäre, dass man versucht hätte aus Finnland eine grössere Anzahl Studenten herbeizuführen als aus Schweden. Hatten ja die Finnen grössere sprachliche Voraussetzungen in estnischen und ingermanländischen Gebieten zu wirken, und es war natürlich auch leichter aus Finnland nach Dorpat zu reisen als aus Schweden. Aber vielleicht sah man es höheren Orts lieber, dass hauptsächlich Schweden zum Studieren nach Dorpat kamen, und andererseits hatte das eigentliche Schweden grössere kulturelle Möglichkeiten als Finnland Schülermaterial vom eigenen Lande fortzuschicken. Aber, wie gesagt, ziemlich viele Finnen studierten an der »Livländischen Universität« während den genannten Jahrzehnten.

Der Umstand, dass die baltische Nordküste von der Küste Finnlands so leicht zu erreichen ist, hat sicherlich viel dazu beigetragen, dass verhältnismässig so viele Finnen zum Studieren nach Dorpat gingen. Darin liegt die wahrscheinlichste Erklärung der Tatsache, dass so viele Jünglinge aus Usimaa (Nyland) und der Gegend von Wiipuri (Wiborg) — sowie auch aus dem Eigentlichen Finnland — in der Matrikel der Universität eingetragen sind.

Noch natürlicher war es, dass die lehrbegierige Jugend aus Ingermanland zum Studieren nach Dorpat ging. War es doch offenbar die nächste Universität für die Ingermanländer. Wir treffen natürlich auch in Turku (Åbo) Ingermanländer oder aus Ingermanland gebürtige Studenten an, aber es sind ihrer weniger als in Dorpat, dessen Hochschule für die Ingermanländer in jeder Beziehung vorteilhafter war. Dass wir in die hier veröffentlichten Verzeichnisse auch die ingermanländischen Studenten aufgenommen haben, beruht darauf, dass sie, obwohl sie

nicht eigentlich zu den Finnen gehörten, sowohl ihrer Nationalität nach als auch kulturell den Finnen so nahe standen, dass es oft sehr schwer ist zwischen den Finnen und den Ingermanländern zu unterscheiden. Gehörten doch die Provinz Käkisalmi (Kexholm) und Ingermanland lange Zeit auch administrativ zusammen, wie sie sich auch in anderer Hinsicht in einer ähnlichen Lage befanden. Viele finnische Beamte waren in Ingermanland tätig, und es ist ganz natürlich, dass man sie auch weiterhin als zu Finnland gehörig ansehen muss. Zu bemerken ist auch, dass eine ganze Menge schwedischer Beamten in Ingermanland tätig waren. Auch ihre in Dorpat studierenden Söhne sind natürlich in unsere Matrikel aufgenommen worden.

Dagegen sind solche Schweden nicht in die hier veröffentlichten Verzeichnisse aufgenommen worden, die in Dorpat studiert haben und von denen einige sogar später dort als Lehrer tätig waren und die sehr eng mit der Kulturgeschichte Finnlands, in der sie eine bedeutende Rolle gespielt haben, verbunden sind, wie z.B. Johannes Gezelius d.ä. und Mikael Olai Wexionius. Ebenso wenig hat man in den folgenden Verzeichnissen solche, jetzt ganz in Vergessenheit geratene Schweden beachtet, von denen man weiss, dass ihr Lebenswerk später zum grössten Teil dem geistigen Leben Finnlands gewidmet war, wie z.B. den Oberpfarrer von Pietarsaari (Jakobstad), Magister Johannes Georgii Gezelius, der seinen akademischen Grad in Dorpat erwarb, oder den Oberpfarrer von Tohmajärvi, Johannes Laurentii Brobeckius, der auch dort studierte.

Dem Verfasser scheint es wichtig hervorzuheben, dass er, bei der Ausarbeitung der Verzeichnisse, die Ursprünglichen Matrikeln benutzt hat und nicht nur die von Th. Beise herausgegebenen Nachdrucke, die in den Mitteilungen der Gelehrten Gesellschaft in Riga vorliegen (Mitteilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst-, und Kurlands, herausgegeben von der Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der russischen Ostsee-Provinzen VIII und XII), und die in mancher Hinsicht sehr mangelhaft sind.

Bevor der Verfasser zur Besprechung der in Frage stehenden Verzeichnisse übergeht, will er die Aufmerksamkeit des Lesers auf einen Umstand richten, der von Bedeutung ist, nämlich auf die ziemlich grosse Unvollständigkeit der zur Verfügung stehenden biographischen Notizen. Beim Zusammenstellen diesartiger Verzeichnisse, wird einem bald deutlich, dass das Sammeln von Angaben über die fraglichen Personen oft auf grosse Schwierigkeiten stösst. Die originalen, ungedruckten Quellen sind oft sehr mager und fehlerhaft, und man wird mit Bedauern feststellen müssen, dass die Studenten der Zahlungspflicht hinsichtlich gewöhnlichen Gebühren enthoben waren, weshalb sie nicht in den entsprechenden Steuer- und Gebührenlisten aufgenommen sind. Eine Ursache, und zwar eine wichtige, dazu, dass wir die Angaben über so viele Studenten vermissen müssen, ist die, dass viele von ihnen Feldprediger wurden und nie Gemeindeämter erhielten, von deren Inhaber mehr oder weniger vollständige, gedruckte Verzeichnisse vorhanden sind. Beim Ausführen einer Arbeit wie die Vorliegende, fällt es einem auf, wie erstaunlich grosse Lücken es noch gibt auch in den Genealogien finnischer Kulturgeschlechter vom 17. und vom Anfang des 18. Jahrhunderts. Der Verfasser zeigt dieses an Hand von vielen Beispielen und stellt fest, dass es ihm nur geglückt ist von einem Teil — wenn auch von einem sehr grossen — der Studentenschar, deren Namen in den folgenden Verzeichnissen aufgezählt sind,

einigermassen vollständige Angaben in genealogischer Hinsicht zu verschaffen. Dass diese Angaben vielfach sehr viel vollständiger sind als z.B. die von Kustavi Grotenfelt in seinen entsprechenden Verzeichnissen gebotenen und, dass z.B. die Notizen über die wissenschaftlichen Fortschritte der finnischen Studierenden in vielen Fällen die von Strandberg, Akiander und vor allem die von Leinberg gebrachten ergänzen, gereicht natürlich dem Herausgeber der Verzeichnisse gewissermassen zum Trost.

Der Verfasser hat die Matrikeln in zwei Teile eingeteilt, von welchen der erste die Jahre 1632—1665 umfasst, und der zweite die Jahre 1690—1710. Die genannten Zeitperioden unterscheiden sich beträchtlich von einander in Hinsicht auf das Studentenmaterial, besonders was seine Einteilung nach dem Heimatsort betrifft. Ähnlich wie sich die Academia Gustaviana und die Academia Gustavo-Carolina ihrem Grundcharakter und ihrer inneren Struktur nach etwas von einander unterscheiden, wie in der gedruckten Literatur oft nachgewiesen ist, unterscheidet sich auch die an ihnen studierende akademische Jugend etwas von einander. Dieses dürfte aus den folgenden Angaben deutlich hervorgehen.

Während der ersten Periode, 1632—1665, haben im ganzen genommen 193 finnische und ingermanländische Studenten an der Universität studiert. Von ihnen stammen, laut Feststellungen:

Aus Karelien (einschliesslich drei aus der Provinz Savo)	47
» Unsimaa (Nyland)	44
» Turku (Åbo)	16
» Häme (Tavastland)	13
» Pohjanmaa (Ostrobothnia)	13
» Ingermanland	24
» Baltikum	3
» unbekanntem Heimatsort	33
Summa 193	

Im Vergleich mit der früheren zeigt die spätere Periode, wie gesagt, auffallende Verschiedenheiten.

Was diese Periode betrifft, wissen wir, dass in dieser Zeit im Ganzen genommen 112 finnische und ingermanländische Studenten immatrikuliert wurden. Von ihnen stammen:

Aus Ingermanland	37
» Karelien (einschliesslich drei aus der Provinz Savo)	35
» Unsimaa (Nyland)	5
» Turku (Åbo)	13
» Häme (Tavastland)	3
» Pohjanmaa (Ostrobothnia)	2
» Baltikum	4
» unbekanntem Heimatsort	13
Summa 112	

Der Verfasser wünscht besonders hervorzuheben, dass von den Studenten, die er als Balten bezeichnet hat, mit ziemlicher Sicherheit angenommen werden kann, dass sie Söhne finnischer Männer sind. Auch sie sind deshalb in die Zahl der finnischen Studenten mit einberechnet worden.

Es ist auch zu bemerken, dass die, von denen in der Matrikel angegeben steht, dass sie Finnen sind (Finno, Finlandus) und die, deren Heimatsort nicht angegeben ist, aber von denen man hat feststellen können, dass sie zu den Finnen gehören, zu der letzten Gruppe in unserem Verzeichnis gezählt worden sind.

Es ist möglich, dass zu der »finnischen Gruppe« ausdrücklich aus dem Eigentlichen Finnland stammende Studenten gezählt werden sollen.

Es dürfte von Interesse sein festzustellen, aus welchen Gesellschaftsklassen die aus Finnland und Ingermanland gebürtigen Studenten kamen, die während den genannten Zeitabschnitten in Dorpat und Pernau studierten.

Der Umstand, dass in dieser Hinsicht keine genauen Zahlen gegeben werden können, beruht auf der Unvollständigkeit der Angaben, die wir über die immatrikulierten Studenten besitzen.

Was den ersten Stand, die Freimannsklasse, nobiles, betrifft, sind während der ersten Periode genau 20 finnische und ingermanländische Adlige, also mehr als 10 % der Gesamtzahl, immatrikuliert worden. Vielleicht fühlt sich jemand aufgefordert hierzu zu bemerken, dass von finnischen Adligen als solchen kaum die Rede sein kann. Die Sache verhält sich jedoch so, dass mehrere von ihnen ausdrücklich nach ihrem Namen eingetragen haben, oder haben eintragen lassen nobilis finno, finnischer Adliger; welche Tatsache zeigt, dass man damals, wie auch öfters später während der schwedischen Zeit, zwischen den aus Schweden und Finnland gebürtigen Adligen unterschied, wenn auch diese Unterscheidung nur eine rein örtliche Bedeutung gehabt haben dürfte.

Während der späteren Periode finden wir nur drei Adlige, die alle, soviel wir feststellen können, aus Finnland stammen. Die Anzahl ist also um ein Beträchtliches gesunken.

Es besteht kein Zweifel darüber, dass der gelehrte Stand, die Geistlichen und die Lehrer, die bei weitem grösste Anzahl Studenten an die Universität sandte. Ob in dieser Hinsicht ein Unterschied zwischen den beiden Perioden besteht, ist schwer zu sagen. Dagegen scheint es als ob, während der ersten Wirkungsperiode der Universität Dorpat, ein grösserer Prozentsatz aus den Städten gekommen wäre als während der späteren. Es ist leicht möglich, dass während den zwei letzten Jahrzehnten eine grössere Anzahl Söhne unadeliger Beamten die Universität besuchen, als während ihrer früheren Wirkungsperiode. Wegen Fehlen von Angaben können wir nicht sagen, ob unter den Studenten auch zum eigentlichen Bauernstande gehörende Elemente vertreten waren und in welcher Proportion. In keinem einzigen Falle wird gesagt, wie man es zum Beispiel aus Upsala und Turku kennt, dass der Student aus dem eigentlichen Volke stamme.

Wenn man das Studium der jungen Finnen und Ingermanländer verfolgt, die in Dorpat und Pernau studierten, findet man, dass der grösste Teil von ihnen sich dem geistlichen oder dem Lehrerberuf widmeten. Von den in den Jahren 1632—1665 eingeschriebenen Studenten haben nach den Eintragungen zu urteilen, ungefähr 60 den Beruf des Geistlichen oder des Lehrers erwählt. Auf jeden Fall kennen wir um 55 Studierende aus Dorpat, die sich in den Dienst der Kirche be-

geben haben. Der gewöhnliche Fortgang war, dass die jungen Männer in den Dienst der Schule traten oder untergeordnet geistliche Ämter bekleideten, bis sie dann später ordentliche Ämter bekamen. Von den Studenten der späteren Periode sind 40 sicher in den Dienst der Kirche eingetreten, 6 Lehrer werden genannt. Die letzteren Zahlen zeigen also einen etwas grösseren Prozentsatz als die ersteren, was sehr wohl davon abhängen kann, dass die Angaben von der ersteren Periode bedeutend dürftiger sind als die von der letzteren. Wenn die Inhaber von höheren Posten der Administration zu den Juristen gezählt werden, können wir feststellen, dass von den in den Jahren 1632—1665 anwesenden Studenten 8 zu dieser Gruppe gezählt werden müssen; in den Jahren 1690—1710 war die entsprechende Zahl 7. Die nächste Gruppe ist die der Militäre. Ihrer gibt es während der früheren Periode 9, während der späteren nur 2, welche Verschiedenheit ganz einfach davon herrührt, dass sich während der ersten Periode entsprechend mehr adlige Studenten immatrikulieren liessen als während der zweiten. Von den Letzgenannten widmeten sich nämlich prozentuell sehr viele der Kriegerlaufbahn. Die übrigen Berufe sind nach den vorhandenen Angaben zu urteilen schwach vertreten. Während der ersten Periode werden 1 Arzt, ein paar Gutsbesitzer, 1 Gutsverwalter, 1 Fabriksvorsteher erwähnt und 1 der den Kaufmännischen Beruf ergriff. Während der späteren Periode werden ein paar Gutsbesitzer, 1 gelehrter Rats Herr, 1 Amanuens u.s.w. erwähnt.

Der Verfasser richtet dann die Aufmerksamkeit auf das Lebensalter in dem die Studenten ihr Studium begonnen haben. Er stellt fest, dass einige adlige Jünglinge als halbe Kinder zu studieren angefangen haben, wogegen einige von den übrigen Ständen stammende Studenten erst zum Studieren gekommen sind, nachdem sie ein ziemlich reifes Alter erreicht haben. Der Verfasser beleuchtet seine Behauptungen mit Beispielen.

In diesem Zusammenhange zeigt der Verfasser auf die aus dem Kulturleben Schweden-Finnlands wohlbekannte Tatsache hin, dass in alten Zeiten die Sitte allgemein war, dass die Studenten, wie es auch jetzt noch in Deutschland geschieht, von einer Universität zur anderen gehen indem sie ein oder zwei Semester an der einen Universität studieren und dann weiter ziehen um die Vorteile einer anderen Universität zu versuchen. Es gibt sogar unter den hier verzeichneten Studenten Beispiele dessen, dass ein junger Adept der Wissenschaft die von den fünf verschiedenen Universitäten gebotenen Vorteile hat vergleichen können, an denen er studiert hat; Henricus Brüning (Bruningk) hat laut den Angaben, ausser in Dorpat auch in Kiel, Halle, Leipzig und Wittenberg studiert. Zahlreiche Beispiele zeigen, dass die Studenten von Upsala nach Turku (Åbo) oder Dorpat gezogen sind, und umgekehrt, dass Studierende aus Dorpat nach einiger Zeit nach Turku (Åbo) oder Upsala gingen, womöglich noch an beiden Universitäten studierten oder auch noch an einer dritten Universität. Mehrere Beispiele beleuchten diesen, schon früher bekannten Umstand.

Was die absolvierten akademischen Grade betrifft, kann erwähnt werden, dass 9 Finnen und Ingermanländer in den Jahren 1632—1665 die Magisterwürde erlangten, nachdem sie Spezimina verteidigt hatten, die an den betreffenden Stellen erwähnt werden. In den Jahren 1690—1710 ist die entsprechende Anzahl bedeutend grösser. 17 Jünglinge haben in dieser Zeit ihre Dissertationen verteidigt, aber wir fühlen uns berufen an einen von ihnen zu zweifeln, trotz der detaillierten Angaben Leinbergs.

Der Verfasser richtet dann sein Interesse auf die Frage nach den Möglichkeiten der Feststellung welche Ursachen es bewirkt haben, dass so viele finnische und ingermanländische Studenten ihr Studium an der Universität Dorpat und Dorpat-Pernau aufgenommen haben. Hierbei ist offenbar der Einfluss alter Traditionen und Verwandtschaftsverhältnisse wirksam gewesen. Der Verfasser belegt mit vielen Beispielen, was Verwandtschaftsverhältnisse in dieser Hinsicht bedeutet haben.

In einigen Fällen hat der Verfasser auch nachgewiesen, dass ein Misserfolg auf dem dornenbesäten Pfad der Wissenschaft entweder in Turku (Åbo) oder Upsala einen erneuten Versuch an der südlich vom Finnischen Meerbusen gelegenen Universität veranlasst hat. Die über 300 Köpfe umfassende finnische und ingermanländische Studentenschar, die in den Jahren 1632—1665 und 1690—1710 an der Universität Dorpat und Dorpat-Pernau studierte, ist natürlich von einer ziemlich bunten Zusammensetzung. In ihr sind notwendigerweise sowohl gute als schlechte Elemente vertreten. Aus ihren Reihen sind äusserst bedeutende Männer in den Dienst der Gesellschaft getreten, wie z.B. die späteren Staatsräte und Generalgouverneure Bengt Klasson und Krister Klasson Horn, der Arzt und Dichter Urban Hjärke, der Professor und Bischoff Abraham Thauvonius, der Professor Arvid Mollerus, der Domprobst Claudius Thesleff, der Oberst Martinus Enberg-Segercrantz, der seinerzeit bekannte Obergerichtsrat Clas Jägerskiöld, der historische Schriftsteller Thomas Hjärke u.s.w. Aber unter ihnen gibt es auch schwache Elemente, die zu ihrer Zeit der Gesellschaft weder zur Freude noch zum Ruhm gereichten, in deren Dienste sie standen oder deren Ärgernis sie erregten. Die Namen der zu diesen letztgenannten schwachen Elementen zu zählenden Personen erübrigt es sich wohl aufzuzählen; sie gehen genügend aus den hier gebrachten Verzeichnissen hervor.

Der Verfasser erörtert zuletzt noch die Frage nach der Bedeutung diesartiger Studentenverzeichnisse und ob es sich lohnt ziemlich viel Mühe darauf zu verwenden, Notizen über das Leben von Personen zu sammeln, die zum grössten Teil eine sehr geringe Rolle im Schicksahl des Vaterlandes gespielt haben. Man könnte vielleicht behaupten, dass die Resultate nicht der auf die Arbeit geopferten Mühe entsprechen. Es ist jedoch zu bemerken, dass die Darstellung vom Studium finnischer Studenten ausserhalb des eigentlichen Vaterlandes ein besonderes Kapitel — und nach unserer Auffassung ein sehr wichtiges Kapitel — in der Kulturgeschichte des eigenen Landes ausmacht. Auch die Schicksale einer Jugendschar, wie sie in dieser kurzen Darstellung behandelt worden sind, zeugen in einer lebendigen Weise von dem Kulturbedürfnis des finnischen Volkes und von den Wegen die man, trotz möglichst schwieriger Verhältnisse, zu seiner Befriedigung geschaffen hat. Dieses Kapitel zeugt auch von der kulturellen Aufnahmefähigkeit des finnischen Volkes und von seinem Anteil an der Kulturarbeit im Reich, welcher Anteil jedoch nicht immer hoch und gerecht genug eingeschätzt worden ist. In den kurzen, hier veröffentlichten Biographien, hat man der literarischen Produktion ziemlich viel Aufmerksamkeit gewidmet, die man den finnischen und ingermanländischen Studenten zum Verdienst anrechnen kann. Der Verf. hat diese Umstände besonders hervorheben wollen, nicht nur weil jener Teil des finnischen kulturellen Lebens in einer unverzeihlichen Weise in Vergessenheit geraten ist, sondern auch deshalb, dass dadurch der Anteil der Finnen an der allgemeinen Kulturarbeit klarer und deutlicher betont wird.

